
Ársreikningur samstæðu

2018

Efnisyfirlit**Blaðsíða**

Helstu niðurstöður	1
Skýrsla bankaráðs og bankastjóra	2 - 4
Áritun óháðra endurskoðenda	5 - 7
Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2018	8
Heildarafkoma samstæðunnar fyrir árið 2018	8
Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2018	9
Eiginfjáryfirlit samstæðunnar 31. desember 2018	10
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar 31. desember 2018	11 - 12
Skýringar við ársreikning	13 - 94

Helstu niðurstöður

Lánshæfismat

BBB+

með stöðugum horfum

Ábyrg bankastarfsemi

Öflugt netöryggi

Nordic Financial CERT

Ábyrgar fjárfestingar

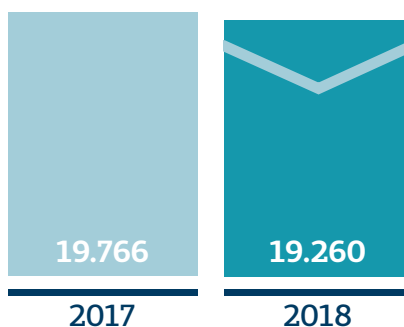
Jafnréttisvísir Capacent

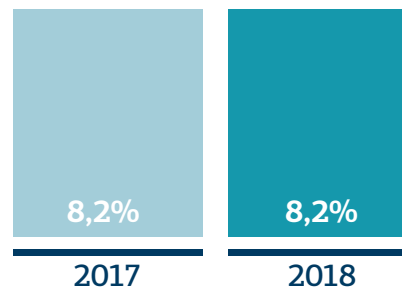
Góðir stjórnarhættir

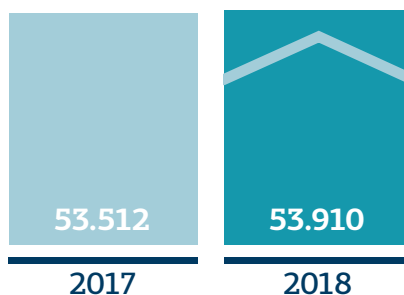
Hagnaður

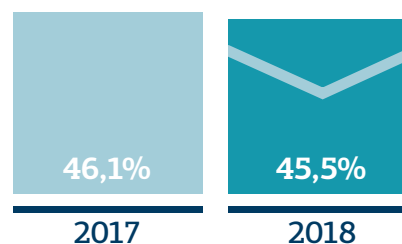
Arðsemi eiginfjár

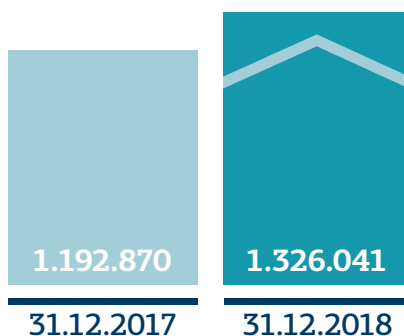
Rekstrartekjur samtals

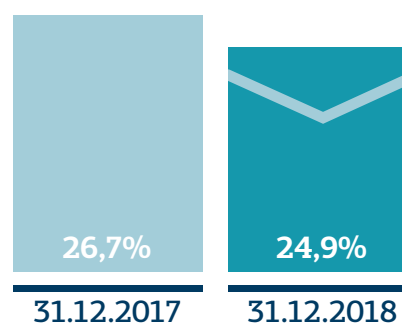
Kostnaðarhlutfall

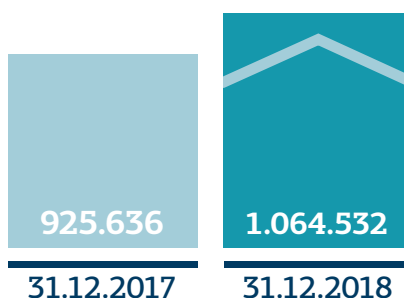
Heildareignir

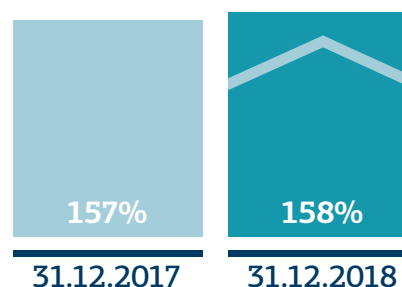
Eiginfjárhlutfall alls

Útlán og kröfur á viðskiptavini

Heildarlausafjárþekja (LCR)

Skýrsla bankaráðs og bankastjóra

Landsbankinn er leiðandi fjármálafyrirtæki hér á landi og býður einstaklingum, fyrirtækjum og fjárfestum upp á alhliða fjármálaþjónustu. Samstæðureikningur Landsbankans hf. (hér eftir „Landsbankinn“ eða „bankinn“) fyrir árið 2018 hefur að geyma samstæðureikning bankans og dótturfélaga (hér eftir „samstæðan“).

Rekstur ársins 2018

Hagnaður samstæðunnar fyrir fjárhagsárið 2018 var 19.260 milljónir króna, samanborið við 19.766 milljónir króna árið 2017. Arðsemi eigin fjár eftir skatta var sú sama bæði árin, eða 8,2%, en kostnaðarhlutfall bankans lækkar milli ára og er 45,5% samanborið við 46,1% árið 2017. Hreinar vaxtatekjur jukust um 4.543 milljónir króna milli ára, en hreinar þjónustutekjur lækkuðu um 274 milljónir króna. Meðalfjöldi ársverka á árinu var 961, samanborið við 1.034 árið 2017.

Eigið fé samstæðunnar nam 239.610 milljónum króna og heildareignir námu 1.326.041 milljónum króna í árslok. Eiginfjárhlutfall samstæðunnar samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki var 24,9% í árslok 2018, samanborið við 26,7% í árslok 2017 (sjá skýringu 50).

Bankaráð hyggst leggja til að hlutahafafundur samþykki að greiða arð til hluthafa sem nemur 0,42 krónu á hlut í tveimur jöfnum greiðslum á árinu 2019. Heildarfjárhæð arðgreiðslunnar er 9.922 milljónir króna eða sem samsvarar 52% af hagnaði samstæðunnar á árinu 2018. Verði arðgreiðslan samþykkt á hluthafafundi mun eiginfjárgrunnur samstæðunnar lækka sem nemur arðgreiðslunni og eiginfjárhluftöllum bankans, samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki, lækka um 1,0 prósentustig.

Í júlí 2018 staðfesti alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið S&P Global Ratings lánshæfiseinkunn Landsbankans BBB+/A-2 með stöðugum horfum.

Áhættuþættir

Bókfært virði útlána til viðskiptavina jókst um 15% á árinu 2018 en útlánaáhætta bankans hélt engu að síður meira og minna óbreytt. Tap að gefnum vanefndum lækkaði áfram á árinu, m.a. vegna hækkandi fasteignaverðs, og meðallíkur á vanefndum viðskiptavina lækkuðu einnig. Hlutfall vænts útlánataps hefur því minnkað á árinu og er áfram vel innan marka áhættuvilja bankans. Þrátt fyrir minnkandi útlánaáhættu gerði útlánaaukningin það að verkum að eiginfjárbörf bankans vegna útlánaáhættu jókst lítillega á árinu 2018.

Lausafjárhluftöllum bankans, bæði í heild og í erlendri mynt, voru traust á árinu 2018 og var hlutfall heildarlausafjárþekju bankans 158% í árslok 2018, samanborið við 157% í árslok 2017 (sjá skýringu 75). Bankinn leitaðist áfram við að auka fjölbreytni í fjármögnun, sérstaklega í erlendri mynt, með útgáfu víkjandi skuldabréfa í evrum. Í ágúst 2018 lauk bankinn við sölu á sinni fyrstu útgáfu á víkjandi skuldabréfum að fjárhæð 100 milljónir evra til tíu ára með innköllunarheimild að fimm árum liðnum. Lánshæfiseinkunn skuldabréfanna er metin BBB- af S&P Global Ratings. Útgáfan var liður í að ná fram enn hagkvæmari fjármagnsskipan í efnahagsreikningi bankans sem styður við arðsemismarkmið bankans til lengri tíma lítið.

Markaðsáhætta er áfram lítil hjá bankanum og vel innan marka áhættuvilja. Bankinn hefur dregið úr verðtryggingarmisvægi vegna verðtryggðra fjáreigna umfram verðtryggðar fjárskuldir á árinu 2018, meðal annars með vaxtaskiptasamningum.

Upplýsingar um hvernig áhættustjórnun samstæðunnar er háttað koma fram í skýringum við ársreikninginn þar sem fjallað er um áhættustýringu og í Pillar III áhættuskýrslu bankans.

Horfur

Eftir langt tímabil kröftugs hagvaxtar samfara lágrí og stöðugri verðbólgu er útlit fyrir að hægja muni á vextinum og verðbólga aukast á næstu árum. Engu að síður er gert ráð fyrir hóflegum en viðvarandi hagvexti á spátímabilinu sem nær fram til ársloka 2021. Spá Hagfræðideildar bankans fyrir næstu þrjú ár gerir ráð fyrir 2% meðalhagvexti yfir spátímabilið. Það er svipaður vöxtur og reiknað er með að meðaltali í þróuðum hagkerfum á komandi árum.

Verðbólguhorfur hafa versnað nokkuð frá því um mitt síðasta ár. Gert er ráð fyrir að verðbólga verði yfir verðbólguarkmiði Seðlabankans allt spátímabilið. Versnandi verðbólguhorfur má rekja til skarprar veikingu krónunnar, hækkandi innflutningsverðs og aukins launakostnaðar. Óvissan varðandi verðbólguþápana er meiri að þessu sinni en oft áður. Þar vegur þungt mikil óvissa um þróun gengis krónunnar og olíuverðs. Eins er töluverð óvissa um niðurstöður komandi kjaraviðræðna aðila vinnuarkaðarins, sem gætu haft mikil áhrif á verðbólguþróunina næstu árin. Gert er ráð fyrir að verðbólga verði að meðaltali 3,7% árið 2019, 3,4% árið 2020 en hjaðni í 2,9% árið 2021.

Annað

Í nóvember 2018 seldi bankinn í opnu söluferli 9,2% eignarhlut í fjárfestingarfélaginu Eyrir Invest hf. fyrir 3.900 milljónir króna. Með viðskiptunum varð bankinn við úrbótakröfu Fjármálaeftirlitsins um að ljúka tímabundinni starfsemi í félaginu, en eftirstandandi 12,1% eignarhlutur bankans flokkast nú sem viðskipti fyrir eigin reikning.

Þann 28. mars 2018 greiddi bankinn hluthöfum arð fyrir rekstrarárið 2017 í samræmi við samþykkt aðalfundar bankans þann 21. mars 2018. Nam arðgreiðslan 15.366 milljónum króna, eða 0,65 krónu á hlut, sem samsvarar 78% af hagnaði rekstrarársins. Jafnframt greiddi bankinn þann 19. september 2018 sérstaka arðgreiðslu, í samræmi við samþykkt aðalfundarins. Sérstaka arðgreiðslan nam ISK 9,456 milljónum króna, eða 0,40 krónu á hlut. Heildararðgreiðslur á árinu 2018 vegna rekstrarársins 2017 námu því samtals 24.822 milljónum króna.

Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan alþjóðlegu reikningsskilastaðlana IFRS 9 *Fjármálageninga* og IFRS 15 *Tekjur af samningum við viðskiptavini*. IFRS 9 staðallinn breytir í grundvallaratriðum aðferðinni við mat á virðisrýrnun útlána og krafna. Samkvæmt nýja staðlinum skal matið byggt á væntu útlánatapi en í eldri staðli byggði matið einungis á áorðnu útlánatapi. Lýsingu á áhrifum innleiðingar IFRS 9 og IFRS 15 á reikningsskil samstæðunnar er að finna í skýringu 4.

Eignarhald

Heildarfjöldi hluthafa í árslok 2018 var 883, en þeir voru 931 í upphafi árs 2018. Í lok árs 2018 voru 10 stærstu hluthafar í bankanum sem hér segir:

Nafn hluthafa		Fjöldi hluta (í m.kr.)	%
Ríkissjóður Íslands	Ríkissjóður Íslands	23.567,0	98,20%
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja	Lífeyrissjóður	5,0	0,02%
Vestmannaeyjabær	Bæjarfélag	3,5	0,01%
Vinnslustöðin hf.	Fyrirtæki	1,8	0,01%
Helgi T. Helgason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hreiðar Bjarnason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Árni Þ. Þorbjörnsson	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hrefna Ösp Sigfinnsdóttir	Einstaklingur	0,4	0,00%
Steinþór Pálsson	Einstaklingur	0,3	0,00%
Hjördís Dröfn Vilhjálmsdóttir	Einstaklingur	0,3	0,00%
Stærstu 10 samtals		23.580,0	98,25%
Aðrir hluthafar		44,5	0,19%
Útistandandi hlutafé samtals		23.624,5	98,44%
Landsbankinn hf.	Eigin hlutir	375,5	1,56%
Heildarútgæfið hlutafé		24.000,0	100,00%

Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í bankanum fyrir hönd ríkissjóðs Íslands í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Þann 6. desember 2018 tilkynnti bankaráð Landsbankans um ákvörðun sína að nýta heimild til kaupa á eigin hlutum í bankanum sem veitt var á aðalfundi bankans 21. mars fyrr á árinu. Að þessu sinni náði endurkaupatímabilið frá 10. desember 2018 til og með 20. desember 2018. Á endurkaupatímabilinu keypti Landsbankinn samtals 15 milljónir eigin hluta á genginu 9,9787 að kaupvirði 149,6 milljónir króna.

Stjórnarhættir

Landsbankinn hefur tileinkað sér góða stjórnarhætti í samræmi við þau viðmið sem koma fram í nýjustu útgáfu *Leiðbeininga um stjórnarhætti fyrirtækja* sem Viðskiptaráð Íslands, NASDAQ á Íslandi og Samtök atvinnulífsins gáfu út í júní 2015 (5. útgáfa). Frekari upplýsingar um stjórnarhætti bankans almennt verða gefnar út sem hluti af ársskýrslu samstæðunnar fyrir árið 2018 og á heimasíðu bankans, www.landsbankinn.is. Bankinn endurskoðar árlega hvort stjórnarhættir bankans séu í samræmi við leiðbeiningarnar á hverjum tíma. Í apríl 2018 endurnýjaði Miðstöð um góða stjórnarhætti hér á landi viðurkenningu sína á bankanum sem fyrirmynd um góða stjórnarhætti fyrirtækja fyrir tímabilið 2017-2018.

Samfélagsleg ábyrgð

Samfélagsleg ábyrgð er órjúfanlegur hluti af stefnu Landsbankans um að stuðla að hagvexti, framþróun í samfélaginu og umhverfisvernd. Stefna um samfélagslega ábyrgð er grundvöllur að sjálfbærri þróun og stuðlar að aukinni samkeppnishæfni, góðri auðlindanýtingu og góðum stjórnarháttum, m.a. virðingu fyrir mannréttindum og aðgerðum gegn svikum og spillingu. Í desember 2018 undirritaði bankinn yfirlýsingu um að fylgja nýjum viðmiðum UNEP FI um ábyrga bankastarfsemi sem ætlað er að tengja bankastarfsemi við Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna og Parísarsamkomulagið. Landsbankinn gefur út árlega samfélagskýrslu þar sem birtar eru upplýsingar bæði um þróun samfélagsábyrgðar hjá bankanum og samfélagsvísar. Skýrsla bankans vegna rekstrarársins 2017 var valin besta skýrsla ársins 2018 um samfélagslega ábyrgð, að mati forystuaðila um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja hér á landi. Skýrslan er aðgengileg á vef bankans, www.landsbankinn.is.

Yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra

Samstæðuársreikningur Landsbankans hf. fyrir árið 2018 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu. Ársreikningur samstæðunnar er jafnframt gerður í samræmi við lög um ársreikninga nr. 3/2006, lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglur um reikningsskil lánastofnana nr. 834/2003.

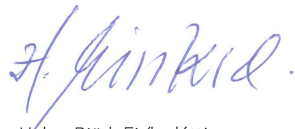
Það er álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2018, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2018 og breytingum á handbæru fé á árinu 2018.

Það er ennfremur álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. lýsi megin áhættum og óvissuþáttum sem að samstæðunni steðja.

Bankaráð og bankastjóri staðfesta hér með samstæðureikning Landsbankans hf. fyrir árið 2018 með áritun sinni. Bankaráð og bankastjóri mæla með því að aðalfundur Landsbankans hf. samþykki samstæðureikning þennan.

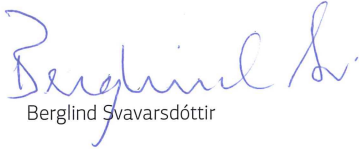
Reykjavík, 7. febrúar 2019

Bankaráð

Helga Björk Eiríksdóttir

formaður bankaráðs

Berglind Svavarsdóttir

Einar Þór Bjarnason

Guðrún Ó. Blöndal

Hersir Sigurgeirsson

Jón Guðmann Pétursson

Sigríður Benediktsdóttir

Bankastjóri

Lilja Björk Einarsdóttir

Áritun óháðra endurskoðenda

Til bankaráðs og hluthafa Landsbankans hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Landsbankans hf. (hér eftir „samstæðan“) fyrir árið 2018. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, eiginfjáryfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Landsbankans hf. á árinu 2018, efnahag hans 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og íslensk lög og reglur um ársreikninga.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við að í yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar að lágmarki sem ber að veita í skýrslu stjórnar samkvæmt lögum um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA) en nánar er gerð grein fyrir ábyrgð okkar í kaflanum *Ábyrgð endurskoðanda*. Við uppfyllum ákvæði síðareglna endurskoðenda á Íslandi og teljumst því óháð samstæðunni. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu við endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar árið 2018. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álit á honum. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Eftirfarandi atriði teljum við vera lykilatriði í endurskoðun okkar:

a) Útlánaáhætta, virðisrýrnun útlána

Sjá umfjöllun í skýrslu bankaráðs og bankastjóra á bls. 2, í umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir í skýringu 91.5 (g) á bls. 77, í umfjöllun um mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir í skýringu 3 (b) á bls. 14 og skýringar 58 til 73 um útlánaáhættu á bls. 48 til 60.

Við höfum skilgreint virðisrýrnun útlána og krafna á viðskiptavini sem lykilatriði við endurskoðun okkar þar sem forsendur sem notaðar eru við virðisrýrnun byggja á mati stjórnenda og eru að hluta til huglægur. Þar sem útlán og kröfur eru verulegur liður í samstæðuársreikningnum getur hver breyta í forsendum haft veruleg áhrif á afkomu og efnahag samstæðunnar. Vinna okkar náði bæði til mats á virðisrýrnun útlána til einstaklinga sem og útlána til fyrirtækja og stofnanna.

Sem hluti af endurskoðun okkar framkvæmdum við prófanir á lykileftirlitsaðgerðum er snúa að virðisrýrnun útlána. Þær prófanir beindust meðal annars að þáttum sem leiða til aukinnar tapsáhættu útlána og spálíkönnum um vænt útlánatap. Við yfirforum upplýsingar í kerfum og líkönnum sem samstæðan byggir virðisrýrnun útlána á. Við yfirforum einnig með hvaða hætti stjórnendur meta niðurstöður matsins og hvað gert var við frávik ef þau komu upp.

Við framkvæmdum einnig gagnaendurskoðun á virðisrýrnun útlána. Meðal aðgerða var yfirferð á aðferðafræði virðisrýrnunar og hvort að sú aðferðafræði samræmdest alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Við tókum einnig áhættumiðað úrtak út frá einkennum lána og lántakenda. Útlán þar sem líkur á vanefndum og útlánatapi eru mestar og líkur til að séu síður uppgötvaðar af samstæðunni fengu þyngra vægi í úrtaki. Undirliggjandi lánasamningar einstakra lántakenda voru yfirfarir, undirliggjandi veð sannreynd og mat lagt á forsendur stjórnenda.

b) Mat á þriðja þreps fjáreignum (e. level 3 financial assets)

Sjá umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir í skýringu 91.5 (f) bls. 76, í umfjöllun um mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir í skýringu 3 (c) á bls. 15, og umfjöllun um þrepaskiptingu gangvirðis í skýringu 91.5 (f) á bls. 77.

Með þriðja þreps fjáreignum er átt við eignir sem metnar eru til gangvirðis með verðmatsaðferð sem byggir á forsendum sem ekki teljast auðrekjanlegar. Mat á þriðja þreps fjáreignum er oft á tíðum háð mikilli óvissu þar sem forsendur sem matið byggir á eru ekki auðrekjanlegar og háð mati stjórnenda að miklu leyti. Hver breyta í forsendum matsins getur haft veruleg áhrif á afkomu og efnahag samstæðunnar.

Við endurskoðun okkar yfirforum við verðmatsaðferðir samstæðunnar og samkvæmni við alþjóðlega reikningsskilastaðla. Við yfirforum ferli samstæðunnar við greiningu og mat á forsendum sem notaðar eru í verðmötum ásamt því að skoða verðmatslíkön sem stuðst er við. Við tókum úrtak fjáreigna til skoðunar, þar sem sérstök áhersla var lögð á stærstu og áhættumestu eignirnar.

Lykilatriði endurskoðunarinnar (framhald)

c) Innleiðing á IFRS 9 Fjármálagæringar

Sjá umfjöllun undir yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra á bls. 2 og í skýringu 4 (a) á bls. 16.

Samstæðan innleiddi IFRS 9 - Fjármálagæringar frá 1. janúar 2018. IFRS 9 fjallar meðal annars um flokkun og mat fjáreigna og fjárskulda og leysti af hólmum eldri staðal IAS 39. Hluti innleiðingarinnar fólst í þróun nýrrar aðferðafræði og spálíkanna til að uppfylla kröfur um mat á virðisrýrnun útlána og annarra fjáreigna. Einnig urðu töluverðar breytingar á framsetningu ársreiknings samstæðunnar þar sem IFRS gerir ríkari kröfur um upplýsingagjöf í ársreikningnum.

Innleiðing samstæðunnar á IFRS 9 er lykilatriði í endurskoðun okkar sökum þess hversu umfangsmiklar og flóknar breytingarnar voru við innleiðinguna og hversu viðamikil áhrif hún hafði á reikningsskil samstæðunnar, sérstaklega á virðisrýrnun útlána og aðrar fjáreignir og -skuldir.

Við endurskoðun okkar fylgdu við innleiðingarferli staðalsins eftir hjá samstæðunni. Við framkvæmdum prófanir á virðisrýrnunarlíkani samstæðunnar sem þróað var í þeim tilgangi að leggja mat á virðisrýrnun útlána, meðal annars með sannprófunum á sögulegum gögnum og líkönunum. Þá lögðum við mat á samkvæmni aðferðafræði virðisrýrnunar við IFRS, sem og forsendur samstæðunnar við mat og flokkun fjáreigna og fjárskulda. Þá lögðum við einnig sérstaka áherslu á framsetningu ársreikningsins. Við skoðum okkar nutum við aðstoðar IFRS sérfræðinga ásamt sérfræðingum í líkanagerð.

Aðrar upplýsingar

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir öllum upplýsingum sem samstæðan birtir, jafnt ársreikningi sem öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar taka til upplýsinga í ársskýrslu, þó ekki ársreiknings og áritun óháðs endurskoðanda. Álit okkar nær ekki til upplýsinga í ársskýrslu eða annarra upplýsinga sem samstæðan gefur út. Staðfestum við því ekki þær upplýsingar sem þar er að finna. Hvað ábyrgð okkar varðar felst hún í yfirllestri á efni ársskýrslunnar og athugun á því hvort um verulegt ósamræmi sé að ræða milli hennar og samstæðuársreikningsins, hvort upplýsingar í ársskýrslu séu í andstöðu við þær upplýsingar sem við höfum aflað við endurskoðun okkar eða hvort í ársskýrslunni séu verulegar villur.

Ábyrgð bankaráðs og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og lög um ársreikninga. Bankaráð og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir innra eftirliti við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru bankaráð og bankastjóri ábyrg fyrir mati á rekstrarhæfi samstæðunnar. Ef vafi leikur á rekstrarhæfi skal gerð grein fyrir því í samstæðuársreikningnum með viðeigandi skýringum og greint frá því hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema bankaráð og bankastjóri hafi ákveðið að leysa samstæðuna upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Bankaráð og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissa er nokkuð hátt stig vissu, en það tryggir ekki að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið til vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, stakar eða samanlagðar.

Sem hluti af endurskoðuninni sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, beitum við faglegu mati (e. professional judgment) og viðhöfum faglegra tortryggni (e. professional skepticism). Eftirfarandi er einnig hluti af endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar:

- Greina og meta hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, skipuleggja og framkvæma endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflun endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals og misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að innra eftirlit sé ekki virt.
- Afla skilnings á innra eftirliti, ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar, heldur í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir.
- Meta hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Meta hvort forsendan um rekstrarhæfi eigi við, hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi ber okkur að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar. Atburðir eða aðstæður eftir dagsetningu áritunar geta þannig valdið óvissu um rekstrarhæfi samstæðunnar.

Ábyrgð endurskoðanda (framhald)

- Meta hvort samtæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum og leggja mat á framsetningu, uppbyggingu og innihald samtæðuársreikningsins með tilliti til glöggrar myndar, skýringum þar á meðal.
- Afla endurskoðunargagna er varða verulegar einingar innan samstæðunnar til að geta látið í ljós álit á samtæðuársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framkvæmd endurskoðunar samstæðunnar og berum ein ábyrgð á álitum okkar á samstæðunni.

Okkur ber skylda til að upplýsa bankaráð og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar auk verulegra atriða sem upp komu í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti, ef við á.

Við höfum afhent bankaráði og endurskoðunarnefnd yfirlýsingu þess efnis að við uppfyllum ákvæði siðareglna er varðar óhæði. Við höfum jafnframt komið á framfæri upplýsingum um tengsl eða aðra þætti sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og hvaða varúðarráðstafanir við höfum stuðst við til að tryggja óhæði okkar, ef við á.

Af þeim atriðum sem við upplýstum bankaráð og endurskoðunarnefnd um lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við gerum grein fyrir þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur heimili ekki slíka upplýsingagjöf. Í undantekningartilfellum kunnum við að greina ekki frá slíkum atriðum ef við metum það svo að neikvæðar afleiðingar af slíkri upplýsingagjöf vegi þyngra en hagsmunir almennings af upplýsingunum.

Fyrir hönd Grant Thornton endurskoðunar ehf.
Reykjavík, 7. febrúar 2019

Davíð Arnar Einarsson
löggiltur endurskoðandi

J. Sturla Jónsson
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2018

Skýringar	2018	2017*
Vaxtatekjur	69.378	62.556
Vaxtagjöld	(28.564)	(26.285)
6 Hreinar vaxtatekjur	40.814	36.271
7 Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun	1.352	1.785
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu og virðisrýrnun	42.166	38.056
Þjónustutekjur	11.220	11.289
Þjónustugjöld	(3.063)	(2.858)
8 Hreinar þjónustutekjur	8.157	8.431
9 Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	1.654	5.802
10 Hreinn gengismunur	(1.497)	(1.375)
11 Aðrar tekjur og (gjöld)	3.430	2.598
Aðrar rekstrartekjur	3.587	7.025
Rekstrartekjur samtals	53.910	53.512
12 Laun og launatengd gjöld	14.589	14.061
13 Annar rekstrarkostnaður	9.348	9.789
Rekstrargjöld samtals	23.937	23.850
Hagnaður fyrir skatta	29.973	29.662
14 Tekjuskattur	(6.853)	(6.643)
15 Skattur á heildarskuldir fjármála fyrirtækja	(3.860)	(3.253)
Hagnaður ársins	19.260	19.766
Hagnaður ársins tilheyrir:		
Hluthöfum bankans	19.260	19.766
Hlutdeild minnihluta	0	0
Hagnaður ársins	19.260	19.766
Hagnaður á hlut		
39 Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,81	0,84

Heildarafkoma samstæðunnar fyrir árið 2018

Skýringar	2018	2017*
Hagnaður ársins	19.260	19.766
Önnur heildarafkoma ársins eftir skatta	0	0
Heildarafkoma ársins	19.260	19.766

*Samstæðan innleiddi IFRS 9 og IFRS 15 með afturvirkum hætti frá og með 1. janúar 2018 án þess að uppfæra samanburðarfjárhæðir.

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2018

Skýringar	2018	2017*	
Eignir			
19	Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	55.192
16, 20, 78	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	77.058	117.310
16, 21	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	23.547	27.980
16, 22	Afleiðusamningar	1.923	1.905
23, 78	Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	44.866
24, 78	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.064.532	925.636
27	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	1.453	1.086
28	Rekstrarfjármunir	5.548	5.238
29	Óefnislegar eignir	2.622	3.044
35	Skatteign	134	0
30	Aðrar eignir	5.655	6.965
31	Eignir í sölumeðferð	1.330	3.648
	Eignir samtals	1.326.041	1.192.870
Skuldir			
32	Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	34.609	32.062
33	Innlán frá viðskiptavinum	693.043	605.158
22	Afleiðusamningar og skortstöður	6.546	1.258
34, 78	Lántaka	314.412	281.874
35	Frestuð skattskuldbinding	0	40
36	Aðrar skuldir	24.451	26.317
31	Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	27
37	Víkjandi lántökur	13.340	77
	Skuldir samtals	1.086.431	946.813
38	Eigið fé		
	Hlutfé	23.625	23.640
	Yfirverðsreikningur hlutafjár	120.630	120.764
	Varasjóðir	12.130	12.902
	Óráðstafað eigið fé	83.225	88.751
	Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	239.610	246.057
	Hlutdeild minnihluta	0	0
	Eigið fé samtals	239.610	246.057
	Skuldir og eigið fé samtals	1.326.041	1.192.870

*Samstæðan innleiddi IFRS 9 og IFRS 15 með afturvirkum hætti frá og með 1. janúar 2018 án þess að uppfæra samanburðarfjárhæðir.

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Eiginfjárlit samstæðunnar 31. desember 2018

Skýringar

		Hluthafar bankans								
		Varasjóðir*								
		Yfirverðs reikningur			Hlutdeild í hagnaði dóttur- og hlutdeildarfélaganna umfram greiddan arð		Gangvirðisbreytingar fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Óráðstafað eigið fé	
		Hlutafé	hlutafjár	Lögbundinn			Óráðstafað eigið fé	Samtals	Hlutdeild minnihluta	Samtals
Breytingar á eigin fé á árinu 2018										
	Eigið fé 31. desember 2017	23.640	120.764	6.000	2.949	3.953	88.751	246.057		246.057
4	Áhrif innleiðingar IFRS 9 þann 1. janúar 2018						(482)	(482)		(482)
	Áhrif innleiðingar IFRS 15 þann 1. janúar 2018						(254)	(254)		(254)
	Uppfært eigið fé 1. janúar 2018	23.640	120.764	6.000	2.949	3.953	88.015	245.321	0	245.321
	Hagnaður ársins						19.260	19.260		19.260
	Flutt (af) á bundið óráðstafað eigið fé				2.204	(2.976)	772	0		0
	Kaup á eigin hlutum	(15)	(135)					(150)		(150)
	Greiddur arður						(24.822)	(24.822)		(24.822)
38	Eigið fé 31. desember 2018	23.625	120.630	6.000	5.153	977	83.225	239.610	0	239.610
Breytingar á eigin fé á árinu 2017										
	Eigið fé 1. janúar 2017	23.648	120.847	6.000	4.583	292	95.834	251.204	27	251.231
	Hagnaður ársins						19.766	19.766		19.766
	Flutt (af) á bundið óráðstafað eigið fé				(1.634)	3.661	(2.027)	0		0
	Kaup á eigin hlutum	(8)	(83)					(91)		(91)
	Greiddur arður						(24.822)	(24.822)		(24.822)
	Sala dótturfélags						0	0	(27)	(27)
38	Eigið fé 31. desember 2017	23.640	120.764	6.000	2.949	3.953	88.751	246.057	0	246.057

*Í samræmi við lög um hlutafélög nr. 2/1995 og lög um ársreikninga nr. 3/2006

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisfirlit samstæðunnar 31. desember 2018

Skýringar	2018	2017
Rekstrarhreyfingar		
Hagnaður ársins	19.260	19.766
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi	(31.331)	(33.829)
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum	7.486	(6.835)
Innheimtar vaxtatekjur	66.350	60.802
Greidd vaxtagjöld	(23.717)	(24.338)
9 Fenginn arður	2.392	1.587
Greiddur tekjuskattur og sérstakur fjársýsluskattur fjármálafyrirtækja	(6.830)	(6.173)
Greiddur sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.330)	(3.019)
Handbært fé frá rekstri	30.280	7.961
Fjárfestingahreyfingar		
Fjárfesting í hlutdeildarfélögum	(62)	0
28 Keyptir rekstrarfjármunir	(824)	(325)
28 Seldir rekstrarfjármunir	230	269
29 Keyptar óefnislegar eignir	(64)	(736)
Sala á dótturfélagi	0	148
Fjárfestingahreyfingar	(720)	(644)
Fjármögnunahreyfingar		
34 Lántaka	53.661	142.509
38 Kaup á eigin hlutum	(150)	(91)
Endurgreiðsla á lántöku	(40.187)	(92.318)
Víkjandi lán	12.772	0
Endurgreiðsla á víkjandi lánum	(89)	(294)
38 Greiddur arður	(24.822)	(24.822)
Fjármögnunahreyfingar	1.185	24.984
Handbært fé í upphafi árs	53.174	21.252
Breyting á handbæru fé	30.745	32.301
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	(2.196)	(379)
Handbært fé í árslok	81.723	53.174
Fjárfestinga- og fjármögnunahreyfingar sem hafa ekki áhrif á sjóðstreymi		
Fjárfesting í hlutdeildarfélögum	(21)	-
Seldir rekstrarfjármunir/óefnislegar eignir	21	-
Handbært fé sundurliðað		
19 Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	55.192
23 Innstæður hjá lánastofnunum	40.912	30.219
19 Almenn og sértæk bindiskylda við Seðlabanka	(30.043)	(32.237)
Handbært fé í árslok	81.723	53.174

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisfirlit samstæðunnar 31. desember 2018

Skýringar	2018	2017
Rekstarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi		
6 Hreinar vaxtatekjur	(40.814)	(36.271)
7, 69 Virðisrýrnun útlána, krafna, ábyrgða og annarra eigna	(223)	(565)
7 Breyting á framlagi vegna taps af gengistryggðum útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(1.129)	(1.220)
9 Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum metnum á gangvirði	(1.654)	(5.802)
10 Hreinn gengismunur	3.693	1.754
11 Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	(121)	(122)
11 Hagnaður af sölu fullnustueigna	(2.392)	(2.076)
13 Afskriftir	879	718
11, 27 Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	(283)	(141)
14 Tekjuskattur	6.853	6.643
15 Skattur á heildarskuldur fjármála fyrirtækja	3.860	3.253
	(31.331)	(33.829)

Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum

Breytingar á bindiskyldu við Seðlabanka	2.193	(8.289)
Breytingar á markaðsskuldabréfum og hlutabréfum	47.927	43.271
Breytingar á útlánnum og kröfum á lánastofnanir	(9.542)	(8.411)
Breytingar á útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(121.026)	(66.837)
Breytingar á öðrum eignum	(6.826)	1.411
Breytingar á eignum í sölumæðferð	414	5.427
Breytingar á skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka	2.578	11.957
Breytingar á innlánnum frá viðskiptavinum	84.239	15.173
Breyting á tekjuskattskuldbindingu	(173)	(45)
Breytingar á öðrum skuldum	7.696	453
Breyting á skuldum vegna eigna í sölumæðferð	6	(945)
	7.486	(6.835)

Breyting á skuldum vegna fjármögnunarhreyfinga

	1.1.2018	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðslufæði				31.12.2018
		Greiðsluflæði	Áfallnir vextir	Gengismunur	Gangvirðisbreyting	
Veðtryggð skuldabréf	70.253	33.003	3.053	-	-	106.309
Óveðtryggð skuldabréf	113.420	(20.220)	170	7.437	-	100.807
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnarsambandi	78.065	-	278	5.506	785	84.634
Víxlaútgáfa	7.433	(5.019)	291	-	-	2.705
Önnur óveðtryggð lántaka	12.703	5.709	136	1.410	-	19.958
Víkjandi lán	77	12.682	135	446	-	13.340
Samtals	281.951	26.155	4.063	14.799	785	327.753

	1.1.2017	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðslufæði				31.12.2017
		Greiðsluflæði	Áfallnir vextir	Gengismunur	Gangvirðisbreyting	
Útgefin skuldabréf til LBI hf.	50.122	(47.707)	-	(2.415)	-	0
Veðtryggð skuldabréf	38.586	30.885	782	-	-	70.253
Óveðtryggð skuldabréf	118.513	(10.050)	662	4.295	-	113.420
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnarsambandi	0	74.877	1.043	2.713	(568)	78.065
Víxlaútgáfa	11.554	(4.907)	786	-	-	7.433
Önnur óveðtryggð lántaka	5.169	7.093	114	327	-	12.703
Víkjandi lán	388	(294)	(13)	(4)	-	77
Samtals	224.332	49.897	3.106	5.184	(568)	281.951

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Skýringar við ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2018

Skýring	Blaðsíða	Skýring	Blaðsíða		
Almennt		Eiginfjárbörf			
1	Upplýsingar um félagið og samstæðuna.....	14	52	Rammi um eiginfjárbörf.....	43-44
2	Grundvöllur reikningsskilanna.....	14	53	Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættuþátta.....	44-45
3	Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir.....	14-15	Áhættustjórnun		
4	Breytingar á reikningsskilaaðferðum.....	16-18	54	Stjórnskipulag áhættustjórnunar.....	45-47
5	Starfspættir.....	18-19	55	Áhættuvilji	47
Skýringar við rekstrarreikning		56	Áhættumat.....	47	
6	Hreinar vaxtatekjur.....	20	57	Birting áhættugagna.....	48
7	Hrein virðisbreyting	20	Útlánaáhætta		
8	Hreinar þjónustutekjur.....	20	58	Greining útlánaáhættu	48
9	Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði.....	21	59	Mat á útlánaáhættu	48
10	Hreinn gengismunur.....	21	60	Stýring útlánaáhættu	48-49
11	Aðrar tekjur og (gjöld).....	21	61	Mildun útlánaáhættu.....	49
12	Laun og launatengd gjöld.....	21	62	Hámarks útlánaáhætta og skipting eftir atvinnugreinum.....	50-51
13	Annar rekstrarkostnaður.....	22	63	Tryggingar og veðhlutföll	52
14	Tekjuskattur	22	64	Tegundir trygginga.....	53
15	Skattur á heildarskuldir fjármálafrýrtækja.....	22	65	Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir - landfræðileg skipting.....	53
Skýringar við efnahagsreikning		66	Gæði útlána og krafna.....	54	
16	Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	23-24	67	Útlán og aðrar kröfur eftir stöðu vanskila.....	55
17	Gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	25	68	Útlán og aðrar kröfur eftir flokkun í áhættustig.....	56-57
18	Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati	26	69	Virðisrýmun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavini og annarra fjáreigna.....	58
19	Sjóður og innstæður í Seðlabanka.....	26	70	Stórar áhættuskuldbindingar.....	59
20	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	27	71	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	59
21	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum.....	27	72	Afleiðusamningar.....	59
22	Afleiðusamningar og skortstöður.....	28-29	73	Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	60
23	Útlán og kröfur á lánastofnanir.....	29	Lausafjáraáhætta		
24	Útlán og kröfur á viðskiptavini.....	29	74	Lausafjáraáhætta.....	61
25	Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði.....	29	75	Stýring lausafjáraáhættu.....	61-62
26	Útlán og kröfur á viðskiptavini metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.....	30	76	Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda.....	62-64
27	Fjárfesting í hlutdeildarfélögum.....	30	77	Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum.....	65
28	Rekstrarfrjámunir.....	30	78	Veðsettar eignir.....	66
29	Óefnislegar eignir.....	31	Markaðsáhætta		
30	Aðrar eignir.....	31	79	Markaðsáhætta.....	66
31	Eignir og skuldir vegna eigna á sölumæðferð.....	31	80	Stýring markaðsáhættu.....	66-67
32	Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka.....	31	81	Hlutabréfaáhætta.....	67
33	Innlán frá viðskiptavinum.....	32	82	Vaxtaáhætta.....	67-68
34	Lántaka.....	32-33	83	Næmnigreining eigna í veltubók.....	68
35	Skatteign og skattskuld.....	33-34	84	Næmnigreining eigna utan veltubókar.....	68-69
36	Aðrar skuldir.....	34	85	Verðtryggingaráhætta (öll söfn).....	69
37	Víkjandi lántökur.....	34	Gjaldeyrisáhætta		
38	Eigið fé.....	35	86	Gjaldeyrisáhætta (öll söfn).....	70
Aðrar skýringar		87	Sambjöppun gjaldeyrisáhættu	70	
39	Hagnaður á hlut	36	88	Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu.....	71
40	Málaferli.....	36	89	Gengi erlendra gjaldmiðla.....	71
41	Leigusamningar.....	37	Rekstraráhætta		
42	Fjárvarsla.....	37	90	Rekstraráhætta.....	71
43	Hlutdeild í dótturfélögum.....	38	Mikilvægar reikningsskilaaðferðir		
44	Sérniðin félög innan samstæðunnar	38	91	Mikilvægar reikningsskilaaðferðir.....	72-91
45	Sérniðin félög utan samstæðunnar	38	Lykiltölur samstæðunnar		
46	Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar.....	38	92	Rekstur eftir árum.....	92
47	Viðskipti við tengda aðila.....	39-41	93	Rekstur eftir ársfjórðungum.....	93
48	Atburðir eftir reikningsskiladag.....	41	94	Lykiltölur og hlutföll.....	94
Eiginfjárstýring		42			
49	Eiginfjárkröfur.....	42			
50	Eiginfjárgrunnur, áhættugrunnur og eiginfjárlutföll	43			
51	Vogunarlutfall.....	43			

Skýringar við samstæðuársreikning

Almennt

1. Upplýsingar um félagið og samstæðuna

Landsbankinn hf. (hér eftir „bankinn“ eða „Landsbankinn“) var stofnaður 7. október 2008. Bankinn er hlutafélag með takmarkaða ábyrgð, stofnað og skráð á Íslandi og með aðsetur þar. Bankinn starfar samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Fjármálaeftirlitið (FME) hefur eftirlit með bankanum á grundvelli laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Skráð aðsetur bankans er Austurstræti 11, 155 Reykjavík.

Samstæðuársreikningur bankans fyrir árið 2018 tekur til bankans og dótturfélaga hans (saman nefnd „samstæðan“ og hvert fyrir sig „samstæðufélag“). Meginstarfsemi samstæðunnar er á sviði fyrirtækja- og viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskipta, eignastýringar og annarrar tengdrar þjónustu. Samstæðan starfar eingöngu á Íslandi.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur samstæðunnar fyrir árið 2018 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) sem eru samþykktir af Evrópusambandinu. Ársreikningurinn er jafnframt gerður í samræmi við lög um ársreikninga nr. 3/2006, lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglur um reikningsskil lánastofnana nr. 834/2003.

Ársreikningur samstæðunnar var samþykktur af bankaráði og bankastjóra þann 7. febrúar 2019.

Umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir er að finna í skýringu 91. Þetta er fyrsti ársreikningur samstæðunnar eftir innleiðingu IFRS 9 *Fjármálagerningar* og IFRS 15 *Tekjur af samningum við viðskiptavinum*. Breytingum á mikilvægum reikningsskilaaðferðum er lýst í skýringu 4.

Rekstrarhæfi

Stjórnendur bankans hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi samstæðunnar og hafa eðlilegar væntingar um að samstæðan hafi fullnægjandi burði til áframhaldandi rekstrar. Samstæðuársreikningurinn er því gerður miðað við áframhaldandi rekstrarhæfi.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Starfrækslugjaldmiðill bankans og félaga innan samstæðunnar er íslensk króna (ISK). Allar fjárhæðir eru birtar í íslenskum krónum, námundað að næstu milljón, nema annað komi fram.

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Gerð ársreiknings samstæðunnar í samræmi við IFRS 9 gerir kröfur til stjórnenda um að leggja mat á og gefa sér forsendur sem hafa áhrif á skráð virðismat eigna, skulda, hagnað, heildarafkomu og viðeigandi skýringar.

(a) Flokkun fjáreigna

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018:

Flokkun fjármálgerna í samræmi við IFRS 9 ræður því hvernig gert er grein fyrir þeim í reikningsskilum. Faglegu mati er beitt við flokkun þeirra og ákvörðunin byggir á markmiði viðskiptalíkansins sem fjármálagerningurinn heyrir undir og samningsbundnu sjóðstreymi fjármálagerningsins, svonefndu SPPI-prófi, sem kannar hvort markmiðið með eigninni sé að innheimta á tilsettum gjalddögum samningsbundnar greiðslur sem samanstanda einungis af afborgunum af höfuðstól og vöxtum. Frekari upplýsingar um meðferð slíkra gerninga skv. IFRS 9 er að finna í skýringu 91.5.

(b) Virðisrýrnun útlána og krafna

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018:

Mat á væntu útlánatapi, fjárhagslegum ábyrgðum og lánsskuldbindingum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði:

Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan þriggja stiga líkan um vænt útlánatap samkvæmt IFRS 9. Niðurfærslan er reiknuð sem 12 mánaða vænt útlánatap eða vænt útlánatap út líftíma.

Vænt útlánatap veltur á því hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu frá upphaflegri skráningu. Marktæk aukin útlánaáhætta er skilgreind í skýringu 91.5(g). Hafi ekki orðið marktæk aukning á útlánaáhættu jafngildir virðisrýrnun væntu útlánatapi vegna mögulegra tapatburða á næstu 12 mánuðum (stig 1). Ef marktæk aukning hefur orðið á útlánaáhættu jafngildir virðisrýrnun væntu útlánatapi út líftíma (stig 2 og stig 3). Þegar lagt er mat á það hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu vegna fjármálagerna frá upphaflegri skráningu mun samstæðan líta til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði meginlegar og eigindlegar upplýsingar.

Vænt útlánatap (ECL) allra lána er reiknað sem fall af líkum á vanefndum (PD), áhættustöðu við vanefnd (EAD) og tapi að gefnum vanefndum (LGD). Það er afvaxtað með virkum vöxtum og tillit er tekið til upplýsinga um framtíðarhorfur. Upplýsingar um framtíðarhorfur endurspeglar mat virðisrýrnunarteymis og Hagfræðideildar bankans og sviðsmyndir um viðkomandi hagstærðir, þar á meðal mat á líkum hvernar sviðsmyndar.

Skýringar við samstæðuársreikning

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir (framhald)

(b) Virðisrýrnun útlána og krafna (framhald)

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018: (framhald)

Mat á væntu útlánatapi, fjárhagslegum ábyrgðum og lánskuldbindingum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði (framhald):

Eftirfarandi tafla sýnir lykil hagstærðir líkansins sem notað er við útreikning á væntu útlánatapi fyrir stig 1 og stig 2. Spáin fyrir grunnsviðsmynd, jákvæða sviðsmynd og neikvæða sviðsmynd sýnir meðaltalsgildi næstu 12 mánaða og síðan út spátímann, sem nær til meðallangs tíma.

	Grunnsviðsmynd		Jákvæð sviðsmynd		Neikvæð sviðsmynd	
	Næstu 12 mánuði	Síðan út spátímann	Næstu 12 mánuði	Síðan út spátímann	Næstu 12 mánuði	Síðan út spátímann
Hagvöxtur	2,4%	2,1%	2,9%	3,1%	1,0%	0,8%
Atvinnuleysi	2,7%	3,0%	2,0%	2,0%	3,5%	4,3%
Stýrivextir	4,8%	4,6%	5,3%	5,7%	4,0%	1,9%
Verðbólga	3,7%	3,2%	4,1%	4,1%	2,7%	1,6%
Gengi evru	139,0	139,0	136,0	132,0	142,9	156,7
Vísitala íbúðarverðs (breyting milli ára)	4,0%	7,0%	6,0%	9,0%	2,0%	2,5%

Fært í reiknings- skilum skv.

	IFRS 9	Grunnsviðsmynd	Jákvæð sviðsmynd	Neikvæð sviðsmynd
Framlag vegna virðisrýrnunar (áhættustig 1 og áhættustig 2)	3.790	3.785	3.739	3.832

Hagstærðirnar í mismunandi sviðsmyndum hafa áhrif á útreikning á væntu útlánatapi í gegnum líkón fyrir mat á líkum á vanefndum, bæði næstu 12 mánuði og út líftíma, og mat á tapi að gefnum vanefndum auk mats á áhættustöðu við vanefnd. Líkónin sem taka tillit til hagstærða eru þróuð út frá sögulegum gögnum. Breytingar á hagstærðum geta þannig haft jákvæð eða neikvæð áhrif á mat á væntu útlánatapi en veigamesti þátturinn við matið er eftir sem áður núverandi staða áhættuþátta.

Sérstakt mat á áhættustigi og væntu útlánatapi einstakra mikilvægra útlána er framkvæmt handvirkt ársfjórðungslega. Við sérstakt mat á einstökum mikilvægum útlánnum lítur samstæðan til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði meginlegar og eigindlegar upplýsingar og greiningar sem unnar eru upp úr sögulegum upplýsingum samstæðunnar, mati lánasérfræðinga og upplýsinga um framtíðarhorfur. Einungis útlán í áhættustigi 3 eru sérstaklega metin handvirkt fyrir óvæntu útlánatapi.

Í skýringu 91.5(g) eru frekari upplýsingar um virðisrýrnunarferlið og aðferðirnar sem notaðar eru.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018 :

Samstæðan yfirfer útlánasöfn sín til að meta virðisrýrnun að minnsta kosti ársfjórðungslega. Til að ákveða hvort virðisrýrnun skuli færð, þá metur samstæðan hvort fyrir liggja greinanleg og mælanleg gögn sem bendi til þess að áætlað framtíðarsjóðstreymi af lánasafni hafi minnkað áður en hægt verður að greina lækkan á einstökum lánnum í því safni. Meðal vísbendinga um virðisrýrnun geta verið gögn sem benda til þess að óhagstæð breyting hafi átt sér stað á greiðslugetu lántakenda í tilteknum hópi, eða fylgni er á milli efnahagsaðstæðna og vanefnda í þessum hópi. Til að áætla framtíðarsjóðstreymi nota stjórnendur áætlanir sem byggja á tapreynslu, ásamt hlutlægum merkjum um virðisrýrnun í einsleitum söfnum. Aðferðafræðin og forsendur, sem notaðar eru við að áætla bæði fjárhæð og tímasetningu framtíðarsjóðstreymis, eru endurskoðaðar reglulega til að draga úr mögulegum mismun á áætlunum um tap og raunverulegu tapi.

(c) Mat fjármálagerninga

Aðferð sem beitt var fyrir árin 2018 og 2017:

Gangvirði fjármálagerninga er ákvarðað með matsaðferðum þegar virkur markaður er ekki til staðar eða þar sem skráð verð er ekki tiltækt með öðrum hætti. Í slíkum tilfellum er gangvirði áætlað út frá greinanlegum gögnum fyrir svipaða fjármálagerninga eða með því að beita reiknilíkönunum. Í þeim tilvikum sem greinanleg markaðsgögn eru ekki tiltæk er mat byggt á viðeigandi forsendum. Þegar matsaðferðir (til dæmis reiknilíkön) eru notaðar til að ákvarða gangvirði, eru þær yfirfarnar og endurskoðaðar reglulega, af aðskildum og til þess hæfum rýnendum innan banks. Öll reiknilíkön eru gæðaprófuð áður en þau eru tekin í gagnnið, og stíllt af til að tryggja að útkoman endurspegli raunveruleg gögn og sambærilegt markaðsverð. Þegar því verður við komið eru einungis notuð greinanleg gögn, en þættir eins og flökt, fylgni og lánsáhætta, hvort sem hún er eigin eða mótaðila, krefjast mats stjórnenda. Breyttar forsendur fyrir þessa þætti geta haft áhrif á skráð gangvirði fjármálagerninga.

(d) Yfirráð yfir fjárfestingum

Aðferð sem beitt var fyrir árin 2018 og 2017:

Stjórnendur beita faglegu mati við ákvörðun á því hvort skilgreiningar á yfirráðum, sjá skýringu 91.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta, gefi til kynna að samstæðan stýri fjárfestingu.

Samstæðan starfar sem sjóðstjóri nokkurra fjárfestingarsjóða. Við mat á því hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar yfirfer samstæðan allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og hefur þar með yfirráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, nýtur breytilegra tekna af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóða.

Í skýringu 45 Sérsniðin félög utan samstæðunnar, eru frekari upplýsingar um fjárfestingarsjóði utan samstæðunnar þar sem samstæðan gegnir hlutverki umboðsaðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan alþjóðlegu reikningsskilastaðlana IFRS 9 *Fjármálagerningar* og IFRS 15 *Tekjur af samningum við viðskiptavinum*.

Fyrir utan breytingarnar sem greint er frá hér að neðan hefur samstæðan beitt reikningsskilaaðferðunum sem settar eru fram í skýringu 91 með samræmdum hætti fyrir öll tímabilin í þessum ársreikningi samstæðunnar.

(a) IFRS 9, Fjármálagerningar

IFRS 9 setur fram ákveðnar kröfur um skráningu og mat fjáreigna, fjárskulda og nokkurra samninga um kaup eða sölu ófjárhagslegra liða. Staðallinn kemur í stað IAS 39 *Fjármálagerningar: Skráning og mat*. Kröfur IFRS 9 eru töluvert frábrugðnar þeim reglum sem settar eru fram í IAS 39. Nýi staðallinn hefur í för með sér grundvallarbreytingar á skráningu fjáreigna og tilteknum þáttum í skráningu fjárskulda.

Eins og heimilt er samkvæmt IFRS 9 hefur samstæðan ákveðið að halda áfram að beita IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil.

Í kjölfar innleiðingarinnar á IFRS 9 hefur samstæðan tekið mið af tilheyrandi breytingum á IAS 1 *Framsetning reikningsskila*, þar sem krafist er aðskilinnar framsetningar í rekstrarreikningi og annarri heildarafkomu á vaxtatekjum sem reiknaðar eru með aðferð virkra vaxta, með því að birta fjárhæð virkra vaxta í skýringum með ársreikningnum.

Auk þess hefur samstæðan innleitt breytingar á staðlinum IFRS 7 *Fjármálagerningar: Skýringar* sem er beitt í skýringum fyrir árið 2018 en ekki í samanburðarupplýsingum.

Innleiðingin á IFRS 9 leiddi til þess að óráðstafað eigið fé lækkaði um 482 milljónir króna eftir skatta. Fjallað er um helstu breytingar á reikningsskilaaðferðum samstæðunnar vegna innleiðingarinnar á IFRS 9 hér að neðan.

Flokkun fjáreigna og fjárskulda

Fjáreignir eru flokkaðar í þrjú megin flokka samkvæmt IFRS 9: fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði, fjáreignir metnar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (FVOCI) og fjáreignir metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (FVTPL). Almenn byggi flokkunin á viðskiptalíkaninu sem fjáreignin heyrir undir og samningsbundnu sjóðstreymi hennar. Þessi flokkun kemur í stað flokkanna útlán og kröfur og veltufjáreignir samkvæmt IAS 39. Samkvæmt IFRS 9 eru innbyggðar afleiður í grunnsamningi sem telst vera fjáreign í skilningi staðalsins aldrei aðskildar, heldur er samsetti gerningurinn metinn og flokkaður sem ein heild. Í skýringu 91.5 Fjáreignir og fjárskuldir, (b) Flokkun, er greint frekar frá því hvernig samstæðan flokkar fjáreignir samkvæmt IFRS 9.

IFRS 9 gerir að stórum hluta sömu kröfur og IAS 39 um flokkun fjárskulda. Lýsingu á því hvernig samstæðan flokkar fjárskuldir samkvæmt IFRS 9 er að finna í skýringu 91.5 Fjáreignir og fjárskuldir, (b) Flokkun.

Virðisrýmun fjáreigna

Með IFRS 9 er innleitt líkan við mat á virðisrýmun fjáreigna sem byggir á „væntu útlánatapi“ og kemur í stað líkans sem byggði á „áorðnu tapi“ sem innleitt var með IAS 39. Nýja virðisrýmunarlíkanið á einnig við um tiltekna lánsheimildir og fjárhagslegar ábyrgðir, en ekki um eiginfjárgerninga.

IFRS 9 gerir kröfu um að útlánatap sé bókfært fyrr en gert var í IAS 39. Í skýringu 91.5 Fjáreignir og fjárskuldir, (g) Virðisrýmun fjáreigna er greint frekar frá því hvernig samstæðan hefur innleitt reglur IFRS 9 um virðisrýmun.

Yfirfærsla

Breytingum á reikningsskilaaðferðum vegna innleiðingar IFRS 9 er beitt afturvirkta utan þess sem er getið er hér að neðan.

- Samanburðarfjárhæðir hafa ekki verið uppfærðar. Mismunur á bókfærðu virði fjáreigna og fjárskulda vegna innleiðingar IFRS 9 er færður á óráðstafað eigið fé þann 1. janúar 2018. Því samræmast upplýsingar fyrir árið 2017 ekki kröfum IFRS 9 og eru þar með ekki samanburðarhæfar við upplýsingar fyrir árið 2018, sem eru í samræmi við IFRS 9.

Á meðal þeirra breytinga sem IFRS 9 leiðir til á IAS 1 er sú krafa að birta „vaxtatekjur reiknaðar með aðferð virkra vaxta“ sem sérstakan lið í rekstrarreikningi og annarri heildarafkomu. Samstæðan hefur ekki breytt framsetningu sinni og fellir m.a. virka vexti undir línuna Hreinar vaxtatekjur. Sérstaklega er gerð grein fyrir vaxtatekjum reiknuðum með aðferð virkra vaxta í skýringu 6 Hreinar vaxtatekjur.

- Mat á eftirfarandi atriðum byggir á fyrirliggjandi staðreyndum og aðstæðum við upphaf innleiðingar.
  - Ákvörðun á viðskiptalíkaninu sem fjáreign heyrir undir.
  - Tilgreining og afturköllun fyrri tilgreininga á tilteknum fjáreignum og fjárskuldum sem metnar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Ef skuldaþröf hafði lága áhættu við upphaf innleiðingar á IFRS 9 gerir samstæðan ráð fyrir því að útlánaáhætta eignarinnar hafi ekki aukist marktækt frá upphaflegri skráningu.

Stjórnarhættir

Sem hluta af innleiðingu á IFRS 9 hefur samstæðan hannað og innleitt ný ferli og stjórnarhætti fyrir nokkur svið sem koma að útreikningi á væntu útlánatapi. Hér er m.a. átt við ferli yfir upplýsingar og kerfi vegna útlánaáhættu, reiknilíkon sem mæla vænt útlánatap, spár um framtíðarþróun þjóðhagsstærða, hönnun og líkindavegnar sviðsmyndir af efnahagsþróun og ákvörðun um marktæka aukningu á útlánaáhættu. Stýrihópur vegna IFRS 9 ber ábyrgð á hönnun og framsetningu viðskiptaferla og móton skipulagsheildarinnar til stuðnings innleiðingar á IFRS 9. Stýrihópurinn samanstendur af framkvæmdastjóra Fjármála, framkvæmdastjóra Áhættustýringar og starfsmönnum Áhættustýringar, Upplýsingatækni og Reikningshalds.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Breytingar á reikningskilaaðferðum (framhald)

(a) IFRS 9, Fjármálagreiningar (framhald)

Flokkun fjáreigna og fjárskulda við innleiðingu IFRS 9

Taflan hér að neðan sýnir upphaflega matsflokka samkvæmt IAS 39 og nýja matsflokka samkvæmt IFRS 9 fyrir fjáreignir og fjárskuldir samstæðunnar þann 1. janúar 2018

Fjáreignir	Upphafleg matsflokkun		Ný matsflokkun	Upprunalegt	Nýtt bókfært
	samkvæmt IAS 39			samkvæmt	virði
				IAS 39	IFRS 9
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	Útlán og kröfur		Afskrifað kostnaðarverð	55.192	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	Útlán og kröfur		Afskrifað kostnaðarverð	49.421	49.421
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	Veltufjáreignir		Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	57.176	57.176
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	Fjáreignir á gangvirði		Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	10.713	10.713
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	Veltufjáreignir		Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	9.298	9.298
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	Fjáreignir á gangvirði		Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	18.682	18.682
Afleiðusamningar	Veltufjáreignir		Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	1.905	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	Útlán og kröfur		Afskrifað kostnaðarverð	44.866	44.863
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	Útlán og kröfur		Afskrifað kostnaðarverð	925.636	923.154
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	Útlán og kröfur		Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	-	1.857
Aðrar fjáreignir	Útlán og kröfur		Afskrifað kostnaðarverð	5.457	5.603
Samtals				1.178.346	1.177.864

Fjárskuldir	Upphafleg matsflokkun		Ný matsflokkun	Upprunalegt	Nýtt bókfært
	samkvæmt IAS 39			samkvæmt	virði
				IAS 39	IFRS 9
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði		Afskrifað kostnaðarverð	32.062	32.062
Innlán frá viðskiptavinum	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði		Afskrifað kostnaðarverð	605.158	605.158
Afleiðusamningar og skortstöður	Veltufjárskuldir		Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	1.258	1.258
Lántaka	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði		Afskrifað kostnaðarverð	281.874	281.874
Aðrar fjárskuldir	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði		Afskrifað kostnaðarverð	7.815	7.815
Víkjandi lán	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði		Afskrifað kostnaðarverð	77	77
Samtals				928.244	928.244

Taflan hér að neðan samræmir bókfært virði samkvæmt IAS 39 við bókfært virði samkvæmt IFRS 9 við innleiðingu IFRS 9 þann 1. janúar 2018:

Fjáreignir	Bókfært virði			Bókfært virði
	skv. IAS 39	Endurflokkun	Endurmat	
	31. desember 2017			1. janúar 2018
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	-	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	117.310	-	-	117.310
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	27.980	-	-	27.980
Afleiðusamningar	1.905	-	-	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir á afskrifuðu kostnaðarverði	44.866	-	(3)	44.863
Útlán og kröfur á viðskiptavinum á afskrifuðu kostnaðarverði	925.636	(1.878)	(604)	923.154
Útlán og kröfur á viðskiptavinum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	-	1.878	(21)	1.857
Aðrar eignir	5.457	-	146	5.603
Samtals	1.178.346	0	(482)	1.177.864

Fjárskuldir	Bókfært virði			Bókfært virði
	skv. IAS 39	Endurflokkun	Endurmat	
	31. desember 2017			1. janúar 2018
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	32.062	-	-	32.062
Innlán frá viðskiptavinum	605.158	-	-	605.158
Afleiðusamningar og skortstöður	1.258	-	-	1.258
Lántaka	281.874	-	-	281.874
Aðrar fjárskuldir	7.815	-	-	7.815
Víkjandi lán	77	-	-	77
Samtals	928.244	0	0	928.244

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Breytingar á reikningsskilaaðferðum (framhald)

(a) IFRS 9, Fjármálagerningar (framhald)

Flokkun fjáreigna og fjárskulda við innleiðingu IFRS 9 (framhald)

Taflan hér að neðan sýnir áhrif innleiðingar IFRS 9 á varasjóði og óráðstafað eigið fé, að teknu tilliti til skatta.

	Áhrif innleiðingar IFRS 9 1. janúar 2018
Óráðstafað eigið fé	
Lokastaða samkvæmt IAS 39 (31. desember 2017)	88.751
Útlán og kröfur færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(16)
Skráning á væntu útlánatapi samkvæmt IFRS 9	(466)
Opunarstaða samkvæmt IFRS 9 (1. janúar 2018)	88.269

Taflan hér að neðan sýnir lokastöðu virðisrýmunarsjóðs fyrir fjáreignir samkvæmt IAS 39 og IAS 37 og áhrif innleiðingar IFRS 9 á opunarstöðu virðisrýmunarsjóðs þann 1. janúar 2018.

	31. desember 2017 (IAS 39/ IAS 37)	Endurflokkun	Endurmat	1. janúar 2018 (IFRS 9)
Virðisrýnun útlána og krafna á lánastofnanir	-	-	(3)	(3)
Virðisrýnun útlána og krafna á viðskiptavinum	(16.190)	-	(604)	(16.794)
Samtals	(16.190)	0	(607)	(16.797)

(b) IFRS 15 Tekjur af samningum við viðskiptavinum

IFRS 15 setur fram heildarramma til að ákvarða hvort, hve miklar og hvenær tekjur eru skráðar. Staðallinn kemur í stað IAS 18 *Tekjur* og IAS 11 *Verksamningar*. Í staðlinum eru settar fram nýjar kröfur um skráningu tekna vegna sölu á vörum og þjónustu til viðskiptavina. Meginregla IFRS 15 er sú að skrá skal tekjur að ákveðinni fjárhæð sem endurspeglar það verð sem vænt er að fá í skiptum fyrir vöru eða þjónustu til viðskiptavina.

Samstæðan innleiddi IFRS 15 með því að beita aðferð sem felur í sér mat á uppsöfnuðum áhrifum breytinganna og því hafa samanburðartölur ekki verið uppfærðar og verða áfram birtar samkvæmt IAS 18 og IAS 11. Reglum og tilmælum IFRS 15 er beitt afturvirk á samninga sem eru í gildi við innleiðingu staðalsins og uppsöfnuð áhrif innleiðingarinnar eru færð í gegnum óráðstafað eigið fé í upphafi árs 2018. Reikningsskilaaðferðum sem byggja á IAS 18 og IAS 11 er lýst sérstaklega ef þær eru frábrugðnar IFRS 15. Innleiðingin á IFRS 15 leiddi til þess að óráðstafað eigið fé lækkaði um 254 milljónir króna eftir skatta.

5. Starfsþættir

Niðurstöður starfsþátta eru birtar í samræmi við skýrslur til bankastjóra og bankaráðs. Bankaráð og bankastjóri bera ábyrgð á ráðstöfun fjármuna til starfsþátta, sem og mati á rekstrarárangri þeirra.

Í lok uppgjörstímabilsins eru helstu tekjusið samstæðunnar fjögur talsins.

- **Einstaklingssvið** býður einstaklingum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum utan höfuðborgarsvæðisins upp á fjármálaþjónustu í gegnum stafrænar þjónustuleiðir, bæði í gegnum netbanka og smáforrit, ásamt því að veita þjónustu í gegnum útibúanet bankans og reka þjónustuver.
- **Fyrirtækjasvið** býður stórfyrirtækjum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum á höfuðborgarsvæðinu upp á fjármálaþjónustu og sér um rekstur fyrirtækjabanka þar sem boðið er upp á rafræna bankaþjónustu.
- **Markaðir** bjóða upp á þjónustu er snýr að sölu og miðlun verðbréfa, gjaldeyris og afleiða og sjá þannig um skuldabréfa- og hlutabréfaútbod og veita ráðgjafarþjónustu, ásamt því að sinna viðskiptavakt með skráð verðbréf og gjaldeyri. Markaðir bjóða einnig upp á viðtækt vöruúrval og þjónustu á sviði Einkabankaþjónustu og Eignastýringar fyrir einstaklinga, fyrirtæki og fagfjárfesta. Landsbréf hf., dótturfélag bankans, fellur undir starfsþáttuuppjör Markaða.
- **Fjárstýring** hefur umsjón með fjármögnun, lausafjárstýringu og viðskiptavakt á peningamarkaði og ákvarðar verðlagningu fjármagns innan bankans. Fjárstýring stýrir einnig gengis-, vaxta- og verðtryggingaráhættu bankans, innan þeirra marka sem sett eru af bankaráði.

Undir aðra starfsþætti falla stoðdeildirnar Fjármál (að undanskilinni Fjárstýringu), Áhættustýring, Upplýsingatækni og Skrifstofa bankastjóra, sem samanstandur af Mannauði, Markaðsmálum og samskiptum og Regluvörslu. Innri endurskoðun bankans fellur einnig undir aðra starfsþætti en hún er sjálfstæð og heyrir undir bankaráð.

Jöfnunar færslur samanstanda af jöfnun innbyrðis viðskipta og rekstrarliðum sem ekki er unnt að heimfæra á starfsþætti.

Stjórnunarkostnaði stoðeilda samstæðunnar er deilt niður á viðeigandi starfsþætti á grundvelli undirliggjandi kostnaðarvaka. Kostnaði er deilt út á viðskiptaeiningarnar á markaðsverði. Þjónusta og viðskipti sem stoðeildirnar veita viðskiptaeiningunum eru gerð upp á einingarverði eða eins og um viðskipti milli óskyldra aðila væri að ræða, á grundvelli notkunar eða unninna verka.

Eftirfarandi tafla sýnir fjárhagslega frammistöðu hvers starfsþátta, eins og þær upplýsingar sem birtar eru í innanhússkýrslum til stjórnenda um hagnað (tap) starfsþátta fyrir skatta. Í þessum skýrslum eru allir liðir rekstrarreikningsins birtir nettó en ekki brúttó, þar með talið vaxtatekjur og vaxtagjöld. Verðlagning milli starfsþátta er eins og um væri að ræða viðskipti milli óskyldra aðila.

Tekjur af viðskiptum við hvern einstakan ytri viðskiptavin voru innan við 10% eða meira af heildartekjum samstæðunnar á tímabilinu frá 1. janúar til 31. desember 2018 og 2017.

Skýringar við samstæðuársreikning

5. Starfsþættir (framhald)

1. janúar - 31. desember 2018	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring	Aðrir starfsþættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	14.277	18.763	649	6.978	24	123	40.814
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun	458	902	(2)	(6)	-	-	1.352
Hreinar þjónustutekjur	3.712	789	4.105	(388)	177	(238)	8.157
Aðrar tekjur og (gjöld)	301	13	(1.300)	1.960	2.706	(93)	3.587
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	18.748	20.467	3.452	8.544	2.907	(208)	53.910
Rekstrargjöld samtals	(6.424)	(1.926)	(2.300)	(1.783)	(11.760)	256	(23.937)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar	12.324	18.541	1.152	6.761	(8.853)	48	29.973
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfsþátta	(5.026)	(3.016)	(1.523)	(869)	10.434	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	7.298	15.525	(371)	5.892	1.581	48	29.973
Hreinar tekjur (gjöld) vegna ytri viðskipta	26.292	30.264	3.026	(8.314)	2.850	-	54.118
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfsþátta	(7.544)	(9.797)	426	16.858	57	-	0
Rekstrartekjur samtals	18.748	20.467	3.452	8.544	2.907	0	54.118
31. desember 2018							
Eignir samtals	477.238	571.821	13.844	519.950	15.734	(272.546)	1.326.041
Skuldir samtals	432.457	452.821	6.933	451.032	15.734	(272.546)	1.086.431
Úthlutað eigið fé	44.781	119.000	6.911	68.918	-	-	239.610
1. janúar - 31. desember 2017							
Hreinar vaxtatekjur	15.665	16.611	398	3.656	40	(99)	36.271
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun	1.014	761	-	10	-	-	1.785
Hreinar þjónustutekjur	3.387	966	4.535	(311)	135	(281)	8.431
Aðrar tekjur og (gjöld)	(74)	(1)	(161)	5.027	2.126	108	7.025
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	19.992	18.337	4.772	8.382	2.301	(272)	53.512
Rekstrargjöld samtals	(6.294)	(1.644)	(2.178)	(1.671)	(12.354)	291	(23.850)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar	13.698	16.693	2.594	6.711	(10.053)	19	29.662
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfsþátta	(5.254)	(3.652)	(1.540)	(1.046)	11.492	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	8.444	13.041	1.054	5.665	1.439	19	29.662
Hreinar tekjur vegna ytri viðskipta	22.783	26.274	4.459	(1.951)	2.219	-	53.784
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfsþátta	(2.791)	(7.937)	313	10.333	82	-	0
Rekstrartekjur samtals	19.992	18.337	4.772	8.382	2.301	0	53.784
31. desember 2017							
Eignir samtals	436.874	505.912	12.267	453.475	16.051	(231.709)	1.192.870
Skuldir samtals	374.660	382.541	7.316	397.954	16.051	(231.709)	946.813
Úthlutað eigið fé	62.214	123.371	4.951	55.521	-	-	246.057

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við rekstrarreikning

6. Hreinar vaxtatekjur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.33.

	2018		Samtals	2017
	Afskrifað kostnaðar- verð	Gangvirði í gegnum rekstrar- reikning		
Vaxtatekjur				
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	1.938	-	1.938	818
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	815	12	827	4.331
Útlán og kröfur á lánastofnanir	50	-	50	336
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	65.535	892	66.427	57.032
Aðrar vaxtatekjur	69	67	136	39
Samtals	68.407	971	69.378	62.556
Vaxtagjöld				
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	(961)	-	(961)	(929)
Innlán frá viðskiptavinum	(18.508)	-	(18.508)	(17.409)
Lántaka	(8.608)	-	(8.608)	(7.903)
Önnur vaxtagjöld	(4)	(344)	(348)	(27)
Vikjandi lán	(139)	-	(139)	(17)
Samtals	(28.220)	(344)	(28.564)	(26.285)
Hreinar vaxtatekjur	40.187	627	40.814	36.271

Þann 31. desember 2018 voru 40.811 milljónir króna útreiknaðar með aðferð virkra vaxta og 36.265 milljónir króna 31. desember 2017.

7. Hrein virðisbreyting

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.5 (g).

	2018	2017
Hrein virðisbreyting útlána og krafna viðskiptavina og lánastofnana	299	506
Breyting á framlagi vegna ábyrgða	-	59
Hrein virðisbreyting annarra fjáreigna	(76)	-
Breyting á framlagi vegna gengistryggðra útlána og krafna á viðskiptavinum	1.129	1.220
Hrein virðisbreyting	1.352	1.785
Hrein virðisbreyting eftir tegund viðskiptavina		
Lánastofnanir	(4)	-
Einstaklingar	488	791
Fyrirtæki	868	994
Hrein virðisbreyting	1.352	1.785

8. Hreinar þjónustutekjur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.34.

	2018	2017
Þjónustutekjur		
Markaðir	4.166	4.644
Útlán og ábyrgðir	892	1.095
Greiðslukort	4.140	3.624
Innheimtu- og greiðsluþjónusta	911	850
Erlend viðskipti	809	694
Aðrar þóknarir	302	382
Samtals	11.220	11.289
Þjónustugjöld		
Veltu- og vörslugjöld verðbréfa	(435)	(467)
Greiðslukort	(1.378)	(1.259)
Annað	(1.250)	(1.132)
Samtals	(3.063)	(2.858)
Hreinar þjónustutekjur	8.157	8.431

Á árinu 2018 voru færðar 862 milljónir króna til tekna vegna þjónustusamninga við viðskiptavinum sem falla undir reikningsskilastaðalinn IFRS 15. Jafnframt voru færðar 989 milljónir króna á árinu sem fyrirframminnheimtar tekjur meðal annarra skulda.

Skýringar við samstæðuársreikning

9. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.35.

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	2018	2017
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	227	-
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1.842	-
Afleiður og undirliggjandi áhættuvarnir	(1.093)	-
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	(39)	-
Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörn	717	76
Hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum (IAS 39)	-	(328)
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði (IAS 39)	-	6.054
Samtals	1.654	5.802

Neðangreindar arðstekjur eru skráðar undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“ í rekstrarreikningi.

Arðstekjur	2018	2017
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	2.392	1.303
Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	-	45
Samtals	2.392	1.348

10. Hreinn gengismunur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.36.

Eignir	2018	2017
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	11	(38)
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	4.853	(1.063)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	49	12
Afleiðusamningar	(3.972)	3.639
Útlán og kröfur á lánastofnanir	6.366	1.963
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	12.756	(61)
Aðrar eignir	(736)	(263)
Samtals	19.327	4.189

Skuldir

Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	31	(12)
Innlán frá viðskiptavinum	(6.127)	(491)
Lántaka	(14.353)	(5.188)
Aðrar skuldir	71	123
Víkjandi lán	(446)	4
Samtals	(20.824)	(5.564)

Hreinn gengismunur (1.497) (1.375)

Hreinn gengismunur sem færður var í rekstrarreikning á árinu 2018 og er til kominn vegna fjáreigna sem ekki eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning nam 18.396 milljóna króna hagnaði af fjáreignum (2017; 1.601 milljón króna hagnaði) og 20.824 milljón króna tapi af fjárskuldum (2017: 5.564 milljóna króna tap).

11. Aðrar tekjur og (gjöld)

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.37.

	Skýringar	2018	2017
Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	28	129	122
Hagnaður af fullnustueignum	31	2.392	2.076
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага	27	282	141
Annað		627	259
Samtals		3.430	2.598

12. Laun og launatengd gjöld

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.30.

	2018	2017
Laun	11.247	10.807
Framlög í lífeyrissjóði	1.669	1.637
Önnur launatengd gjöld	1.673	1.617
Samtals	14.589	14.061
Ársverk í árslok	919	997
Meðaltal ársverka á árinu	961	1.034

Skýringar við samstæðuársreikning

13. Annar rekstrarkostnaður

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.14.

	2018	2017
Hugbúnaður og upplýsingatækni	2.088	2.287
Fasteignir og húsbúnaður	905	843
Auglýsingar og markaðssetning	800	874
Húsaleiga	586	544
Eftirlitsgjöld til FME	471	448
Framlag til umboðsmanns skuldara	76	261
Endurskoðun og tengd þjónusta	145	143
Önnur sérfræðiþjónusta	470	598
Afskriftir	879	718
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	1.319	1.277
Annar rekstrarkostnaður	1.609	1.796
Samtals	9.348	9.789

Endurskoðun og tengd þjónusta	2018	2017
Endurskoðun ársreikninga og önnur endurskoðunartengd þjónusta	78	82
Könnun á ársþlutaðreikningum og önnur endurskoðunartengd þjónusta	67	61
Samtals	145	143

Afskriftir	2018	2017
Afskriftir rekstrarfjármuna	395	392
Afskriftir óefnislegra eigna	484	326
Samtals	879	718

14. Tekjuskattur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.15.

Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning sem hér segir:

	2018	2017
Tekjuskattur til greiðslu	(5.547)	(5.429)
Sérstakur fjársýsluskattur	(1.415)	(1.438)
Mismunur á álöögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	(77)	101
Breyting á tímabundnum mismun skatteigna/-skulda	186	123
Samtals	(6.853)	(6.643)

Reiknaður tekjuskattur af hagnaði fyrir skatta (virkur tekjuskattur) er frábrugðinn útreiknuðum tekjuskatti í samræmi við tekjuskattshlutfall lögaðila sem hér segir:

	2018	2017
Hagnaður fyrir skatta	29.973	29.662
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.860)	(3.253)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	26.113	26.409
Tekjuskattur reiknaður út frá skattshlutfalli lögaðila	20,0%	20,0%
	(5.223)	(5.282)
Sérstakur fjársýsluskattur	5,4%	5,4%
	(1.415)	(1.438)
Óskattskyldar tekjur	(3,0%)	(4,2%)
	788	1.121
Ófrádráttarbær gjöld	3,6%	4,4%
	(927)	(1.162)
Annað	0,3%	(0,4%)
	(76)	118
Virkur tekjuskattur samtals	26,2%	25,2%
	(6.853)	(6.643)

15. Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.16.

Þann 31. desember 2013 samþykkti Alþingi breytingar á lögum nr. 155/2010 um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki sem kveða á um að fjármálafyrirtækjum beri að greiða árlega skatt sem reiknast 0,376% (2017: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, að skattskuldum fráþöldum, umfram 50 milljarða króna. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ófrádráttarbær við útreikning á tekjuskatti.

	2018	2017
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.860)	(3.253)

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.5 (b).

Samkvæmt alþjóðlega reikningsskilastaðlinum IFRS 9 ber að skipa fjáreignum í flokka sem endurspeglja sjóðstreymiseinkenni þeirra og markmið þess viðskiptalíkans sem fjáreignunum er stýrt eftir. Um mat hvers flokks eftir upphaflega skráningu fer sem hér segir:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
- Fjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
- Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.
- Fjárskuldir metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IFRS 9 og gangvirði þeirra 31. desember 2018:

31. desember 2018	Skýr.	Bókfært virði				Gangvirði				
		Afskrifað kostnaðarverð	Tilskildar	Tilgreindar	Aðrar fjárskuldir	Samtals	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Fjáreignir metnar á gangvirði										
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	-	63.386	9.896	-	73.282	64.445	8.627	210	73.282
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	21	-	23.547	-	-	23.547	11.740	-	11.807	23.547
Afleiðusamningar	22	-	1.923	-	-	1.923	-	1.923	-	1.923
Útlán og kröfur á viðskiptavinum		-	9.670	-	-	9.670	-	-	9.670	9.670
		0	98.526	9.896	0	108.422	76.185	10.550	21.687	108.422
Fjáreignir ekki metnar á gangvirði										
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	19	70.854	-	-	-	70.854	-	70.854	-	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	3.776	-	-	-	3.776	-	4.001	-	4.001
Útlán og kröfur á lánastofnanir	23	71.385	-	-	-	71.385	-	71.385	-	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	24	1.054.862	-	-	-	1.054.862	-	1.057.375	-	1.057.375
Aðrar fjáreignir		4.864	-	-	-	4.864	-	4.864	-	4.864
		1.205.741	0	0	0	1.205.741	0	1.208.479	0	1.208.479
Fjárskuldir metnar á gangvirði										
Afleiðusamningar	22	-	1.638	-	-	1.638	-	1.638	-	1.638
Skortstöður	22	-	4.908	-	-	4.908	4.908	-	-	4.908
		0	6.546	0	0	6.546	4.908	1.638	0	6.546
Fjárskuldir ekki metnar á gangvirði										
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	32	-	-	-	34.609	34.609	-	34.609	-	34.609
Innlán frá viðskiptavinum		-	-	-	693.043	693.043	-	690.920	-	690.920
Lántaka	34	-	-	-	314.412	314.412	-	319.945	-	319.945
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	6.114	6.114	-	6.114	-	6.114
Víkjandi lán	37	-	-	-	13.340	13.340	-	13.452	-	13.452
		0	0	0	1.061.518	1.061.518	0	1.065.040	0	1.065.040

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Samkvæmt alþjóðlega reikningsskilastaðlinum IAS 39 ber að flokka fjáreignir og fjárskuldir í sérstaka flokka sem segja til um hvernig meta skuli viðkomandi eignir og skuldir eftir upphaflega skráningu þeirra. Um mat hvers flokks eftir upphaflega skráningu fer sem hér segir:

- Útlán og kröfur, metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.
- Veltufjáreignir og veltufjárskuldir, metnar á gangvirði.
- Fjáreignir sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, metnar á gangvirði.
- Fjárskuldir, metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IAS 39 og gangvirði þeirra 31. desember 2017:

31. desember 2017	Skýr.	Bókfært virði				Gangvirði				
		Útlán og kröfur	Veltufjáreignir/ skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði	Samtals	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Fjáreignir metnar á gangvirði										
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	-	57.176	10.713	-	67.889	58.726	9.080	83	67.889
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	21	-	9.298	18.682	-	27.980	12.321	-	15.659	27.980
Afleiðusamningar	22	-	1.905	-	-	1.905	-	1.905	-	1.905
		0	68.379	29.395	0	97.774	71.047	10.985	15.742	97.774
Fjáreignir ekki metnar á gangvirði										
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	19	55.192	-	-	-	55.192	-	55.192	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	49.421	-	-	-	49.421	39.635	10.158	-	49.793
Útlán og kröfur á lánastofnanir	23	44.866	-	-	-	44.866	-	44.866	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	24	925.636	-	-	-	925.636	-	-	930.176	930.176
Aðrar fjáreignir		5.457	-	-	-	5.457	-	5.457	-	5.457
		1.080.572	0	0	0	1.080.572	39.635	115.673	930.176	1.085.484
Fjárskuldir metnar á gangvirði										
Afleiðusamningar	22	-	941	-	-	941	-	941	-	941
Skortstöður	22	-	317	-	-	317	317	-	-	317
		0	1.258	0	0	1.258	317	941	0	1.258
Fjárskuldir ekki metnar á gangvirði										
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	32	-	-	-	32.062	32.062	-	32.062	-	32.062
Innlán frá viðskiptavinum		-	-	-	605.158	605.158	-	604.458	-	604.458
Lántaka	34	-	-	-	281.874	281.874	-	283.353	-	283.353
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	7.815	7.815	-	7.815	-	7.815
Víkjandi lán	37	-	-	-	77	77	-	89	-	89
		0	0	0	926.986	926.986	0	927.777	0	927.777

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.5 (f).

Ákvörðunarferli verðmats

Áhættu og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með heildaráhættu bankans og er ábyrg fyrir gangvirðismati fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 2. og 3. þrep. Verðmatsnefnd bankans leggur verðmat fyrir áhættu- og fjármálanefnd til samþykktar. Verðmatsnefndin er skipuð fulltrúum frá Áhættustýringu, Fjárstýringu og Reikningshaldi. Verðmatsnefndin fundar mánaðarlega til að ákveða verðmat á fjáreignum og fjárskuldum í 2. og 3. þrepi.

Flutningur á milli þrepa 1 og 2

Á árunum 2018 og 2017 voru engar tilfærslur á milli þrepa 1 og 2.

Taflan hér fyrir neðan sýnir afstemmingu á mati á gangvirði í 3. þrepi fyrir árin 2018 og 2017:

	Skuldabréf	Hlutabréf	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	Samtals fjáreignir
1. janúar - 31. desember 2018				
Bókfært virði 1. janúar 2018	83	15.659	1.857	17.599
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	46	3.001	(25)	3.022
Hreinn gengismunur	(7)	2	-	(5)
Kaup	135	230	12.961	13.326
Sala	(1)	(4.377)	-	(4.378)
Uppgjör	(46)	-	(5.123)	(5.169)
Arður	-	(2.295)	-	(2.295)
Fært út 3. þrepi	-	(413)	-	(413)
Bókfært virði 31. desember 2018	210	11.807	9.670	21.687
1. janúar - 31. desember 2017				
Bókfært virði 1. janúar 2017	178	15.880	-	16.058
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum	64	4.702	-	4.766
Hreinn gengismunur	(1)	2	-	1
Kaup	-	606	-	606
Sala	-	(2.836)	-	(2.836)
Uppgjör	(158)	-	-	(158)
Arður	-	(1.255)	-	(1.255)
Fært út 3. þrepi	-	(1.440)	-	(1.440)
Bókfært virði 31. desember 2017	83	15.659	0	15.742

Eftirfarandi tafla sýnir þá liði rekstrarreiknings samstæðunnar sem hagnaður (tap) var færð á vegna fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep og voru í eigu samstæðunnar 31. desember 2018 og 31. desember 2017 :

	Skuldabréf	Hlutabréf	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	Samtals
1. janúar - 31. desember 2018				
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	32	2.956	(25)	2.963
Hreinn gengismunur	(7)	2	-	(5)
Samtals	25	2.958	(25)	2.958
1. janúar - 31. desember 2017				
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	35	4.646	-	4.681
Hreinn gengismunur	1	2	-	3
Samtals	36	4.648	0	4.684

Skýringar við samstæðuársreikning

18. Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.5 (f).

Eftirfarandi tafla sýnir ógreinanlegar forsendur sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep 31. desember 2018 og 31. desember 2017.

31. desember 2018	Eignir	Skuldir	Verðmats- aðferð	Ógreinan- legar lykil- forsendur	Mörk forsenda	
					Efri	Neðri
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	210	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	11.807	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
Útlán og kröfur á viðskiptavini	9.670	-	Sjá #3	Sjá #3	e/v	e/v
Samtals	21.687	0				
31. desember 2017						
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	83	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	15.659	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
Samtals	15.742	0				

Frekari lýsing á fjármálagerningum sem flokkaðir eru í 3. þrep:

1. Gangvirði skuldabréfa fyrirtækja og krafna á fjármálastofnanir í slitameðferð og annarra illseljanlegra eigna er metið á grundvelli væntra endurheimtna. Einnig er miðað við verð í nýlegum viðskiptum. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilsforsenda liggja ekki fyrir.

2. Hlutabréf og hlutabréfagerningar flokkuð sem eignir í 3. þrepi eru óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði og lúta því ógreinanlegum forsendum við mat á gangvirði. Í verðmatsaðferðum eða í forsendum við mat á gangvirði fjárfestinga í hlutabréfum og hlutabréfagerningum er almennt stuðst við sjóðstreymi, samanburð við kennitölur sambærilegra fyrirtækja, greiningu á fjárhagsstöðu og frammistöðu, horfur og nýleg viðskipti. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilsforsenda liggja ekki fyrir.

3. Útlán og kröfur á viðskiptavini sem metnar eru á gangvirði í gegnum rekstarreikning eru flokkuð sem eignir í 3. þrepi. Matsaðferðir byggja á mikilvægum ógreinanlegum forsendum, enda eru útlán og kröfur óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði. Verðmatsaðferðir bankans nota markaðsupplýsingar á borð við vaxta- og verðbólguáhrif, gjaldþrotalíkur og seljanleikaálag. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilsforsenda liggja ekki fyrir.

Áhrif ógreinanlegra forsenda við mat á gangvirði

Þó að samstæðan telji gangvirðismat sitt viðeigandi gæti notkun á öðrum matsaðferðum og forsendum skilað ólíkum niðurstöðum. Taflan hér fyrir neðan sýnir þau áhrif sem mögulegar breytingar á einni eða fleiri forsendum við mat á gangvirði í 3. þrepi myndi hafa á hagnað (tap) fyrir skatta fyrir árin 2018 og 2017:

Áhrif á hagnað fyrir skatta	2018		2017	
	Hagstæð	Óhagstæð	Hagstæð	Óhagstæð
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	4	(4)	5	(5)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum				
Hlutabréf	534	(532)	1.238	(1.244)
Verðbréfasjóðir	188	(188)	277	(277)
Samtals hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	722	(720)	1.515	(1.521)
Útlán og kröfur á viðskiptavini	43	(43)	-	-
Samtals	769	(767)	1.520	(1.526)

Áhrif á hagnað voru reiknuð sem mismunur á niðurstöðu sömu verðmatsaðferða þar sem ógreinanlegum lykilsforsendum var breytt um +/- 5% fyrir markaðsskuldabréf og hlutabréf en breytt um +/- 1% fyrir útlán og kröfur á viðskiptavini.

19. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.6.

	2018	2017
Handbært fé	5.217	4.472
Óbundnar innstæður í Seðlabanka	35.594	18.483
Samtals handbært fé og óbundnar innstæður í Seðlabanka	40.811	22.955
Almenn bindiskylda við Seðlabanka - föst bindiskylda	7.155	-
Almenn bindiskylda við Seðlabanka - meðaltalsuppfylling	7.155	12.942
Sértæk bindiskylda við Seðlabanka	8.512	19.295
Eignir sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann	7.221	-
Samtals bundnar innstæður í Seðlabanka	30.043	32.237
Samtals sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	55.192

Skýringar við samstæðuársreikning

20. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.7.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2018			2017				
	Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Samtals	Lán og kröfur	Veltufjár-eignir	Fjáreignir á gangvirði	Samtals
Tilskilin	Tilgreind							
Innlend								
Skráð	3.776	13.454	8.874	26.104	49.421	7.740	9.199	66.360
Óskráð	-	-	1.022	1.022	-	-	1.514	1.514
	3.776	13.454	9.896	27.126	49.421	7.740	10.713	67.874
Erlend								
Skráð	-	49.932	-	49.932	-	49.436	-	49.436
	0	49.932	0	49.932	0	49.436	0	49.436
Skuldabréf samtals	3.776	63.386	9.896	77.058	49.421	57.176	10.713	117.310

Skuldabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

21. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.8.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2018			2017		
	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Samtals	Veltufjár-eignir	Fjáreignir á gangvirði	Samtals
Veltubók	Utan veltubókar					
Innlend						
Skráð	10.038	1.122	11.160	9.296	2.663	11.959
Óskráð	-	12.333	12.333	-	15.991	15.991
	10.038	13.455	23.493	9.296	18.654	27.950
Erlend						
Skráð	24	-	24	2	-	2
Óskráð	-	30	30	-	28	28
	24	30	54	2	28	30
Hlutabréf samtals	10.062	13.485	23.547	9.298	18.682	27.980

Hlutabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Þann 31. desember 2018 nema útistandandi skuldbindingar samstæðunnar vegna fjárfestingarloforða í hlutabréfum 1.342 milljónum króna (2017: 1.546 milljónum króna) alls í sjö félögum. Félögunum sem samstæðan fjárfestir í ber skylda til að ráðstafa andvirði sölu eigna aftur til hluthafa.

Skýringar við samstæðuársreikning

22. Afleiðusamningar og skortstöður

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.9.

	2018			2017		
	Samnings- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Samnings- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
Gjaldeyrissamningar						
Framvirkir gjaldeyrissamningar	42.072	641	331	60.484	542	91
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	9.495	280	-	8.601	1.056	40
	51.567	921	331	69.085	1.598	131
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	33.191	78	995	1.000	35	-
Heildarskiptasamningar	9.344	2	29	1.428	1	1
	42.535	80	1.024	2.428	36	1
Hlutabréfaafleiður						
Framvirkir hlutabréfasamningar	3.900	232	186	2.645	145	139
Heildarskiptasamningar	1.322	80	51	1.703	2	39
Hlutabréfavalréttir	444	-	38	1.501	-	15
	5.666	312	275	5.849	147	193
Afleiður vegna gangvirðisvarna						
Vaxtaskiptasamningar	83.861	610	8	78.341	124	616
	83.861	610	8	78.341	124	616
Samtals afleiðusamningar	183.629	1.923	1.638	155.703	1.905	941
Skortstöður						
Skráð skuldabréf	3.993	-	4.908	450	-	317
	3.993	0	4.908	450	0	317
Samtals	187.622	1.923	6.546	156.153	1.905	1.258

Samstæðan notar afleiður bæði til áhættuvarna og í veltubókarviðskiptum.

Afleiðusamningar vegna gangvirðisvarna

Eins og er beitt samstæðan áhættuvarnarreikningsskilum einungis fyrir gangvirðisvarnir fastra vaxta á lántökum. Samstæðan tilgreinir vaxtaskiptasamninga sem áhættuvarnargerninga á móti lántökum í evrum og sænskum krónum sem bera fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir eru með samsvarandi greiðslufæði og lántökurnar en samkvæmt vaxtaskiptasamningunum greiðir samstæðan breytilega vexti og fær greidda fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir verja þannig gegn fastvaxtaáhættunni af lántökunum.

	Gjalddagi			Gangvirði áhættuvarna		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum
	Nafnverðs- fjárhæð	1-5 ár	>5 ár	Eignir	Skuldir	
31. desember 2018						
Vaxtaskiptasamningar - EUR	79.920	79.920	-	610	-	1.500
Vaxtaskiptasamningar - SEK	3.941	3.941	-	-	8	2
Samtals	83.861	83.861	0	610	8	1.502
Meðaltal fastra vaxta - EUR		1,19%				
Meðaltal fastra vaxta - SEK		0,75%				
	Bókfært virði hins áhættuvarða		Uppsöfnuð áhrif hins áhættuvarða í áhættuvarnarsambandinu		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum	
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir		
LBANK 0.75 06/20	-	3.935	19	-	1	
LBANK1.375 3/22	-	40.430	-	161	(316)	
LBANK 1.00 5/23	-	40.269	-	75	(470)	
Samtals óveðtryggð skuldabréf í áhættu- varnarsambandi undir EMTN útgáfu	0	84.634		19	236	(785)

Við mælingu á skilvirkni hvorrar varnar er framkvæmd línuleg aðhvarfsgreining. Skoðað er sambandið á milli daglegra breytinga á gangvirði vaxtaskiptasamnings annars vegar og lántöku hins vegar. Í öllum tilvikum er hallatala aðhvarfslínunnar á milli 0,92 og 0,99 (m.v. 95% öryggisbil) og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0,96 (r2).

Skýringar við samstæðuársreikning

22. Afleiðusamningar og skortstöður (framhald)

31. desember 2017	Nafnverðs- fjárhæð	Gjalddagi		Gangvirði áhættuvarna		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum
		1-5 ár	>5 ár	Eignir	Skuldir	
Vaxtaskiptasamningar - EUR	74.550	-	74.550	124	606	(482)
Vaxtaskiptasamningar - SEK	3.791	3.791	-	-	10	(10)
Samtals	78.341	3.791	74.550	124	616	(492)
Meðaltal fastra vaxta - EUR		1,375%	1,00%			
Meðaltal fastra vaxta - SEK		0,75%				

	Bókfært virði hins áhættuvarða		Uppsöfnuð áhrif hins áhættuvarða í áhættuvarnarsambandinu		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir	
LBANK 0.75 06/20	-	3.782	18	-	18
LBANK 1.375 3/22	-	37.370	155	-	155
LBANK 1.00 5/23	-	36.913	395	-	395
Samtals óveðtryggð skuldabréf í áhættu- varnarsambandi undir EMTN útgáfu	0	78.065	568	0	568

23. Útlán og kröfur á lánastofnanir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.11.

	2018	2017
Bankareikningar hjá lánastofnunum	40.913	30.219
Peningamarkaðslán	29.455	12.770
Önnur útlán	1.019	1.877
Virðisrýrnunarsjóður	(2)	-
Samtals	71.385	44.866

24. Útlán og kröfur á viðskiptavini

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.12.

	Skýringar	2018	2017
Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði	25	1.067.667	941.826
Virðisrýrnunarsjóður		(12.805)	(16.190)
Samtals		1.054.862	925.636
Útlán og kröfur á viðskiptavini á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	26	9.670	-
Samtals		1.064.532	925.636

25. Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.11.

	2018			2017		
	Brúttó bókfært virði	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði	Brúttó bókfært virði	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
Opinberir aðilar	4.865	(145)	4.720	11.345	(102)	11.243
Einstaklingar	416.040	(2.341)	413.699	359.918	(2.978)	356.940
Íbúðalán	336.685	(886)	335.799	282.499	(824)	281.675
Annað	79.355	(1.455)	77.900	77.419	(2.154)	75.265
Fyrirtæki	646.762	(10.319)	636.443	570.563	(13.110)	557.453
Samtals	1.067.667	(12.805)	1.054.862	941.826	(16.190)	925.636

Frekari upplýsingar um útlán og kröfur á viðskiptavini er að finna í skýringum um áhættustýringu í þessum ársreikningi.

Skýringar við samstæðuársreikning

26. Útlán og kröfur á viðskiptavini metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.11.

	2018	2017
Fyrirtæki	9.670	-
Samtals	9.670	0

27. Fjárfesting í hlutdeildarfélagum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.3.

a) Fjárfesting í hlutdeildarfélagum sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð	2018	2017
Bókfært verð í upphafi árs	1.086	1.184
Kaup	85	-
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélaga með hlutdeildaraðferð	282	141
Sala og fenginn arður	-	(239)
Samtals	1.453	1.086

31. desember 2018*	Samtals eignir	Samtals skuldir	Hagnaður/ (tap)	Eignarhlutur	Hlutdeild í hagnaði (tapi)	Bókfært verð
Reiknistofa bankanna hf.	4.784	2.844	200	39%	47	749
Greiðslumiðlun Íslands ehf.	1.292	101	321	48%	239	572
Auðkenni ehf.	238	57	(11)	26%	(4)	47
JCC ehf.	258	-	-	33%	-	85
Samtals	6.572	3.002	510		282	1.453

31. desember 2017*	Samtals eignir	Samtals skuldir	Hagnaður/ (tap)	Eignarhlutur	Hlutdeild í hagnaði (tapi)	Bókfært verð
Reiknistofa bankanna hf.	4.908	3.089	131	39%	28	703
Greiðslumiðlun Íslands ehf.	975	284	691	48%	127	332
Auðkenni ehf.	237	40	197	26%	(14)	51
Samtals	6.120	3.413	1.019		141	1.086

* Fjárhæðirnar fyrir árin 2018 og 2017 eru áætlaðar fjárhæðir en ekki endanlegar fjárhæðir í lok hvors árs um sig, í þeim tilvikum sem endanlegar fjárhæðir lágu ekki fyrir.

Ekkert ofangreindra hlutdeildarfélaga er skráð á Nasdaq Iceland.

28. Rekstrarfjármunir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.12.

	2018			2017		
	Fasteignir	Innréttingar tækja- búnaður og bifreiðar	Samtals	Fasteignir	Innréttingar tækja- búnaður og bifreiðar	Samtals
Bókfært verð í upphafi árs	3.204	2.034	5.238	3.335	2.117	5.452
Viðbætur á árinu	453	371	824	70	255	325
Selt á árinu	(106)	(13)	(119)	(139)	(8)	(147)
Afskriftir	(59)	(336)	(395)	(62)	(330)	(392)
Bókfært verð 31. desember	3.492	2.056	5.548	3.204	2.034	5.238
Bókfært verð alls	4.097	5.833	9.930	3.750	5.475	9.225
Uppsafnaðar afskriftir	(605)	(3.777)	(4.382)	(546)	(3.441)	(3.987)
Bókfært verð 31. desember	3.492	2.056	5.548	3.204	2.034	5.238
Afskriftarhlutföll	2-4%	10-33%		2-4%	10-33%	
Opinbert verðmat fasteigna					2018	2017
Fasteignamat					5.979	4.090
Brunabótamat					9.761	8.127

Skýringar við samstæðuársreikning

29. Óefnislegar eignir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.13.

	2018			2017		
	Hug- búnaður	Viðskipta- vild	Samtals	Hug- búnaður	Viðskipta- vild	Samtals
Bókfært verð í upphafi árs	2.653	391	3.044	2.243	391	2.634
Viðbætur á árinu	64	-	64	736	-	736
Selt á árinu	(2)	-	(2)	-	-	0
Afskriftir	(484)	-	(484)	(326)	-	(326)
Bókfært verð 31. desember	2.231	391	2.622	2.653	391	3.044
Bókfært verð alls	4.902	391	5.293	4.840	391	5.231
Uppsafnaðar afskriftir	(2.671)	-	(2.671)	(2.187)	-	(2.187)
Bókfært verð 31. desember	2.231	391	2.622	2.653	391	3.044
Afskriftarhlutföll	20-33%		20-33%	20-33%		20-33%

30. Aðrar eignir

	2018	2017
Óuppperð verðbréfavíðskipti	686	1.673
Viðskiptakröfur	4.178	3.784
Ýmsar eignir	791	1.508
Samtals	5.655	6.965

31. Eignir og skuldir vegna eigna í sölumæðferð

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.17.

Eignir í sölumæðferð

	2018	2017
Fullnustueignir	1.330	3.648
Samtals	1.330	3.648

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru aðallega fastafjármunir sem samstæðan hefur eignast við að ganga að veðum fyrir útlánum og kröfum. Það er stefna samstæðunnar að selja slíkar eignir fljótt og á skipulegan hátt. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir sem eru ekki fjáreignir í eigin þágu. Fullnustueignir eru skráðar annað hvort sem eignir bankans eða dótturfélagsins Hamla ehf.

Fullnustueignir	2018	2017
Fasteignir og lóðir	1.326	3.632
Tækjabúnaður og bifreiðar	4	16
Samtals	1.330	3.648

Fullnustueignir	2018	2017
Bókfært virði í upphafi árs	3.648	6.356
Innheimt á árinu	838	1.337
Selt á árinu	(5.807)	(5.890)
Niðurfærsla og söluhagnaður eigna	2.651	1.845
Bókfært virði 31. desember	1.330	3.648

Skuldir vegna eigna í sölumæðferð

	2018	2017
Skuldir eignasamstæðna sem flokkaðar eru til sölu	30	27
Samtals	30	27

32. Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.18.

	2018	2017
Endurkaupasamningar við Seðlabanka	74	66
Innlán frá lánastofnunum	28.324	25.024
Innlán háð sérstökum takmörkunum*	6.211	6.972
Samtals	34.609	32.062

*Í samræmi við 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum

Skýringar við samstæðuársreikning

33. Innlán frá viðskiptavinum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.18.

	2018	2017
Óbundin innlán	432.788	367.884
Bundin innlán	257.954	224.951
Innlán háð sérstöðum takmörkunum*	2.301	12.323
Samtals	693.043	605.158

*Í samræmi við 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstöðum takmörkunum

34. Lántaka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringum 91.19 og 91.20.

Veðtryggð lántaka

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK CB 19	ISK	17.09.2019	16.120	Óverðtryggt	Fastir 6,8 %	16.476
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	3.720	Óverðtryggt	Fastir 5,5 %	3.732
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neysluerðsvísitala	Fastir 3,0 %	21.414
LBANK CB 23	ISK	23.11.2023	1.540	Óverðtryggt	Fastir 5,0 %	1.497
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	27.740	Neysluerðsvísitala	Fastir 3,0 %	29.744
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	30.700	Neysluerðsvísitala	Fastir 3,0 %	33.446
Sértryggð skuldabréf samtals						106.309

Veðtryggð lántaka samtals

106.309

Óveðtryggð lántaka

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK FLOAT 06/19	SEK	10.06.2019	SEK 350 milljónir		STIBOR + 2,6%	4.601
LBANK FLOAT 06/19	NOK	11.06.2019	NOK 500 milljónir		NIBOR + 2,6%	6.739
LBANK FLOAT 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 700 milljónir		STIBOR + 1,0%	9.190
LBANK 0,75 06/20*	SEK	22.06.2020	SEK 300 milljónir		Fastir 0,75%	3.935
LBANK 1,375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir		Fastir 1,375%	9.833
LBANK FLOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir		STIBOR + 1,5%	3.282
LBANK 1,625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir		Fastir 1,625%	67.161
LBANK 1,375 03/22*	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir		Fastir 1,375%	40.430
LBANK 1,00 05/23*	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir		Fastir 1,0%	40.269
Óveðtryggð skuldabréf samtals						185.440

Óveðtryggð skuldabréf samtals

185.440

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært virði
LBANK 190110	ISK	10.01.2019	560	Óverðtryggt	559
LBANK 190410	ISK	10.04.2019	420	Óverðtryggt	415
LBANK 190511	ISK	10.05.2019	1.760	Óverðtryggt	1.731
Víxlaútgáfa samtals					2.705

Víxlaútgáfa samtals

31.12.2018

Bókfært virði

Önnur óveðtryggð lántaka 19.958

Önnur óveðtryggð lántaka samtals

19.958

Óveðtryggð lántaka samtals

208.103

Lántaka 31.12.2018 samtals

314.412

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar í þeim tilgangi ákveðna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 22. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessara fastvaxta skuldabréfa í evrum og sænskum krónum sem stafa af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu.

Þann 5. október 2018 skrifuðu Norræni fjárfestingarbankinn (NIB) og Landsbankinn undir nýjan lánasamning til sjö ára að fjárhæð 75 milljónir Bandaríkjadala. Nýi lánasamningurinn er sá þriðji sem NIB og Landsbankinn hafa gert með sér, þeir eldri eru frá 2015 og 2017.

Skýringar við samstæðuársreikning

34. Lántaka (framhald)

Veðtryggð skuldabréf

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK CB 19	ISK	17.09.2019	16.120	Óverðtryggt	Fastir 6,8 %	16.536
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	3.720	Óverðtryggt	Fastir 5,5 %	3.730
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neyslúverðsvísitala	Fastir 3,0 %	20.692
LBANK CBI 23	ISK	23.11.2023	420	Óverðtryggt	Fastir 5,0 %	417
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	8.640	Neyslúverðsvísitala	Fastir 3,0 %	8.926
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	19.000	Neyslúverðsvísitala	Fastir 3,0 %	19.952
Sértryggð skuldabréf samtals						70.253

Veðtryggð lántaka samtals

70.253

Óveðtryggð lántaka

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært virði
LBANK 3 10/18	EUR	19.10.2018	EUR 150 milljónir	Fastir 3,0%	18.724
LBANK FLOAT 06/19	SEK	10.06.2019	SEK 350 milljónir	STIBOR + 2,6%	4.421
LBANK FLOAT 06/19	NOK	11.06.2019	NOK 500 milljónir	NIBOR + 2,6%	6.329
LBANK 0.75 06/20*	SEK	22.06.2020	SEK 300 milljónir	Fastir 0,75%	3.782
LBANK FLOAT 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 700 milljónir	STIBOR + 1,0%	8.834
LBANK 1.375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir	Fastir 1,375%	9.442
LBANK FLOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir	STIBOR + 1,5%	3.154
LBANK 1.625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir	Fastir 1,625%	62.516
LBANK 1.375 03/22*	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir	Fastir 1,375%	37.370
LBANK 1.000 05/23*	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir	Fastir 1,0%	36.913
Óveðtryggð skuldabréf samtals					191.485

Óveðtryggð skuldabréf samtals

191.485

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært virði
LBANK 180110	ISK	10.01.2018	220	Óverðtryggt	220
LBANK 180212	ISK	12.02.2018	2.720	Óverðtryggt	2.705
LBANK 180312	ISK	12.03.2018	2.700	Óverðtryggt	2.674
LBANK 180410	ISK	10.04.2018	1.440	Óverðtryggt	1.420
LBANK 180510	ISK	10.05.2018	420	Óverðtryggt	414
Víxlaútgáfa samtals					7.433

31.12.2017

Bókfært virði

Önnur óveðtryggð lántaka 12.703

Önnur óveðtryggð lántaka samtals 12.703

Óveðtryggð lántaka samtals

211.621

Lántaka samtals 31.12.2017

281.874

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar í þeim tilgangi ákveðna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 22. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessara fastvaxta skuldabréfa í evrum og sænskum krónum sem stafa af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu.

35. Skatteign og skattskuld

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.15.

Bókfærð frestuð skatteign (skattskuld) tengist eftirfarandi liðum:

	2018			2017		
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó
Rekstrarfjármunir	-	(183)	(183)	-	(210)	(210)
Óefnislegar eignir	-	(304)	(304)	-	(285)	(285)
Aðrar eignir	-	(24)	(24)	-	(6)	(6)
Frestaður gengismunur	343	-	343	174	-	174
Aðrir liðir	117	-	117	106	-	106
Yfirfæranlegt skattalegt tap	185	-	185	181	-	181
	645	(511)	134	461	(501)	(40)
Jöfnun skatteignar á móti skattskuld	(511)	511	0	(461)	461	0
Samtals skatteign (skattskuld)	134	0	134	0	(40)	(40)

Skýringar við samstæðuársreikning

35. Skatteign og skattskuld (framhald)

Frestuð skatteign (skattskuld) er reiknuð út frá skattaprósentum og skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2018, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20% (2017: 20%).

Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

2018	Bókfært í rekstrarreikningi				
	Staðan 1.1	Áhrif	(Gjöld)	Breytingar	Staðan
		innleiðingar			
		IFRS 9 og	tekjur	frá fyrra ári	31.12
		IFRS 15			
Rekstrarfjármunir	(210)	-	27	-	(183)
Óefnislegar eignir	(285)	-	(19)	-	(304)
Aðrar eignir	(6)	-	(18)	-	(24)
Frestaður gengismunur	174	-	169	-	343
Aðrir liðir	106	258	(247)	-	117
Yfirfæranlegt skattalegt tap	181	-	4	-	185
Samtals	(40)	258	(84)	0	134

2017	Bókfært í rekstrarreikningi				
	Staðan 1.1	(Gjöld)	Breytingar	Staðan	
					tekjur
			frá fyrra ári	31.12	
Rekstrarfjármunir	(177)	(33)	-	(210)	
Óefnislegar eignir	(181)	(104)	-	(285)	
Aðrar eignir	(13)	7	-	(6)	
Frestaður gengismunur	32	142	-	174	
Aðrir liðir	43	63	-	106	
Yfirfæranlegt skattalegt tap	211	(30)	-	181	
Samtals	(85)	45	0	(40)	

36. Aðrar skuldir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.22.

	2018	2017
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	4.848	6.106
Fjármagnstekjuskattur	2.793	2.490
Viðskiptaskuldir	876	641
Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	340	318
Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	3.860	3.253
Tekjuskattur til greiðslu	6.702	6.789
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	1.040	2.326
Ýmsar skuldir	3.992	4.394
Samtals	24.451	26.317

Óuppgerð verðbréfavíðskipti voru gerð upp innan þriggja daga frá reikningsskiladegi.

37. Víkjandi lántökur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.23.

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfuðstóls í mynt	Samningsbundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært virði
Víkjandi skuldabréf þáttar 2	EUR	06.09.2028	EUR 100 milljónir	Fastir 3,125%	13.340
Samtals víkjandi lántökur					13.340
31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfuðstóls í mynt	Samningsbundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært virði
Víkjandi lán	JPY	01.12.2023	JPY 47,1 milljónir	LIBOR + 5%	43
Víkjandi lán	CHF	01.12.2023	CHF 0,3 milljónir	LIBOR + 5%	34
Samtals víkjandi lán					77

Þann 30. ágúst 2018 lauk bankinn við útgáfu á sínum fyrstu víkjandi skuldabréfum þáttar 2, að fjárhæð 100 milljónir evra. Skuldabréfin eru á gjalddaga í september 2028 með innköllunarheimild í september 2023. Bréfin bera fasta 3,125% vexti og voru seld á kjörum sem jafngilda 285 punkta álagi ofan á miðgildi vaxtatilboða á markaði fyrir vaxtaskiptasamninga í evrum. Þau eru gefin út undir 2.000 milljóna evru EMTN-skuldabréfaútgáfuramma bankans og eru skráð í írsku kauphöllina. Víkjandi skuldabréfin hafa hlotið lánshæfiseinkunnina BBB- hjá alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækinu S&P Global Ratings.

Skýringar við samstæðuársreikning

38. Eigið fé

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.31.

Hlutfafé

Þann 31. desember 2018 nam útgæfið hlutfafé í bankanum í heild 24 milljörðum hluta en útistandandi hlutfafé 23,6 milljörðum hluta, að nafnvirði 1 króna á hlut. Hverjum hlut fylgir eitt atkvæði á hluthafafundum bankans. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu.

Þann 6. desember 2018 tilkynnti bankaráð Landsbankans ákvörðun sína að nýta heimild til kaupa á eigin hlutum í bankanum sem veitt var á aðalfundi bankans 21. mars fyrr á árinu. Að þessu sinni náði endurkaupatímabilið frá 10. desember 2018 til og með 20. desember 2018. Á endurkaupatímabilinu keypti Landsbankinn samtals 15 milljónir eigin hluta á genginu 9,9787 að kaupvirði 149,6 milljónir króna.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á greiðslum í krónum sem bankinn fékk við útgáfu á hlutfafé og nafnverðs útgefina hluta, að frádrögnum beinum kostnaði við útgáfu nýrra hluta.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundinn varasjóður er stofnaður í samræmi við lög um hlutfafélög nr. 2/1995 sem kveða á um að ráðstafa eigi hagnaði í lögbundinn varasjóð uns hann nemur fjórðungi af hlutfafé í bankanum.

Óráðstafað eigið fé

Lög um ársreikninga nr. 3/2006 með áorðnum breytingum kveða m.a. á um að óráðstöfuðu eigin fé sé skipt í tvennt: bundið og óbundið óráðstafað eigið fé. Óbundið óráðstafað eigið fé samanstendur af óúthlutuðum hagnaði og tapi sem hefur safnast upp hjá samstæðunni frá því að bankinn var stofnaður, að frádrögnum framlögum í lögbundinn varasjóð og bundnu óráðstöfuðu eigin fé. Bundið óráðstafað eigið fé skiptist í tvennt:

1. Bundið óráðstafað eigið fé er vegna hlutdeildar í hagnaði dóttur- og hlutdeildarféлага umfram móttækinn arð. Ef hlutdeild í afkomu dóttur- og/eða hlutdeildarféлага er umfram móttækinn arð færir samstæðan mismuninn á bundinn reikning. Bundni reikningurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óbundið óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.

2. Bundið óráðstafað eigið fé vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan færir gangvirðisbreytingar vegna fjáreigna tilgreindra á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óbundnu óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundna reikninginn eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Arður

Á aðalfundi bankans vegna rekstrarársins 2017, sem haldinn var þann 21. mars 2018, var samþykkt tillaga bankaráðs um að greiða arð til hluthafa að fjárhæð 15.366 milljónir króna eða sem nemur 0,65 krónu á hlut. Arðurinn var greiddur til hluthafa þann 28. mars 2018. Jafnframt samþykktu hluthafar á aðalfundinum tillögu bankaráðs um greiðslu sérstaks arðs að fjárhæð 9.456 milljónir króna eða sem samsvarar 0,40 krónu á hlut. Sérstaki arðurinn var greiddur til hluthafa þann 19. september 2018. Hluthafar sem áttu rétt til arðgreiðslna voru þeir hluthafar sem skráðir voru sem hluthafar í hlutaskrá Landsbankans þann 21. mars 2018, nema bankanum hefði borist tilkynning um að arður hafi verið framseldur með framsali hlutabréfs.

Arðgreiðslustefna

Bankaráð hefur í desember 2018 samþykkt nýja arðgreiðslustefnu fyrir bankann. Landsbankinn stefnir að því að reglulegar arðgreiðslur til hluthafa verði að jafnaði $\geq 50\%$ af hagnaði fyrra árs. Í samræmi við markmið um eiginfjárlutfall er einnig stefnt að sérstökum arðgreiðslum til þess að auka hagkvæmni í fjármagnsskipan bankans. Við ákvörðun um fjárhæð arðgreiðslna verði tryggt að bankinn viðhaldi afar sterkri fjárhagsstöðu. Þannig verði tekið mið af áhættu í innra og ytra umhverfi, vaxtarhorfum og að bankinn viðhaldi til framtíðar traustri eiginfjár- og lausafjárstöðu og uppfylli lögbundnar kröfur um fjárhagsstöðu á hverjum tíma.

Takmarkanir á arðgreiðslum

Samkvæmt lögum um hlutfafélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa. Jafnframt kveða breytingar á lögum um ársreikninga nr. 3/2006 frá því í júní 2016 á um að einungis sé heimilt að úthluta arði af óbundnum óráðstöfuðum hagnaði.

Þar að auki er Fjármálaeftirlitinu heimilt skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 að setja hlutfallslegar skorður við arðgreiðslur bankans ef eiginfjárlutfall bankans fellur niður fyrir heildareiginfjárkröfu að meðtöldum eiginfjárukukum, sjá skýringu 49 Eiginfjárkröfur.

Skýringar við samstæðuársreikning

Aðrar skýringar

39. Hagnaður á hlut

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.40.

Hagnaður ársins	2018	2017
	19.260	19.766

Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta veginn meðalfjölda almennra hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.

Fjöldi hluta

Fjöldi útistandandi hluta í byrjun árs	24.000	24.000
Meðalfjöldi eigin hluta	(362)	(360)
Veginn meðalfjöldi útistandandi hluta	23.638	23.640

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,81	0,84
--	-------------	-------------

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra mögulega gerninga sem þynna hagnaðinn á hlut.

40. Málaferli

Mikilvæg dómsmál gegn Landsbankanum og dótturfélögum

Öðru hverju koma upp málaferli gegn bankanum og dótturfélögum hans sem tengjast venjubundnum viðskiptum og starfsháttum bankans eða samstæðunna, eftir því sem við á. Sum þessara mála eru mikilvæg í þeim skilningi að stjórnendur telja að þau geti haft veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar og séu ekki sambærileg öðrum málum sem þegar hefur verið leyst úr.

Dómsmál sem fjallað var um í ársreikningi 2017

Þann 16. nóvember 2017 kvað Hæstiréttur upp dóma í málum nr. 770/2016 og 771/2016 þar sem fallist var á kröfu um ógildingu veðréttar Landsbankans í fasteign sem hjón áttu í jöfnum hlutföllum m.a. með vísan til þess að undirritun maka skuldara á tryggingarbréfi bæri ekki með sér að hann hefði samþykkt veðsetningu síns eignarhluta í fasteigninni og að önnur gögn málsins veittu ekki vísbendingu um að það hefði verið ætlun hans. Eins og kemur fram í fjárhagsuppgjöri fyrir fyrsta ársfjórðung 2018 hefur bankinn metið áhrif dómanna og telur ekki að þeir hafi veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar.

Í júní 2013 höfðaði greiðslukortafyrirtæki mál gegn bankanum ásamt tilteknum öðrum fjármálafyrirtækjum og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð 1.200 m.kr. að viðbættum vöxtum. Stefnandi taldi að stefndu væru skaðabótaskyldir vegna meintra brota þeirra á samkeppnisreglum í tengslum við ákvörðun á milligjöldum fyrir greiðslukort. Þann 1. júní 2017 staðfesti Hæstiréttur úrskurð héraðsdóms um frávísun málsins sökum vanreifunar. Í september 2017 höfðaði greiðslukortafyrirtækið nýtt mál gegn sömu aðilum og í fyrra málinu og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð um 923 m.kr. að viðbættum vöxtum. Eins og í fyrra málinu taldi stefnandi að stefndu væru skaðabótaskyldir vegna meintra brota á samkeppnisreglum. Hæstiréttur vísaði því máli frá þann 13. júní 2018. Í nóvember 2018 höfðaði fyrirverandi eigandi greiðslukortafyrirtækisins, sem hafði fengið meint réttindi tengd sakarefninu framseld frá greiðslukortafyrirtækinu, nýtt mál gegn sömu aðilum og í fyrri málnum og krafðist viðurkenningar á skaðabótaábyrgð stefndu vegna meintra brota á samkeppnisreglum. Bankinn hafnar öllum kröfum stefnanda og hefur krafist frávísunar málsins.

Í desember 2014 seldi bankinn Arion banka hf. alla eignarhluti sína í Valitor Holding hf. (Valitor), móðurfélagi Valitor hf. Í kaupsamningnum er kveðið á um að bankinn muni halda Arion banka hf. skaðlausum, í réttu hlutfalli við hinn selda eignarhlut, vegna tiltekinna mála sem varða Valitor og eiga rætur sínar að rekja til atvika sem áttu sér stað fyrir afhendingu hins selda, þ. á m. vegna skaðabóta sem Valitor kann að vera gert að greiða vegna meints tjóns vegna riftunar Valitor á söluáðilasamningi. Mál vegna þessa hefur verið höfðað fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur.

Í janúar 2017 höfðaði Landsbankinn mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur gegn BPS ehf., Eignarhaldsfélaginu Borgun sif., Borgun hf. (Borgun) og þáverandi forstjóra Borgunar. Bankinn telur að við sölu á 31,2% hlut bankans í Borgun árið 2014 hafi stefndu búið yfir upplýsingum um hlut Borgunar í Visa Europe Ltd. sem þeir létu bankanum ekki í té. Í málinu krefst bankinn viðurkenningar á skaðabótaskyldu stefndu vegna tjóns sem bankinn varð fyrir af þessum sökum. Stefnndu kröfðust frávísunar málsins en þeim kröfum var hafnað með úrskurði héraðsdóms í júní 2017. Sá úrskurður var ekki kæránlegur og hafa stefndu skilað greinargerðum um efnisvarnir sínar gegn málatilbúnaði bankans. Þann 10. september 2018 kvað Héraðsdómur Reykjavíkur upp úrskurð um dómkvaðningu matsmanna til þess að leggja mat á tiltekin atriði varðandi ársreikning Borgunar. Landsréttur staðfesti úrskurðinn 30. október 2018.

Önnur dómsmál

Í september 2018 höfðaði Lífeyrissjóður bankamanna mál gegn bankanum, Seðlabanka Íslands, íslenska ríkinu og tilteknum fyrirtækjum og samtökum. Lífeyrissjóðurinn krefst þess að samkomulagi sjóðsins og stefndu frá árinu 1997 verði breytt þannig að kveðið verði á um það í samkomulaginu, í fyrsta lagi, að stefndu greiði sjóðnum samtals um 5.600 m.kr., þar af greiði Landsbankinn um 4.100 m.kr., og, í öðru lagi, að stefndu beri ábyrgð á skuldbindingum Hlutfallsdeildar sjóðsins umfram eignir á hverjum tíma. Landsbankinn lagði fram greinargerð í fyrirtöku fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur 8. janúar 2019 þar sem öllum kröfum var hafnað.

Í mars 2018 komst Hæstiréttur að þeirri niðurstöðu í máli nr. 159/2017 að viðskiptabanka, öðrum en Landsbankanum, hefði verið óheimilt að krefjast dráttarvaxta af tveimur fasteignaveðlámum sem voru í vanskilum á því tímabili sem einstaklingur hafði verið í greiðsluskjöldi samkvæmt lögum nr. 101/2010 um greiðsluáðlögum einstaklinga. Bankinn hefur metið áhrif dómsins og hafði endurreikning á tilteknum lánnum sem falla undir fordæmi hans. Bankinn hefur jafnframt fært til gjalda áætlun áhrif dómsins í ársreikning bankans fyrir árið 2018.

Skýringar við samstæðuársreikning

41. Leigusamningar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.38.

Skuldbindingar vegna rekstrarleigu þar sem samstæðan er leigutaki

Sem leigutaki er samstæðan með skuldbindingar vegna rekstrarleigu á húsnæði fyrir starfsemi höfuðstöðva og hluta útibúa. Flestir leigusamningar við bankann eru gerðir til 3-10 ára, verðtryggðir og með framlengingaákvæðum.

Áætlaðar ónúvirtar framtíðar lágmarks leigugreiðslur, sem falla undir óuppsegjanlega rekstrarleigu, eru eftirfarandi þann 31. desember:

	2018	2017
Innan 1 árs	582	552
Eftir 1 til 5 ár	1.614	1.797
Eftir meira en 5 ár	1.150	1.310
Samtals	3.346	3.659

Rekstrarleiga þar sem samstæðan er leigusali

Samstæðan sem leigusali kaupir tæki og áhöld og leigir þriðja aðila með skipan sem í eðli sínu fellur undir útlán og kröfur sem farið er með í reikningsskilum samstæðunnar sem slík samkvæmt IFRS 9.

Áætlaðar ónúvirtar framtíðar lágmarks leigutekjur, sem falla undir óuppsegjanlega rekstrarleigu, eru eftirfarandi þann 31. desember:

	2018	2017
Innan 1 árs	23	48
Eftir 1 til 5 ár	141	79
Samtals	164	127

Skuldbindingar fjármögnunarleigu þar sem samstæðan er leigusali

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem varanlegir rekstrarfjármunir eru leigðir þriðja aðila með skipan sem flokkast undir fjármögnunarleigusamninga. Fjármögnunarleigusamningar eru færðir meðal útlána og krafna í efnahagsreikningi samstæðunnar.

Hrein fjárfesting í fjármögnunarleigukröfum eru eftirfarandi:

	Brúttó fjárfesting í fjármögn- unarleigu	Framtíðar fjármagns- tekjur	Núvirði lágmarks- leigu- greiðslna
31. desember 2018			
Eftir 1 til 5 ár	26	(3)	23
Samtals	26	(3)	23
31. desember 2017			
Innan 1 árs	4	-	4
Eftir 1 til 5 ár	35	(3)	32
Samtals	39	(3)	36

Ótryggt hrakvirði í lok árs 2018 er núll (2017: núll).

42. Fjárvarsla

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.32.

Samstæðan býður upp á þjónustu á sviði fjárvörslu, eignastýringar, fjárfestingastýringar og ráðgjafar. Í því felst að samstæðan tekur ákvarðanir um ráðstöfun, kaup og sölu ýmissa fjármálagerninga. Eignir í vörslu bankans eru ekki taldar fram í reikningsskilunum þar sem þær eru ekki eignir bankans. Hluti þessarar þjónustu hefur í för með sér að samstæðan tekur þátt í að samþykkja markmið og viðmið fyrir fjárfestingu eigna sem eru í hennar vörslu. Þann 31. desember 2018 námu heildareignir í stýringu 382 milljörðum króna (2017: 366 milljörðum króna). Heildareignir í vörslu bankans 31. desember 2018 námu 1.165 milljörðum króna (2017: 1.143 milljörðum króna).

Skýringar við samstæðuársreikning

43. Hlutdeild í dótturfélögum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.1 (a).

Upplýsingar um helstu dótturfélög sem voru beint eða óbeint í eigu samstæðunnar þann 31. desember 2018 má finna í töflunni hér fyrir neðan, þ.m.t. þau dótturfélög sem eru einna veigamest í starfsemi samstæðunnar. Landsbankinn rekur víðtækt útibúanet á Íslandi. Í árslok 2018 voru útibú og afgreiðslur bankans 37 talsins.

Helstu dótturfélög 31. desember 2018

Fyrirtæki	Eignarhald	Starfsemi
Eignarhaldsfélag Landsbankans ehf. (Ísland)	100%	Eignarhaldsfélag
Landsbréf hf. (Ísland)	100%	Rekstrarfélag verðbréfasjóða
Hömlur ehf. (Ísland)*	100%	Eignarhaldsfélag

*Hömlur ehf. er móðurfélag nokkurra dótturfélaga, sem hafa hvorki saman né hvert fyrir sig marktæk áhrif á starfsemi samstæðunnar.

Ekki hvíla á samstæðunni neinar hömlur sem takmarka aðgang að eða notkun á eignum og til að gera upp skuldir aðrar en þær sem eftirlitsaðilar kveða á um. Samstæðan átti ekki neina verulega hlutdeild í minnihluta þann 31. desember 2018.

44. Sérsniðin félög innan samstæðunnar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.2.

Mat er lagt á hvort taka skuli sérsniðin félög inn í samstæðureikninginn. Þær fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir eru færðar undir eftirfarandi liði í efnahagsreikningi:

Eignir	2018	2017
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	421	392
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1.174	2.637
Aðrar eignir	1	-
Skuldir	2018	2017
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	1.040	2.325
Aðrar skuldir	5	91

Bankinn á meirihluta hlutdeildarskírteina í sjóðum sem reknir eru af Landsbréfum. Sjóðirnir eru færðir í samstæðureikning bankans eins og dótturfélög, þó með þeirri undantekningu að eignarhlutur minnihluta er færður meðal annarra skulda en ekki sem eigið fé í efnahagsreikningnum. Ástæðan fyrir þessu er sú að hlutdeildarskírteinishafar geta krafist innlausnar á eignarhlut sínum og því uppfylla hlutdeildarskírteinin ekki öll skilyrði þess að teljast eigið fé.

45. Sérsniðin félög utan samstæðunnar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.2.

Þar sem samstæðan sinnir hlutverki umboðsaðila fyrir fjárfesta eru fjárfestingarsjóðir ekki teknir inn í samstæðureikninginn. Í þeim tilfellum þar sem samstæðan hefur fjárfest í fjárfestingarsjóðum utan samstæðureiknings eru sjóðirnir skilgreindir sem fjárfesting í fjármunum og færðir á gangvirði í rekstrarreikning. Gangvirði slíkra fjárfestinga sýnir hámarksáhættu samstæðunnar gagnvart tapi af fjárfestingu í slíkum fjárfestingarsjóðum utan samstæðunnar.

Tegund sérsniðins félags	Eðli og tilgangur	Hlutdeild samstæðunnar	Heildareignir	
			2018	2017
Fjárfestingarsjóðir	Að afla þóknatekna af eignastýringu fyrir hönd fjárfesta sem þriðja aðila	Umsýslupóknarir	71.102	97.273
	Fjármögnun með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta	Fjárfesting í hlutdeildarskírteinum útgefnunum af sjóðnum		

Í töflunni hér að neðan er greining á bókfærðu virði eignar samstæðunnar í sérsniðnum félögum utan samstæðunnar. Hámarks tapsáhætta er bókfært verð eignanna.

Fjárfestingarverðbréf	Bókfært virði	
	2018	2017
Fjárfestingarsjóðir	1.469	2.159
Samtals	1.469	2.159

46. Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar

Þessar ábyrgðir eru veittar í venjubundnum bankaviðskiptum. Útlánaáhætta utan efnahagsreiknings samstæðunnar þann 31.12.2018 vegna þessara viðskipta var eftirfarandi:

Stöður utan efnahagsreiknings 31.12.	Bókfært virði	
	2018	2017
Fjárhagslegar ábyrgðir	363	604
Óáðregnar yfirdráttar- og greiðslukortahæmildir	1.366	1.307
Samtals	1.729	1.911

Skýringar við samstæðuársreikning

47. Viðskipti við tengda aðila

Tengdir aðilar

Ríkissjóður Íslands, fyrir hönd íslenska ríkisins, á 98,2% hlut í bankanum í árslok 2018. Þær stofnanir og fyrirtæki sem tengjast ríkinu og flokkast sem tengdir aðilar eru: Fjármálaráðuneytið, Bankasýsla ríkisins og fyrirtæki og stofnanir sem tengjast þeim.

Viðskipti á milli bankans og dótturfélaga hans falla undir skilgreiningu um viðskipti á milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru jöfnuð út í samstæðureikningsskilunum og koma þar af leiðandi ekki fram í samstæðureikningnum. Frekari upplýsingar um helstu dótturfélög má finna í skýringu 43 Hlutdeild í dótturfélögum.

Lýkilstjórnendur bankans og þeir sem tengjast þeim nánnum fjölskyldutengslum falla undir skilgreininguna á tengdum aðilum og í sumum tilfellum lýkilstjórnendur dótturfélaga bankans. Lýkilstjórnendur bankans eru: bankaráð, bankastjóri, framkvæmdastjórn og aðrir stjórnendur sem hafa völd og ábyrgð til þess að skipuleggja, stjórna og hafa eftirlit með rekstri bankans. Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins falla undir skilgreininguna tengdir aðilar bankans vegna valdsviðs þeirra til þess að hafa áhrif á stefnu bankans.

Viðskipti við íslenska ríkið og ríkistengd fyrirtæki

Vörur og þjónusta samstæðunnar eru boðnar íslenska ríkinu og ríkistengdum fyrirtækjum í samkeppni við aðra og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Með sama hætti kaupa bankinn og önnur fyrirtæki samstæðunnar vörur og þjónustu frá ríkistengdum fyrirtækjum á markaðsverði og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Tegund og fjárhæð útistandandi krafna á opinbera aðila koma fram í skýringu 62 undir Opinberir aðilar.

Í mars 2016 yfirtók ríkissjóður Íslandsbanka hf. í kjölfar yfirtökunnar var gerð sátt við Samkeppniseftirlitið þess efnis að báðir bankarnir myndu starfa áfram sem sjálfstæðir samkeppnisaðilar á fjármálamarkaði. Yfirtakan telst til samruna skv. íslenskum samkeppnislögum, enda fer ríkissjóður með yfirráð yfir báðum bönkunum frá þeim tíma sem yfirtakan átti sér stað. Bankinn á hefðbundin bankaviðskipti við Íslandsbanka og gilda um þau almennir viðurkenndir viðskiptaskilmálar. Tegund og fjárhæð útistandandi krafna á lánastofnanir, þ.m.t. Íslandsbanka, koma fram í skýringu 62 undir Lánastofnanir.

Viðskipti við aðra tengda aðila

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir útlána til lýkilstjórnenda, aðila þeim tengdum og útlán til hlutdeildarfélaga:

	2018		2017	
	Staða í árslok	Hæsta staða á árinu	Staða í árslok	Hæsta staða á árinu
Útlán í milljónum króna				
Lýkilstjórnendur	242	266	227	245
Aðilar tengdir lýkilstjórnendum	135	159	71	182
Hlutdeildarfélög	288	17.589	15.382	21.189
Annað	24	26	26	125
Samtals	689	18.040	15.706	21.741

Engin sértæk virðisrýrning var færð á árinu 2018 í áhættustigi 3 vegna þessara lána.

Engin fjárhagsleg veð eða loforð hafa verið gefin út eða innlest vegna þessara viðskipta á tímabilinu sem reikningsskilin ná til. Engar fjárhagslegar ábyrgðir vegna hlutdeildarfélags voru gefnar út á tímabilinu. Það eru engir leigusamningar milli tengdra aðila á árinu.

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir innlána frá lýkilstjórnendum, aðilum þeim tengdum og innlán til hlutdeildarfélaga:

	2018		2017	
	Staða í árslok	Hæsta staða á árinu	Staða í árslok	Hæsta staða á árinu
Innlán í milljónum króna				
Lýkilstjórnendur	79	229	118	140
Aðilar tengdir lýkilstjórnendum	48	159	30	86
Hlutdeildarfélög	149	16.885	3.718	16.885
Annað	214	7.727	211	3.406
Samtals	490	25.000	4.077	20.517

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir ábyrgða til lýkilstjórnenda, aðila þeim tengdum og ábyrgðir til hlutdeildarfélaga:

	Staða í árslok	Staða í árslok
	2018	2017
Ábyrgðir í milljónum króna		
Lýkilstjórnendur	-	-
Aðilar tengdir lýkilstjórnendum	-	-
Hlutdeildarfélög	334	578
Samtals	334	578

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

47. Viðskipti við tengda aðila

Áhrif á rekstrarreikninginn:

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir vaxtatekna og vaxtagjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélag:

Vaxtatekjur og vaxtagjöld	2018		2017	
	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld
Lykilstjórnendur	13	5	9	10
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	7	1	3	1
Hlutdeildarfélag	811	9	884	34
Annað	2	13	1	11
Samtals	833	28	897	56

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir annarra tekna og gjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélag:

Aðrar tekjur og önnur gjöld	2018		2017	
	Aðrar tekjur	Önnur gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hlutdeildarfélag	-	589	-	662
Samtals	0	589	0	662

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans

Laun og hlunnindi fyrir árið 2018 í milljónum króna	Mótframlag		Samtals
	Laun og hlunnindi*	í lífeyris-sjóð**	
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	11,6	1,4	13,0
Berglind Svavarsdóttir, varaformaður bankaráðs	8,4	1,0	9,4
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,8	0,9	8,7
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,8	0,9	8,7
Jón Guðmann Pétursson, í bankaráði	7,8	0,9	8,7
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	7,6	0,8	8,4
Guðrún Ó. Blöndal, varamaður í bankaráði	1,9	0,2	2,1
Þorvaldur Jacobsen, varamaður í bankaráði	1,3	0,2	1,5
Magnús Pétursson, fyrrverandi varaformaður bankaráðs	2,1	0,0	2,1
Samúel Guðmundsson, fyrrverandi bankaráðsmaður	5,0	0,5	5,5
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	44,0	8,3	52,3
6 framkvæmdastjórar bankans	199,6	38,2	237,8
Samtals	304,9	53,3	358,2

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lögbundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

Á árinu 2018 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 3,7 milljónum króna. Mánaðarlaun og hlunnindi framkvæmdastjóra bankans námu 2,8 milljónum króna að meðaltali á árinu 2018. Í árslok 2018 á núverandi bankastjóri enga hluti í bankanum en sex framkvæmdastjórar bankans eiga samtals 2,3 milljónir hluta í bankanum.

Skýringar við samstæðuársreikning

47. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans

Laun og hlunnindi fyrir árið 2017 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Mótframlag í lífeyris-sjóð**	Samtals
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	10,8	1,2	12,0
Magnús Pétursson, varaformaður bankaráðs	8,2	0,3	8,5
Berglind Svavarsdóttir, í bankaráði	7,1	0,8	7,9
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,3	0,8	8,1
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,3	0,8	8,1
Jón Guðmann Pétursson, í bankaráði	7,3	0,8	8,1
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	5,7	0,6	6,3
Samúel Guðmundsson, varamaður í bankaráði	2,3	0,2	2,5
Ásta Dís Óladóttir, fyrrverandi bankaráðsmaður	0,2	0,0	0,2
Danielle Pamela Neben, fyrrverandi bankaráðsmaður	1,1	0,1	1,2
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	27,0	5,2	32,2
Hreiðar Bjarnason, framkvæmdastjóri fjármála***	31,2	6,0	37,2
5 framkvæmdastjórar bankans og 1 fyrrverandi framkvæmdastjóri bankans****	174,3	33,4	207,7
Samtals	289,8	50,2	340,0

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi í formi afnota bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lög bundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

***Starfandi bankastjóri frá 30. nóvember 2016 til 15. mars 2017.

**** Gert var samkomulag um starfslok við einn framkvæmdastjóra á árinu 2017. Allur kostnaður vegna starfslokanna hefur verið færður til gjalda í rekstrarreikningi fyrir árið 2017.

Á árinu 2017 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 2,8 milljónum króna á níu og hálfmánaða tímabili. Mánaðarlaun og hlunnindi framkvæmdastjóra bankans námu 2,6 milljónum króna að meðaltali á árinu 2017. Í árslok 2017 á núverandi bankastjóri enga hluti í bankanum en sex framkvæmdastjórar bankans eiga samtals 2,4 milljónir hluta í bankanum.

Viðskipti við fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins

Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins fengu engin laun eða hliðstæðar greiðslur frá samstæðunni á árinu 2018. Samstæðan átti ekki í viðskiptum við þessa aðila eða aðila þeim nátengdum fjölskylduböndum önnur en hefðbundin bankaviðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila

48. Atburðir eftir reikningsskiladag

Engir atburðir sem gefa tilefni til leiðréttinga eða frekari upplýsingagjafar í samstæðuársreikningnum fyrir árið 2018 hafa komið upp eftir reikningsskiladag þessa samstæðuársreiknings.

Skýringar við samstæðuársreikning

Eiginfjárstýring

49. Eiginfjákröfur

Stefnumörkun og ferlum samstæðunnar í tengslum við eiginfjárstýringu er ætlað að tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að mæta áhættum í starfsemi sinni á samstæðugrunni. Eiginfjárstýringarferli samstæðunnar samanstendur af fjórum tengdum þáttum: mati á eiginfjárbörf, áhættuvilja/eiginfjármarkmiðum, áætlanagerð um eiginfjárbörf og skýrslugjöf/eftirliti. Samstæðan fer reglulega yfir og metur áhættusnið helstu starfsþátta á samstæðugrunni, sem og helstu áhættuflokka. Áhættuviljinn lýsir þeirri áhættu sem samstæðan er reiðubúin til að taka á sig til að ná viðskiptalegum markmiðum sínum.

Reglur um eiginfjákröfur eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirlitinu (FME). Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárbörf er tilskipun og reglugerð Evrópusambandsins um eiginfjárbörf og varfærnisröfur (CRD IV og CRR) sem innleiðir eiginfjárreglur Basel III. Lágmarkskrafa um eiginfjárlutfall undir stoð I er 8% af áhættugrunn fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Bankinn metur árlega eiginfjárbörf sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárbörf (e. ICAAP) undir stoð II-R. Niðurstöður ICAAP eru yfirfarnar af FME í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP). FME ákvarðar lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn samstæðunnar sem samtölu eiginfjákröfu undir stoð I og stoð II-R.

Til viðbótar við lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn ber bankanum lögum samkvæmt að viðhalda tilteknum eiginfjáraukum sem ákvarðaðir eru af FME, eftir atvikum að fengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði. Fjármálastöðugleikaráð hefur skilgreint Landsbankann sem kerfislega mikilvægt fjármálafyrirtæki á Íslandi.

Nýjustu eiginfjákröfur FME til samstæðunnar eru sem hér segir (sem hlutfall af áhættugrunni):

31.12.2018	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II-R	2,3%	3,0%	4,0%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II-R	6,8%	9,0%	12,0%
Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu	2,85%	2,85%	2,85%
Eiginfjárauki fyrir kerfislega mikilvæg fjármálafyrirtæki	2,00%	2,00%	2,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,19%	1,19%	1,19%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samanlögð krafa um eiginfjárauka	8,54%	8,54%	8,54%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	15,3%	17,5%	20,5%

Eftir tilmæli frá Fjármálastöðugleikaráði hefur FME tilkynnt um hækkun sveiflujöfnunaraukans í tveimur aðskildum ákvörðunum. Gildistaka og prósentur sveiflujöfnunaraukans eru eftirfarandi:

	31.12.2017	31.12.2018	15.5.2019	1.2.2020
Sveiflujöfnunarauki á innlendar áhættuskuldbindingar	1,25%	1,25%	1,75%	2,00%

Markmið bankans er að viðhalda eiginfjárlutföllum sem eru á hverjum tíma yfir eiginfjákröfum FME að viðbættum stjórnendaauka (e. management buffer) sem skilgreindur er í áhættuvilja bankans. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvegið eiginfjárlutfall, eins og það er ákvarðað og metið af viðeigandi lánshæfismatsfyrirtækjum.

Eiginfjákröfur FME til samstæðunnar fyrir árið 2017 eru sem hér segir (sem hlutfall af áhættugrunni):

31.12.2017	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II-A	2,8%	3,7%	4,9%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II A	7,3%	9,7%	12,9%
Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu	2,80%	2,80%	2,80%
Eiginfjárauki á kerfisleg mikilvæg fyrirtæki	2,00%	2,00%	2,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,20%	1,20%	1,20%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samanlögð krafa um eiginfjárauka	8,50%	8,50%	8,50%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	15,8%	18,2%	21,4%

*Sem hluti af árlegu könnunar- og matsferli gerir FME þá kröfu að eiginfjárlutfall samstæðunnar endurspegli eiginfjárauka á fullnaðarstigi.

Skýringar við samstæðuársreikning

50. Eiginfjárgrunnur, áhættugrunnur og eiginfjárlutföll

Eftirfarandi tafla sýnir eiginfjárgrunn, áhættugrunn og eiginfjárlutföll samstæðunnar. Útreikningarnir eru í samræmi við ákvæði X. kafla laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Jafnframt hefur reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja verið innleidd á Íslandi, að undanskildum ákvæðum 500. og 501. gr. (lægri eiginfjárfrafa fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki).

Samstæðan beitir staðalaðferð (e. standardised approach) við útreikning á áhættugrunni vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu en grundvallaraðferð (e. basic indicator approach) vegna rekstraráhættu.

Eiginfjárgrunnur	2018	2017
Hlutfé	23.625	23.640
Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.630	120.764
Varasjóðir	12.130	12.902
Óráðstafað eigið fé	83.225	88.751
Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	239.610	246.057
Óefnislegar eignir	(2.622)	(3.044)
Skatteign	(134)	-
Afleiður vegna gangvirðisvarna	(602)	-
Almennt eigið fé þáttar 1	236.252	243.013
Hlutdeild minnihluta	-	-
Eigið fé þáttar 1	236.252	243.013
Vikjandi lán	13.340	77
Almenn leiðrétting vegna útlánaáhættu	-	4.037
Eigið fé þáttar 2	13.340	4.114
Eiginfjárgrunnur	249.592	247.127
Áhættugrunnur		
Útlánaáhætta	887.372	809.492
Markaðsáhætta	17.739	17.664
Rekstraráhætta	95.815	96.962
Áhættugrunnur samtals	1.000.926	924.118
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	23,6%	26,3%
Eiginfjárlutfall þáttar 1	23,6%	26,3%
Eiginfjárlutfall alls	24,9%	26,7%

51. Vogunarhlutfall

Eftirfarandi tafla sýnir vogunarhlutfall samstæðunnar. Lágmarkskrafa vogunarhlutfalls, samkvæmt 30. gr. a. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, reglugerðar nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, er 3,0%.

Vogunarhlutfall	31.12.2018	31.12.2017
- Liðir innan efnahags (afleiður undanskildar)	1.324.118	1.190.965
- Afleiðusamningar	1.923	1.905
- Framtíðaráhætta afleiðna	1.674	1.568
- Liðir utan efnahags	147.010	141.482
- Lögbundnir frádráttarliðir eigin fjár þáttar 1	(3.358)	(3.044)
Heildaráhættuskuldbindingar	1.471.367	1.332.876
Eigið fé þáttar 1	236.252	243.013
Vogunarhlutfall	16,1%	18,2%

Eiginfjárbörf

52. Rammi um eiginfjárbörf

Eiginfjárbörf (e. Economic Capital) er áhættumælikvarði sem notaður er fyrir veigamikla áhættuþætti. Hann nær til óvænts taps og lækkunar á virði eða tekjum, sem samstæðan þarf að mæta með eigin fé, eigi hún að forðast gjaldþrot. Mælikvarðinn mælir umfang óvænts taps umfram vænt tap. Eiginfjárbörf er skilgreind sem munurinn á óvæntu og væntu tapi þar sem óvænt tap er metið út frá 99,9% öryggismörkum yfir eins árs tímabil.

Tilgangur með ramma um eiginfjárbörf er að gera samstæðunni kleift að meta hversu mikið eigið fé hún þarfnast til að mæta efnahagslegum áhrifum áhættusamra gjörninga ásamt því að bera saman ólíka áhættuþætti með sambærilegum mælikvarða á áhættu.

Markmiðið með ramma um eiginfjárbörf er að mæla óvænt töp ásamt því að brjóta eiginfjárbörfina niður á ýmsa þætti til að auðvelda skiptingu eiginfjár, setningu áhættumarka, verðlagningu, áhættuvegið frammistöðumat og áhættuvegna arðsemi.

Skýringar við samstæðuársreikning

52. Rammi um eiginfjárbörf (framhald)

Ramminn nær yfir eftirfarandi áhættuþætti: útlánaáhættu, markaðsáhættu, gjaldeyrisáhættu, rekstraráhættu, samþjöppunaráhættu, vaxta- og verðtryggingaráhættu utan veltubókar, viðskiptaáhættu og laga- og stjórnvaldsáhættu.

Eftirfarandi er yfirlit yfir hvernig samstæðan reiknar eiginfjárbörf sína fyrir þessa áhættuþætti:

Útlánaáhætta:

Samstæðan notar innra áhættulíkan sem fylgir Basel reglum hvað varðar innramatsaðferð (e. Internal Rating Based (IRB) approach), þ.e. eiginfjárbörf er jöfn eiginfjárröfu IRB aðferðarinnar í regluverki Evrópusambandsins um eiginfjárbörf. Helstu breytur líkansins eru líkur á vanefndum (PD), tap að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbinding við vanefnd (EAD).

Markaðsáhætta:

Eiginfjárbörf vegna markaðsáhættu skiptist í eiginfjárbörf vegna vaxtaáhættu í veltubók, hlutabréfaáhættu í veltubók og eiginfjárbörf vegna aðlögunar á útlánavirði.

Eiginfjárbörf vegna vaxtaáhættu í veltubók og eiginfjárbörf vegna hlutabréfaáhættu í veltubók er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. stressed Value at Risk model) í samræmi við innramatsaðferð regluverks Evrópusambandsins um eiginfjárröfur. Inntak líkansins miðast við söguleg gögn síðustu fimm ára.

Eiginfjárbörf vegna aðlögunar á útlánavirði er jöfn eiginfjárröfum vegna aðlögunar á útlánavirði.

Gjaldeyrisáhætta:

Eiginfjárbörf vegna gjaldeyrisáhættu er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. Stressed Value at Risk) þar sem inntak líkansins miðast við gögn frá tímabili sem er verulegt álagstímabil með tilliti til heildargjaldeyrisjafnaðar samstæðunnar. Tímalengdin (e. time horizon) er eitt ár.

Rekstraráhætta:

Samstæðan notar grundvallaraðferð (e. Basic Indicator Approach) Basel reglnanna til að reikna eiginfjárbörf vegna rekstraráhættu, þ.e. hún er jöfn eiginfjárröfu bankans.

Samþjöppunaráhætta:

Eiginfjárbörf fyrir lántakasamþjöppunaráhættu er reiknuð með því að leiðrétta fyrir misleitni í lánasafninu. Þetta er mikilvægt þar sem líkanið sem metur eiginfjárbörf vegna útlánaáhættu gerir ráð fyrir að lánasafnið sé óendanlega stórt og einsleitt. Þannig er eiginfjárbörf vegna lántakasamþjöppunar viðbót við eiginfjárbörf vegna útlánaáhættu.

Innra líkan er notað til að mæla viðbótareiginfjárbörf vegna atvinnugreinasamþjöppunar í lánasafninu, þ.e. viðbót vegna samþjöppunaráhættu. Líkanið reiknar eiginfjárbörf vegna atvinnugreinasamþjöppunar með því að meta atvinnugreinasamþjöppun í lánasafninu að fráreginni atvinnugreinasamþjöppun á landinu öllu.

Vaxta- og verðbólguáhætta utan veltubókar:

Eiginfjárbörf vegna verðbólgu- og vaxtaáhættu utan veltubókar er jöfn virðistapi eigna og skulda vegna breytinga á áhættuþáttum sem metnar eru með Monte Carlo hermílikani. Fyrir eignir og skuldir í íslenskum krónum er miðað við 99,9% öryggisstig, en í helstu erlendu gjaldmiðlum við 99% öryggisstig.

Viðskiptaáhætta:

Samstæðan notar innra líkan til að reikna eiginfjárbörf vegna viðskiptaáhættu sem leiðir af kvikleika tekjustreymis samstæðunnar fyrir hagnað eða tap vegna annarra veigamikilla áhættuþátta.

Laga- og stjórnvaldsáhætta:

Eiginfjárbörf er reiknuð sem tap vegna yfirstandandi deilna. Vægi hvers máls er metið eftir stöðu þess innan dómkerfisins.

53. Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættuþátta

Útlánagæði héldust að mestu leyti stöðug á árinu 2018 og er aukning eiginfjárþarfar vegna útlánaáhættu í góðu samræmi við útlánaaukningu.

Samstæðan uppfærði lánshæfislíkan sitt fyrir smærri fyrirtæki á árinu 2018 en áhrif uppfærslunnar á eiginfjárbörf samstæðunnar voru óveruleg. Samstæðan endurákvæði einnig LGD líkan sitt með sögulegum gögnum á árinu 2018 en áhrif þessa á eiginfjárbörf samstæðunnar voru óveruleg.

Eiginfjárbörf vegna markaðsáhættu er svipuð og í lok árs 2017 en gjaldeyrisáhætta hefur aukist töluvert, fyrst og fremst vegna hærri gnóttstöðu bankans í gjaldeyri. Vaxta- og verðbólguáhætta utan veltubókar lækkar töluvert frá fyrra ári sem skýrist aðallega af stöðu bankans í verðtryggðum vaxtaskiptasamningum.

Skýringar við samstæðuársreikning

53. Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættupátta (framhald)

Eiginfjárbörf	2018	2017
Útlánaáhætta - Lán til viðskiptavina og lánastofnana	62.956	59.477
Útlánaáhætta - Aðrar eignir	5.144	7.001
Markaðsáhætta	2.769	2.717
Gjaldeyrisáhætta	1.369	948
Rekstaráhætta	7.665	7.757
Lántakasambjöppun	5.401	5.048
Geirasambjöppun	1.246	1.224
Vaxta- og verðtryggingaráhætta utan veltubókar	7.171	10.072
Viðskiptaáhætta	3.833	3.878
Laga- og stjórnvaldsáhætta	2.092	482
Samtals eiginfjárbörf	99.646	98.604
(Eiginfjárbörf / Áhættugrunni)	10,0%	10,7%

Útlánaáhætta 31. desember 2018	Vegið meðaltal		Áhættu- skuld- binding (EAD)	Eiginfjárbörf (EC)
	Líkur á vanefndum (PD)	Tap að gefnum vanefndum (LGD)		
Lánastofnanir	0,1%	45,0%	71.606	1.146
Opinberir aðilar	0,1%	45,0%	125.117	149
Einstaklingar, lítil og meðalstór fyrirtæki	2,6%	25,7%	493.358	14.129
Fyrirtæki	2,4%	35,9%	685.874	47.532
Samtals	2,1%	33,5%	1.375.955	62.956
Útlánaáhætta 31. desember 2017				
Lánastofnanir	0,1%	45,0%	46.818	783
Opinberir aðilar	0,1%	45,0%	150.347	173
Einstaklingar, lítil og meðalstór fyrirtæki	2,9%	26,4%	415.860	12.989
Fyrirtæki	2,6%	37,3%	608.843	45.532
Samtals	2,3%	34,8%	1.221.868	59.477

Áhættustjórnun

54. Stjórnskipulag áhættustjórnunar

Áhættunefndir

Stjórnskipulag áhættustjórnunar samstæðunnar í árslok 2018 er sem hér segir:

Bankaráð

Bankaráð fer með eftirlit ásamt undirnefndum sínum:

- Endurskoðunarnefnd
- Starfskjaranefnd
- Áhættunefnd
- Framtíðarnefnd

Helstu stjórnunareiningar og nefndir

Nefnd	Stýrt af	Aðild
Framkvæmdastjórn	Bankastjóra	Framkvæmdastjórar
Áhættu- og fjármálanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Fjármála, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Yfirlögfræðingur
Lánanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjasviðs,
Rekstraráhættunefnd	Framkvæmdastjóra Áhættustýringar	Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni, Regluvörður, Forstöðumaður Rekstraráhættu

Bankaráð ber ábyrgð á mótun og eftirliti með almennri áhættustjórnunarstefnu samstæðunnar og ákvörðunar áhættuvilja og áhættumarka. Bankastjóri er ábyrgur fyrir árangursríkri innleiðingu áhættustjórnunarstefnu og áhættuvilja í gegnum stjórnskipulag og nefndir. Bankastjóri hefur sett á stofn og á sæti í Framkvæmdastjórn, Áhættu- og fjármálanefnd og Lánanefnd.

Skýringar við samstæðuársreikning

54. Stjórnskipulag áhættustjórnunar (framhald)

Áhættunefndir (framhald)

Lánanefnd fjallar um útlánaáættu, bæði útlánamörk einstakra viðskiptavina og útlánareglur bankans, en Áhættu- og fjármálanefnd fjallar aðallega um markaðsáættu, lausafjáraáættu og lagaáættu. Áhættu- og fjármálanefnd fylgist með heildaráættu samstæðunnar og ber ábyrgð á að starfað sé í samræmi við áhættuvilja og áhættumörk samstæðunnar. Að auki sér nefndin um að yfirfara og samþykkja allar breytingar á áhættulíkönum áður en þær eru lagðar fyrir bankaráð. Fundir framkvæmdastjórnar eru samráðsvettvangur bankastjóra og framkvæmdastjóra þar sem tekið er fyrir það sem er efst á baugi í málefnum hvers sviðs. Framkvæmdastjórn tekur allar rekstrarlegar ákvarðanir sem ekki er fjallað um á öðrum vettvangi eða í öðrum fastanefndum. Rekstraráættunefnd er vettvangur umræðu og ákvarðanatöku um rekstraráættu og fylgir eftir innleiðingu á ramma um stýringu rekstraráættu í bankanum.

Áhættustýring

Áhættustýring er eitt af sex sviðum bankans og ber ábyrgð á virkni áhættustjórnunarumgjardar samstæðunnar. Dótturfélög bankans hafa eigin áhættustýringareiningar en Áhættustýring fær upplýsingar um áhættuskuldbindingar frá dótturfélagunum og safnar þeim saman inn í áhættuskuldbindingar samstæðunnar. Áhættustýring ber einnig ábyrgð á heildrænni upplýsingagjöf um áhættustöður til mismunandi deilda og nefnda innan bankans, svo og ytri eftirlitsaðila.

Undir Áhættustýringarsvið heyrja sjö deildir.

- Útlánastýring fer yfir útlánaáættunir viðskiptaæininga sem eru umfram þeirra heimildir og fer með neitunarvald gagnvart viðkomandi lánsbeiðnum. Staðfesting Útlánastýringar felur í sér að Útlánastýring hefur yfirfarið lánsbeiðnina og beitir ekki neitunarvaldi. Lánsbeiðnir sem eru umfram staðfestingarheimildir Áhættustýringar fara til ákvörðunar í Lánanefnd. Útlánastýring sér einnig um setningu og viðhald á útlánareglum bankans.

- Hlutverk Útlánaáættu er að mæla og hafa eftirlit með útlánaáættu ásamt því að sjá bankanum fyrir kerfum og ferlum til að meta og stýra útlánaáættu við útlánaáættunir og stefnumótandi ákvarðanir. Deildin ber einnig ábyrgð á greiningu og skýrslugjöf varðandi útlánaáættu, eiginfjárförð og virðisrýmun útlána. Deildin ber einnig ábyrgð á setningu reglna og skilgreiningu ferla m.t.t. útlánaáættu, svo sem vegna virðisrýmnunar, mildunar útlánaáættu og skuldaávilnana.

- Markaðsáættu hefur umsjón með mælingum, eftirliti og upplýsingagjöf vegna markaðsáættu, lausafjáraáættu og vaxtaáættu utan veltubókar fyrir samstæðuna, ásamt því að sinna vikmarkaæftirliti og skýrslugerð þar að lútandi. Deildin þróar einnig og sinnir rekstri áhættulíkana bankans er súa að markaðsáættu. Markaðsáættu ritstýrir regluverki bankans um markaðsáættu og lausafjáraáættu og stuðlar að innleiðingu ferla til að mæla og fylgjast með markaðsáættu og lausafjáraáættu innan samstæðunnar. Markaðsáættu ber einnig ábyrgð á eftirliti með öllum afleiðuviðskiptum bankans, bæði vegna áættuvarna sem og viðskipta, auk þess að sinna eftirliti með gjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar.

- Rekstraráættudeild ber að tryggja að miðlæg stýring á rekstraráættu sé til staðar þar sem tekið er tillit til allrar starfsemi samstæðunnar. Deildin á að tryggja að kortlagning rekstraráættu sé fullnægjandi í samræmdu áættumati samstæðunnar. Deildin aðstoðar stjórnendur bankans við mat á rekstrarlívikum venjubundins rekstrar sem og við greiningu tapsatvika. Rekstraráættudeild hefur eftirlit með því hvort til staðar séu áætlanir um samfelldan rekstur. Reglur bankans um rekstraráættu auk samþykktarferlis breytinga/nýrra vara og þjónusta eru á ábyrgð deildarinnar. Deildin ber að hluta til ábyrgð á öryggiskerfi netbankans. Þá sér deildin um skipulag og rekstur stjórnkerfis upplýsingaöryggis og að því sé fylgt í samræmi við ISO 27001, staðal um stjórnun upplýsingaöryggis.

- Áhættustjóri lífeyrissjóða ber ábyrgð á þróun og innleiðingu áættustefnu og áættustjórnunar, framkvæmd áættumats og samskiptum við eftirlitsstofnanir eins og Seðlabankann og FME. Áhættustjórinn hefur einnig eftirlit með hlítni við lög og reglur, fer yfir útreikninga og niðurstöður ásamt því að sinna vikmarkaæftirliti. Áhættustjórinn hefur beinan aðgang að stjórnun lífeyrissjóðanna og sinnir einnig skýrslugjöf til stjórnenda þeirra.

- Innri áhættulíkon hafa það hlutverk að sjá bankanum fyrir IRB og EC líkönum og tengdum ferlum til að mæla áættu, þar með talið að tengja saman áættu og eigið fé, ásamt því að styðja við innleiðingu líkananna og ferlanna innan bankans. Deildin ber jafnframt ábyrgð á þróun líkans fyrir sjálfvirka lánaramma.

- Áhættulausnir þróar og rekur þær aðkeyptu lausnir sem notaðar eru í Áhættustýringu ásamt því að sjá um þróunarumhverfi og skýrsluumhverfi Áhættustýringar. Deildin ber einnig ábyrgð á umsjón og viðhaldi á reglulegum keyrslum Áhættustýringar ásamt skýrslusendingum til eftirlitsaðila. Deildin hefur einnig séð um innleiðingu á BCBS 239 staðlinum.

Regluvarsla

Regluvarsla er sjálfstæð stjórnunareining sem heyrir undir bankastjóra í skipuriti bankans og starfar samkvæmt erindisbréfi frá bankaráði. Allt starf regluvörslu mótast af óhæði hennar frá öðrum einingum. Regluvarsla er hluti af annars stigs eftirliti bankans og annast einkum eftirlit með hlítni við lög um aðgerðir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka, lögum um verðbréfavíðskipti og lögum um persónuvernd. Regluvarsla hefur sömuleiðis eftirlit með skilvirkni stefnu Landsbankans um hlítni við lög, reglur og innri reglur. Regluvarsla veitir stjórnendum ráðgjöf og fræðslu um áhrif lagabreytinga á starfsemi bankans, varnir gegn hagsmunaaðrekstrum og nauðsynlegar aðgerðir til að stuðla að því að bankinn starfi í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti með það að markmiði að efla traust og trúverðuleika á fjármálamarkaði. Persónuverndarfulltrúi er hluti af Regluvörslu en hann starfar sjálfstætt samkvæmt erindisbréfi frá bankaráði.

Skýringar við samstæðuársreikning

54. Stjórnskipulag áhættustjórnunar (framhald)

Innri endurskoðun

Innri endurskoðun er sjálfstæð og óháð starfseining innan Landsbankans sem er hluti af skipulagi bankans og þáttur í eftirlitskerfi hans. Innri endurskoðun heyrir samkvæmt skipuriti beint undir bankaráð. Bankaráð ræður innri endurskoðanda sem er yfirmaður innri endurskoðunar. Hlutverk Innri endurskoðunar er að auka og vernda virði Landsbankans með áhættumiðaðri og hlutlægri staðfestingu, ráðgjöf og innsæi. Innri endurskoðun leggur mat á og bætir virkni áhættustýringar, eftirlitsaðferða og stjórnarháttanna með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum og styður þannig samstæðuna í því að ná markmiðum sínum. Innri endurskoðandi ber ábyrgð á að starf Innri endurskoðunar sé á hverjum tíma í samræmi við lög, tilmæli Fjármálaeftirlitsins nr. 3/2008, staðla og leiðbeiningar sem vísað er til í þeim tilmælum, þ.m.t. viðmið Alþjóðasamtaka um innri endurskoðun (IIA).

55. Áhættuvilji

Áhættuvilji samstæðunnar fyrir árið 2019 hefur verið endurskoðaður, endurbættur og innleiddur. Áhættustefna samstæðunnar er sem hér segir:

Starfsemi Landsbankans, dreifing áhættu og ákvarðanir skulu ávallt taka mið af áhættuvilja, góðum viðskiptaháttum, fjármögnun, lausafjárstöðu og eiginfjárstöðu á hverjum tíma. Leitast skal við að tryggja dreifða og trausta fjármögnun ásamt jafnvægi áhættuþátta í uppbyggingu efnahags. Bankinn hefur sett sér mörk um sterka eiginfjár- og lausafjárstöðu sem ásamt virku áhættumati tryggir langtímaarðsemi og sterka stöðu bankans. Með því lágmarkar bankinn sveiflur í starfsemi og er í stakk búinn til að standast áföll.

Áhættuvilji afmarkar þá áhættu, bæði að gerð og umfangi, sem stjórnendur eru tilbúnir að taka til að ná fram settum markmiðum í starfsemi Landsbankans. Landsbankinn hefur sett sér markmið um fjárhagsstöðu, gæði eigna, stöðutöku og ásættanlega arðsemi til lengri tíma. Til að ná markmiðum sínum tekur bankinn aðeins áhættu sem hann skilur, getur mælt, metið og mætt.

Landsbankinn leitast við að viðhalda traustum viðskiptasamböndum sem taka mið af stöðu bankans og viðskiptavina hverju sinni sem og mögulegra innbyrðis tengsla viðskiptamanna. Landsbankinn byggir á langtímasamböndum við viðskiptavinum og forðast að tengjast viðskiptum sem geta skaðað orðspor hans.

Landsbankinn hefur markað sér stefnu í samfélagsábyrgð þar sem efnahags-, samfélags- og umhverfismálum er fléttað saman við starfshætti bankans. Stefan miðar að því að stuðla að sjálfbærni í íslensku samfélagi, vera hreyfiafl og starfa eftir ábyrgum stjórnarháttum.

Landsbankinn skal í allri starfsemi sinni hlíta þeim lögum og reglum sem bankanum eru settar. Landsbankinn leggur áherslu á góða áhættumenningu sem lýsir sér m.a. í því að starfsmenn skulu hlíta reglum bankans, tileinka sér heiðarleika og gott siðferði og starfa af fagmennsku.

56. Áhættumat

Áhætta er eðlislæg í starfsemi samstæðunnar og er henni stýrt með samfelldri greiningu, mælingu og eftirliti sem tekur mið af áhættumörkum og öðrum eftirlitsþáttum. Áhættugreining felst í að greina uppruna og gerð hugsanlegra áhættuþátta í starfsemi samstæðunnar. Áhættumæling felur í sér viðeigandi mælingu á greindum áhættuþáttum til að hægt sé að stýra og fylgjast með þeim. Síðast en ekki síst tryggir áhættueftirlit samræmi við reglur og ferla og fylgni við áhættuvilja samstæðunnar.

Markmið áhættureglna og ferla samstæðunnar er að tryggja að áhætta í rekstri hans sé þekkt, greind, mæld og vöktuð og að henni sé stýrt með virkum hætti. Áhættu er stýrt þannig að tryggt sé að hún haldist innan þeirra marka sem samstæðan hefur sett sér, áhættuvilja hennar og þannig að hún samræmist kröfum eftirlitsaðila. Til að tryggja að flókt sem getur haft áhrif á eigið fé og afkomu samstæðunnar sé takmarkað og viðráðanlegt hefur samstæðan innleitt reglur varðandi uppbyggingu áhættu í eignasafni sínu sem er nánar skýrt frá undir hverri áhættutegund.

Áhættustefnu er framfylgt með áhættuvilja, markmiðasetningu, viðskiptastefnu, innri reglum og áhættumörkum sem uppfylla regluverk fjármálamarkaða.

Samstæðan stendur frammi fyrir veigamikilli áhættu vegna fjármálagerna sem skiptist á eftirfarandi hátt:

- Útlánaáhættu
- Rekstraráhættu
- Markaðsáhættu
  - Gjaldeyrisáhættu
  - Vaxtaáhættu
  - Annarri markaðsáhættu
- Lausafjáraáhættu

Taflan hér að neðan sýnir hvernig áhættu hver viðskiptaeyning samstæðunnar stendur frammi fyrir. Vægi hvers áhættuþátta er metið í samhengi við heildaráhættu samstæðunnar sem byggist á dreifingu eiginfjárþarfar innan samstæðunnar.

Áhættuþættir	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring
Útlánaáhætta	Mikil	Mikil	Lítill	Lítill
Rekstraráhætta	Miðlungs	Miðlungs	Mikil	Miðlungs
Markaðsáhætta	Lítill	Lítill	Miðlungs	Mikil
Lausafjáraáhætta	e/v	e/v	e/v	Mikil

Samstæðan skoðar einnig aðra viðeigandi áhættuþætti, svo sem samþjöppunaráhættu, viðskiptaáhættu, laga- og stjórnvaldsáhættu, orðsporsáhættu, háttsemisáhættu, hlífingaráhættu, gagnaáhættu og líkanaáhættu.

Fjallað er um ofangreinda mikilvæga áhættuþætti í skýringum hér á eftir.

Skýringar við samstæðuársreikning

57. Birting áhættugagna

Bankinn hefur innleitt stefnu um áhættugögn í samræmi við BCBS 239 (Basel Committee on Banking Supervision's guideline 239). Í stefnunni er skilgreint hvaða skýrslum skuli skila hvert, með hvaða tíðni og hver beri ábyrgð á að skila viðkomandi skýrslu.

Útlánaáhætta

58. Greining útlánaáhattu

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á að aðili að fjármálagerningi verði fyrir fjárhagslegu tjóni standi mótaðili ekki við skuldbindingar sínar og matsvirði tekinn tryggja standi ekki undir útistandandi kröfum.

Starfsemi samstæðunnar getur leitt til áhattu við uppgjör viðskipta. Uppgjörshætta er áhættan á að uppgjör fari ekki fram eins og til var ætlast og mótaðili greiði ekki eða afhendi ekki eign á réttum tíma samkvæmt samningi.

Útlánaáhætta er stærsta einstaka áhættan sem samstæðan stendur frammi fyrir og hún verður aðallega til vegna útlána og krafna á viðskiptavini og fjárfestinga í skuldabréfum, en einnig vegna lánsloforða, bankaábyrgða og skjalaábyrgða, mótaðilaáhattu í afleiðuviðskiptum og uppgjörshættu.

59. Mat á útlánaáhattu

Útlánaáhætta er metin út frá þremur meginþáttum, þ.e. líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbindingum (EAD). Til að mæla líkur á vanefndum hefur samstæðan þróað innra-matskerfi auk nokkurra innri lánshæfismatslíkana. Markmið með notkun lánshæfismatslíkana er að veita áreiðanlegt mat á eiginleikum lántakenda, skilvirkan mælikvarða á mismunandi gæði útlána og nákvæmt samræmt mat á áhattu, svo sem líkum á vanefndum. Innri lánshæfiseinkunnir samstæðunnar og líkur á vanefndum gegna mikilvægu hlutverki í áhættustjórnun og ákvarðanatökufæri, í almennri ákvarðanatöku um útlán og hlutverkaskiptingu í stjórnskipulagi.

Lánshæfismatskerfið flokkar lántakendur eftir ákveðnum einkunnakvarða sem endurspeglar áhættuna á að lántakendur fari í vanefnd, þ.e. gæði útlánanna. Einkunnakvarðinn fyrir lántakendur sem ekki hafa farið í vanefnd nær frá 1 upp í 10. Einkunnin 10 gefur til kynna mestu gæði útlána og einkunnina 0 fá lántakendur sem farið hafa í vanefnd. Úthlutun lánshæfiseinkunnna er studd af lánshæfismatslíkönum sem taka m.a. tillit til upplýsinga eins og atvinnugreinaflokunar, fjárhagsupplýsinga og greiðsluhegðunar.

Eftirfarandi tafla sýnir vörpun á vanefndalíkum frá innri lánshæfiseinkunnum í lánshæfiseinkunnir S&P:

Innri lánshæfiseinkunnir	S&P	Neðri mörk vanefnda	Efri mörk vanefnda
10	AAA/AA+/AA/AA-	0,00%	0,04%
9	A+/A/A-	0,04%	0,10%
8	BBB+	0,10%	0,21%
7	BBB/BBB-	0,21%	0,46%
6	BB+/BB	0,46%	0,99%
5	BB-	0,99%	2,13%
4	B+	2,13%	4,54%
3	B	4,54%	9,39%
2	B-	9,39%	18,42%
1	CCC/C	18,42%	99,99%
0	D	Í vanefndum	Í vanefndum

Úthlutun og samþykkt lánshæfiseinkunnar er samofin útlánaferlinu og er einkunnin endurskoðuð og uppfærð árlega hið minnsta eða þegar mikilvægar upplýsingar um lántakanda eða útlán berast.

Aðgreiningarmáttur innra-matskerfisins er verulega betri en Basel II krafan um 0,5 kveður á um. Enn fremur eru líkönin vel kvörðuð, þ.e. vegnar meðallíkur á vanefndum fyrir hverja lánshæfiseinkunn eru jafnar raunverulegum vanefndarhlutföllum innan eðlilegra vikmarka.

Innra líkan er notað til að mæla tap að gefnum vanefndum (LGD) við útreikning á eiginfjárförf. Líkanið tekur tillit til fleiri tegunda trygginga og er næmara fyrir veðstöðu en líkón sem mæla LGD samkvæmt ramma Basel um útreikning eiginfjárfarfar.

Áhættuskuldbinding er mat á útistandandi kröfu við vanefnd (ádragið að viðbættu því sem líklegt er að verði dragið á í framtíðinni). Bankinn notast við staðalaðferð við mat á eiginfjárförf en innra-matsaðferð við mat á virðisrýmun.

60. Stýring útlánaáhattu

Markmið samstæðunnar með stýringu á útlánaáhattu er að tryggja að útlánastefnu samstæðunnar sé framfylgt en hún felur í sér að taka eingöngu áhattu sem bankinn skilur, getur mælt, metið og mætt.

Stýring samstæðunnar á útlánaáhattu byggir á virku eftirliti af hálfu bankaráðs, bankastjóra, Áhættu- og fjármálanefndar, Lánanefndar, útlánadeildum Áhættustýringarsviðs og viðskiptaeyninga. Útlánaáhattu er stýrt í samræmi við yfirlýstan áhættuvilja og útlánastefnu sem samþykkt er af bankaráði, sem og ítarlegar útlánareglur sem bankastjóri samþykkir. Áhættuvilji og útlánastefna kveða á um takmarkanir á áhattu vegna stórra áhættuskuldbindinga vegna einstaka lántaka eða hópa lántaka og samþjöppunaráhattu gagnvart ákveðnum atvinnugreinum. Bankastjóri tryggir að áhættustefnunni sé framfylgt í innri reglum og verkferlum bankans. Framkvæmdastjórn bankans bera ábyrgð á því að einstaka viðskiptaeyningar starfi í samræmi við áhættustefnuna en bankastjóri ber ábyrgð á heildaryfirsýn ferilsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Stýring útlánaáhhættu (framhald)

Prepaskiptar útlánaheimildir eru ákvarðaðar út frá stærð viðskiptaæininga, tegund viðskiptavina og reynslu starfsmanna af útlánnum. Samstæðan hefur einnig innleitt atvinnugreinastefnu við útlánaáhhvarðanir. Útlánaáhhvarðanir umfram útlánaheimild viðskiptaæininga krefjast staðfestingar Útlánastýringar innan Áhættustýringar. Lánanefnd fyrirtækjasviðs hefur heimildir umfram einstaka viðskiptastjóra og fundar reglulega til ákvarðanatöku. Útlánastýring hefur neitunarvald gagnvart ákvörðunum lánanefndar fyrirtækjasviðs. Útlánaáhhvarðanir umfram heimildir Útlánastýringar eru háðar samþykki Lánanefndar bankans. Útlánaáhhvarðanir umfram heimildir Lánanefndar eru háðar samþykki bankaráðs, sem fer með hæstu útlánaheimild bankans.

61. Mildun útlánaáhhættu

Mildun áhættu í útlánasafninu er lykiltríði í útlánastefnu samstæðunnar og eru varnir vegna útlánaáhhættu innbyggðar í ferli útlánaáhhvarðana. Trygging útlána með veðtöku er ein helsta aðferð samstæðunnar til að lágmarka útlánaáhhættu, þar sem taka trygginga við veitingu t.d. fasteignalána og ýmissa annarra lána er lögbundin, auk þess sem að það er markaðsvenja.

Mikilvægustu tegundir trygginga bankans eru fasteignir, skip og fjáreignir (hlutabréf og skuldabréf).

Fjárhæð og tegund tryggingarinnar miðast við mat á útlánaáhhættunni sem tengist gagnaðilanum. Matsaðferðir og viðunandi tegundir trygginga eru skilgreindar í útlánareglum samstæðunnar. Útlán samstæðunnar eru m.a. tryggð með veði í íbúðar- eða atvinnuhúsnæði, jörðum, verðbréfum, flutningaskipum, fiskiskipum ásamt óframsejlanlegum veiðheimildum o.s.frv. Samstæðan tekur einnig veð í kröfum, birgðum og rekstrarfjármunum, svo sem vélbúnaði og tækjum til tryggingar á lánnum. Húsnæðislán eru tryggð með veði í undirliggjandi eign. Ekki eru gerðar jafn strangar kröfur til tryggingar skammtímalána til einstaklinga á borð við yfirdráttarlán og kreditkortalán.

Samstæðan metur reglulega tryggingar sem hún hefur að veði fyrir lánnum sínum og hefur þróað líkón til að meta virði helstu tegunda trygginga. Í þeim tilfellum þar sem líkón samstæðunnar ná ekki til trygginganna reiknar hún virði þeirra handvirkt. Virði trygginganna er þá metið sem markaðsvirði þeirra að teknu tilliti til frádrags (e. haircut). Frádragið er hóflegt mat á kostnaði við að selja eignina nauðungarsölu. Kostnað við slíka sölu má rekja til umsýslu- og viðhaldskostnaðar á meðan eignin er á sölu, gjalda fyrir utanaðkomandi ráðgjöf og hugsanlegrar virðisrýrnunar á tímabilinu. Innra líkan reiknar frádrag vegna verðbréfa og byggist það á breytum á borð við verðflökt og seljanleika.

Samstæðan fylgist með markaðsvirði trygginga og getur krafist aukinna trygginga í samræmi við undirliggjandi lánasamninga.

Til að draga úr áhættu í tengslum við fjármálagerninga gerir samstæðan jöfnunarsamninga sem gera henni kleift að skuldajafna alla samninga sem jöfnunarsamningurinn tekur til ef til vanskila kemur. Samningarnir ná almennt yfir öll markaðsviðskipti milli samstæðunnar og viðskiptamanns.

Almennt eru engar tryggingar teknar fyrir útlánnum og kröfum á lánastofnanir né heldur fyrir markaðsskuldabréfum og öðrum verðbréfum með föstum tekjum.

Samstæðan tekur tillit til þeirra trygginga sem búið er að verðmeta í samræmi við innri verklagsreglur. Ábyrgðir eru innfaldar í tryggingasafninu ef þær bera lægri áhættuvog en frumskuldbindingin. Verðmat trygginga er einnig stillt af (með tilliti til frádrags) til að taka mið af verðflökti og væntum kostnaði sem hlýst af innheimtu trygginga og endursölu þeirra.

Afleiður

Til að draga úr útlánaáhhættu vegna afleiðusamninga velur samstæðan mótaðila út frá ströngum reglum þar sem viðskiptavinir verða að uppfylla ströng skilyrði samstæðunnar. Samstæðan gerir einnig hefðbundna ISDA („International Swaps and Derivatives Association“) rammásamninga og aðra sambærilega samninga um skuldajöfnun við fjárhagslega mótaðila. Slíkir samningar innihalda meðal annars nettunar- og jöfnunarheimildir. Rík krafa er gerð um tryggingar og veð vegna allra afleiðusamninga samstæðunnar. Daglegt eftirlit er með stöðu trygginga auk þess sem markaðsáhhætta afleiðusamninga við viðskiptavini er yfirleitt varin að fullu.

Eftirlitskerfi samstæðunnar fylgist bæði með stöðu afleiðusamninga og tryggingastöðu og reiknar útlánaígildi hvernig afleiðu innan dags. Það kallar einnig á auknar tryggingar og heldur utan um jöfnunarsamninga.

Kröfur í eigu samstæðunnar og kröfur á samstæðuna eru jafnaðar út þegar samstæðan hefur lagalegan rétt til þess, um viðurkenndar kröfur er að ræða og samstæðan hyggst annað hvort skuldajafna eða innheimta kröfu og gera upp skuld samtímis. Þar sem því er komið við er lánshæfismat ytri matsaðila notað til viðmiðunar við stýringu á útlánaáhhættu skuldabréfa. Að öðrum kosti notar samstæðan gangvirðismat miðað við tiltækar upplýsingar og eigið mat.

Skýringar við samstæðuársreikning

62. Hámarksútlánaáætta og skipting eftir atvinnugreinum

Eftirfarandi töflur sýna hámarksútlánaáættu samstæðunnar 31. desember 2018 og 31. desember 2017. Staða eigna í efnahagsreikningi er byggð á bókfærðri stöðu í uppgjöri samstæðunnar. Stöður utan efnahagsreiknings í eftirfarandi töflum eru hámarksgræiðslur sem samstæðan gæti þurft að inna af hendi vegna ábyrgða, lánaskuldbindinga og óádræginna yfirdráttarheimilda og kreditkortaheimilda.

Samstæðan notar ISAT 08 við flokkun fyrirtækja.

31. desember 2018	Fyrirtæki													Bókfært virði
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- starfsemi	Fasteigna- félög	Eignarhalds- félög	Verslun	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Iðnaður	Land- búnaður	Annað	
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	70.854	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	3.507	63.222	-	-	-	9.336	69	-	-	-	-	-	924	77.058
Afleiðusamningar	1.529	-	11	4	48	76	165	39	1	-	-	-	50	1.923
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	4.720	413.699	146.912	87.510	137.343	30.971	63.644	119.439	29.799	21.936	8.559	-	1.064.532
Aðrar fjáreignir	1.903	27	108	-	159	229	31	3	2.320	45	39	-	-	4.864
Útlánaáætta í efnahagsreikningi samtals	78.324	138.823	413.818	146.916	87.717	146.984	31.236	63.686	121.760	29.844	21.975	8.559	974	1.290.616
Útlánaáætta utan efnahagsreiknings	3.760	2.936	31.099	12.935	56.891	22.057	1.884	19.502	21.511	5.659	23.994	1.082	31	203.341
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	255	-	784	827	3.829	1.109	8	2.524	4.653	2.092	593	79	-	16.753
Ónýttar lánsheimildir	-	-	15	9.217	49.903	19.457	1.319	11.910	9.644	2.317	20.020	195	-	123.997
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	3.505	2.936	30.300	2.891	3.159	1.491	557	5.068	7.214	1.250	3.381	808	31	62.591
Hámarks útlánaáætta	82.084	141.759	444.917	159.851	144.608	169.041	33.120	83.188	143.271	35.503	45.969	9.641	1.005	1.493.957
Hlutfall af hámarks útlánaáættu	5,5%	9,5%	29,8%	10,7%	9,7%	11,3%	2,2%	5,6%	9,6%	2,4%	3,1%	0,6%	0,1%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

62. Hámarksútlánaáhætta og skipting eftir atvinnugreinum (framhald)

31. desember 2017	Fyrirtæki													Bókfært virði
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- starfsemi	Fasteigna- félög	Eignarhalds- félög	Verslun	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Iðnaður	Land- búnaður	Annað	
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	55.192	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2.149	104.314	-	-	-	9.352	70	-	-	-	-	-	1.425	117.310
Afleiðusamningar	1.744	-	-	-	-	1	145	11	2	-	-	-	2	1.905
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	44.866	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	11.230	356.675	114.127	80.248	123.508	25.952	52.323	103.819	31.855	17.178	8.720	1	925.636
Aðrar fjáreignir	2.762	32	80	18	738	4	35	2	1.613	1	168	-	4	5.457
Útlánaáhætta í efnahagsreikningi samtals	51.521	170.768	356.755	114.145	80.986	132.865	26.202	52.336	105.434	31.856	17.346	8.720	1.432	1.150.366
Útlánaáhætta utan efnahagsreiknings	4.913	20.539	31.821	11.123	51.826	22.690	2.609	19.999	26.105	4.707	7.845	979	12	205.168
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	1.267	-	805	767	3.547	549	54	2.624	3.682	2.139	449	-	1	15.884
Ónýttar lánsheimildir	-	13.174	1	7.246	45.176	20.454	2.255	11.349	12.032	1.423	5.209	204	-	118.523
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	3.646	7.365	31.015	3.110	3.103	1.687	300	6.026	10.391	1.145	2.187	775	11	70.761
Hámarks útlánaáhætta	56.434	191.307	388.576	125.268	132.812	155.555	28.811	72.335	131.539	36.563	25.191	9.699	1.444	1.355.534
Hlutfall af hámarks útlánaáættu	4,2%	14,1%	28,7%	9,3%	9,8%	11,5%	2,1%	5,3%	9,7%	2,7%	1,9%	0,7%	0,1%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuáreikning

63. Tryggingar og veðhlutföll

Veðhlutfallið sýnir bókfært brúttóvirði útlána sem hlutfall af heildarverðmæti trygginga. Veðhlutfall er einn af lykilhættumatsþáttum þegar verið er að meta lánveitingar einstakra viðskiptamanna. Áhættan á vanefndum viðskiptamanns er í forgrunni við útlánaákvörðanir og líkurnar á því að lánveitandi taki á sig tap við nauðungarsölu aukast á sama tíma og virði trygginga lækkar. Hátt veðhlutfall gefur til kynna minna svigrúm til áhættuvarna gegn verðlækkunum trygginga eða gegn hækkunum útlána ef endurgreiðslur eru ekki inntar af hendi og vöxtum bætt við útstandandi höfuðstól.

31. desember 2018	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga*			
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	71.387	(2)	71.385
Opinberir aðilar	58	20	106	58	242	42	19	4.581	(145)	4.720
Einstaklingar	29.219	90.793	224.419	36.576	381.007	4.787	3.182	30.246	(2.341)	413.699
Íbúðalán	20.611	77.814	209.505	26.867	334.797	1.413	1.046	475	(886)	335.799
Annað	8.608	12.979	14.914	9.709	46.210	3.374	2.136	29.771	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	10.452	120.777	178.738	185.134	495.101	129.907	99.977	31.424	(10.319)	646.113
Sjávarútvegur	755	36.736	47.333	55.288	140.112	6.880	4.878	303	(383)	146.912
Byggingarstarfsemi	526	3.069	14.238	31.151	48.984	38.938	31.490	1.383	(1.795)	87.510
Fasteignafélög	2.572	23.980	36.273	43.992	106.817	28.903	22.573	3.231	(1.608)	137.343
Eignarhaldsfélög	650	23.894	1.846	1.946	28.336	2.006	1.145	823	(194)	30.971
Verslun	893	4.354	31.729	16.428	53.404	9.023	5.512	2.030	(813)	63.644
Þjónusta	3.478	17.817	30.648	32.765	84.708	27.994	21.219	9.681	(2.944)	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	52	7.818	1.201	127	9.198	12.090	10.075	8.634	(123)	29.799
lónaður	665	1.697	13.199	2.320	17.881	1.162	895	5.177	(2.284)	21.936
Landbúnaður	861	1.412	2.271	1.117	5.661	2.911	2.190	162	(175)	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtals	39.729	211.590	403.263	221.768	876.350	134.736	103.178	137.638	(12.807)	1.135.917
31. desember 2017**										
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	44.866	-	44.866
Opinberir aðilar	46	294	656	591	1.586	71	22	9.674	(102)	11.230
Einstaklingar	21.883	71.281	184.573	43.845	321.581	8.945	5.866	29.126	(2.978)	356.675
Íbúðalán	14.921	58.762	169.646	33.818	277.147	4.001	2.840	341	(824)	280.664
Annað	6.961	12.519	14.927	10.027	44.434	4.945	3.026	28.785	(2.154)	76.010
Fyrirtæki	24.590	83.836	197.706	139.143	445.275	92.959	58.284	32.608	(13.111)	557.732
Sjávarútvegur	6.758	23.013	72.599	9.794	112.163	1.586	1.235	1.069	(691)	114.127
Byggingarstarfsemi	2.139	6.867	16.400	33.407	58.812	21.681	14.127	1.640	(1.886)	80.247
Fasteignafélög	2.071	12.944	31.446	51.247	97.709	22.688	16.061	4.615	(1.503)	123.509
Eignarhaldsfélög	3.832	1.230	16.236	2.035	23.334	1.874	478	980	(236)	25.952
Verslun	941	8.927	18.815	15.338	44.021	5.005	3.024	4.012	(715)	52.324
Þjónusta	3.634	19.098	33.759	22.510	79.001	18.342	13.899	9.151	(2.675)	103.820
Upplýsingatækni og fjarskipti	3.825	606	434	201	5.067	17.679	8.371	9.552	(443)	31.856
lónaður	474	9.792	6.021	742	17.029	3.596	675	1.393	(4.839)	17.178
Landbúnaður	915	1.360	1.997	3.867	8.138	508	413	197	(123)	8.719
Annað	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Samtals	46.519	155.411	382.935	183.578	768.443	101.975	64.172	116.274	(16.190)	970.502

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilsvarendi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

** Samanburðarfjárhæðirnar hafa verið uppfærðar vegna breytinga á útreikningum á veðhlutföllum frá því í árslok 2017. Í fyrri framsetningu var veðhlutfall sett fram miðað við hámark útlánaáhattu sem hlutfall af heildarverðmæti trygginga en er nú sett fram miðað við bókfært brúttóvirði útlána sem hlutfall af heildarverðmæti trygginga.

Skýringar við samstæðuársreikning

64. Tegundir trygginga

Eftirfarandi töflur sýna samsvörunina á milli tryggingavirðis og kröfuvirðis, þar sem virði sérhverrar tryggingar sem sett hefur verið samstæðunni að veði getur ekki verið hærra en bókfært brúttóvirði samsvarandi kröfu. Breytingar á tryggingavirði milli tímabila má rekja annað hvort til breytinga á virði undirliggjandi trygginga eða breytinga á bókfærðu brúttóvirði kröfunnar.

31. desember 2018	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	209	-	2	-	49	260
Einstaklingar	364.073	96	167	2.748	17.183	384.267
Íbúðalán	331.631	16	91	31	4.170	335.939
Annað	32.442	80	76	2.717	13.013	48.328
Fyrirtæki	322.111	108.996	4.910	68.737	90.717	595.471
Sjávarútvegur	9.530	107.296	386	15.257	12.639	145.108
Byggingarstarfsemi	73.430	46	1.557	77	5.405	80.515
Fasteignafélög	127.043	38	555	1.221	622	129.479
Eignarhaldsfélög	3.093	-	146	26.251	13	29.503
Verslun	22.901	3	106	12.349	23.599	58.958
Þjónusta	69.033	1.613	327	3.811	31.211	105.995
Upplýsingatækni og fjarskipti	1.293	-	30	9.507	8.451	19.281
Iðnaður	9.723	-	1.800	264	7.003	18.790
Landbúnaður	6.065	-	3	-	1.774	7.842
Annað	-	-	-	-	-	-
Samtals	686.393	109.092	5.079	71.485	107.949	979.998
31. desember 2017**	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	1.218	-	41	-	348	1.608
Einstaklingar	307.811	87	118	2.852	15.773	326.641
Íbúðalán	275.785	13	35	80	3.396	279.310
Annað	32.025	74	83	2.772	12.377	47.331
Fyrirtæki	278.009	81.586	2.454	52.372	89.125	503.545
Sjávarútvegur	8.711	79.959	257	11.241	13.230	113.398
Byggingarstarfsemi	65.727	62	1.067	7	6.077	72.939
Fasteignafélög	110.733	25	339	1.876	797	113.770
Eignarhaldsfélög	1.600	-	20	22.181	11	23.812
Verslun	19.482	1	156	3.584	23.823	47.046
Þjónusta	57.416	1.486	261	3.906	29.831	92.900
Upplýsingatækni og fjarskipti	517	-	31	8.431	4.459	13.438
Iðnaður	7.866	46	319	1.146	8.328	17.705
Landbúnaður	5.958	7	4	-	2.569	8.538
Annað	-	-	-	-	-	-
Samtals	587.038	81.673	2.614	55.224	105.246	831.795

*Aðrar tryggingar eru fjárkröfur, vörureikningar, lausafé, ökutæki, vélar, loftför og birgðir

**Samanburðarfjárhæðirnar hafa verið uppfærðar vegna breytinga á útreikningum á verðmæti veða vegna útlánaðhættu frá því í árslok 2017. Í fyrri framsetningu voru veðin sett fram miðað við hámark útlánaðhættu en eru nú sett fram miðað við bókfært brúttóvirði útlána.

65. Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir - landfræðileg skipting

Eftirfarandi töflur sýna útlán og kröfur eftir landfræðilegri skiptingu. Landfræðileg skipting byggir á lögheimili viðskiptavinarins fremur en aðsetri hans.

31. desember 2018	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	11	71.374	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	1.026.465	38.067	1.064.532
Samtals	1.026.476	109.441	1.135.917
31. desember 2017	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	9	44.857	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	892.936	32.700	925.636
Samtals	892.945	77.557	970.502

Skýringar við samstæðuársreikning

66. Gæði útlána og krafna

Eftirfarandi töflur sýna gæði útlána og krafna á forni lánsþæfiseinkunna. Nánari lýsingu á lánsþæfiseinkunnum er að finna í skýringu 59 Mat á útlánaáættu.

31. desember 2018	Bókfært virði brúttó					Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	10-7	6-4	3-1	0	Engin einkunn		
Lánastofnanir	71.376	11	-	-	-	(2)	71.385
Opinberir aðilar	469	4.389	7	-	-	(145)	4.720
Einstaklingar	154.648	216.864	39.147	4.492	889	(2.341)	413.699
Íbúðalán	140.745	167.355	25.570	2.375	640	(886)	335.799
Annað	13.903	49.509	13.577	2.117	249	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	68.189	500.981	60.965	25.886	411	(10.319)	646.113
Sjávarútvegur	20.962	120.554	4.060	1.458	261	(383)	146.912
Byggingarstarfsemi	1.379	66.351	18.031	3.544	-	(1.795)	87.510
Fasteignafélög	765	119.006	14.291	4.829	60	(1.608)	137.343
Eignarhaldsfélög	1	26.134	4.882	148	-	(194)	30.971
Verslun	25.354	34.968	2.544	1.591	-	(813)	63.644
Þjónusta	11.464	87.560	15.711	7.558	90	(2.944)	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	273	29.497	53	99	-	(123)	29.799
Iðnaður	6.582	10.749	877	6.012	-	(2.284)	21.936
Landbúnaður	1.409	6.162	516	647	-	(175)	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	294.682	722.245	100.119	30.378	1.300	(12.807)	1.135.917

31. desember 2017	Bókfært virði brúttó					Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	10-7	6-4	3-1	0	Engin einkunn		
Lánastofnanir	44.597	269	-	-	-	-	44.866
Opinberir aðilar	6.236	4.947	15	134	-	(102)	11.230
Einstaklingar	131.053	179.032	42.638	6.130	800	(2.978)	356.675
Íbúðalán	117.826	133.698	26.650	2.957	357	(824)	280.664
Annað	13.227	45.334	15.988	3.173	443	(2.154)	76.011
Fyrirtæki	34.143	449.295	61.019	25.903	481	(13.110)	557.731
Sjávarútvegur	5.741	96.367	10.791	1.919	-	(691)	114.127
Byggingarstarfsemi	337	67.305	12.272	2.219	-	(1.885)	80.248
Fasteignafélög	711	106.438	12.358	5.180	324	(1.503)	123.508
Eignarhaldsfélög	185	23.635	2.155	171	42	(236)	25.952
Verslun	10.360	38.286	2.754	1.638	-	(715)	52.323
Þjónusta	12.278	75.726	12.540	5.862	88	(2.675)	103.819
Upplýsingatækni og fjarskipti	393	26.370	5.442	93	-	(443)	31.855
Iðnaður	3.163	8.473	2.127	8.227	27	(4.839)	17.178
Landbúnaður	975	6.694	580	594	-	(123)	8.720
Annað	-	1	-	-	-	-	1
Samtals	216.029	633.543	103.672	32.167	1.281	(16.190)	970.502

Skýringar við samstæðuársreikning

67. Útlán og kröfur eftir stöðu vanskila

Eftirfarandi töflur sýna bókfært brúttóvirði útlána og krafna eftir vanskilastöðu.

31. desember 2018	Bókfært virði brúttó						Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	Engin vanskil	Dagar í vanskilum						
		1-5	6-30	31-60	61-90	yfir 90		
Lánastofnanir	71.387	-	-	-	-	-	(2)	71.385
Opinberir aðilar	4.848	-	16	1	-	-	(145)	4.720
Einstaklingar	402.153	2.842	2.780	4.204	879	3.182	(2.341)	413.699
Íbúðalán	329.665	-	1.984	2.996	590	1.450	(886)	335.799
Annað	72.488	2.842	796	1.208	289	1.732	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	629.832	9.059	4.243	2.549	1.035	9.714	(10.319)	646.113
Sjávarútvegur	146.381	371	20	50	3	470	(383)	146.912
Byggingarstarfsemi	84.409	990	785	64	212	2.845	(1.795)	87.510
Fasteignafélög	134.799	162	1.238	1.109	215	1.428	(1.608)	137.343
Eignarhaldsfélög	30.853	104	8	114	18	68	(194)	30.971
Verslun	62.378	283	532	155	49	1.060	(813)	63.644
Þjónusta	113.694	2.630	1.550	919	361	3.229	(2.944)	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	29.758	63	3	2	8	88	(123)	29.799
Iðnaður	19.308	4.345	88	88	11	380	(2.284)	21.936
Landbúnaður	8.252	111	19	48	158	146	(175)	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	1.108.220	11.901	7.039	6.754	1.914	12.896	(12.807)	1.135.917

31. desember 2017	Bókfært virði brúttó						Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	Engin vanskil	Dagar í vanskilum						
		1-5	6-30	31-60	61-90	yfir 90		
Lánastofnanir	44.866	-	-	-	-	-	-	44.866
Opinberir aðilar	11.155	-	43	-	-	134	(102)	11.230
Einstaklingar	346.324	557	3.747	3.736	831	4.458	(2.978)	356.675
Íbúðalán	273.771	3	2.892	2.637	466	1.719	(824)	280.664
Annað	72.553	554	855	1.099	365	2.739	(2.154)	76.011
Fyrirtæki	545.319	5.926	4.415	2.880	1.869	10.431	(13.110)	557.731
Sjávarútvegur	113.181	81	148	133	7	1.268	(691)	114.127
Byggingarstarfsemi	80.066	78	333	130	92	1.434	(1.885)	80.248
Fasteignafélög	120.393	91	1.007	882	517	2.121	(1.503)	123.508
Eignarhaldsfélög	26.055	-	2	5	6	120	(236)	25.952
Verslun	51.090	86	593	103	482	684	(715)	52.323
Þjónusta	100.367	731	2.065	1.408	374	1.549	(2.675)	103.819
Upplýsingatækni og fjarskipti	31.710	464	70	7	19	28	(443)	31.855
Iðnaður	13.840	4.369	139	139	372	3.158	(4.839)	17.178
Landbúnaður	8.617	26	58	73	-	69	(123)	8.720
Annað	1	-	-	-	-	-	-	1
Samtals	947.664	6.483	8.205	6.616	2.700	15.023	(16.190)	970.502

Skýringar við samstæðuársreikning

68. Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig

Eftirfarandi tafla sýnir bæði bókfært brúttóvirði útlána og krafna og vænt útlánatap eftir atvinnugreinum og flokkun í áhættustig skv. IFRS 9 staðlinum.

	Bókfært virði brúttó	Áhættustig 1		Áhættustig 2		Áhættustig 3		Virðisrýrnunar-sjóður	Gangvirði	Bókfært virði
		Bókfært virði brúttó	12-mánaða vænt útlánatap	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma			
31. desember 2018										
Lánastofnanir	71.387	71.384	(2)	3	-	-	-	(2)	-	71.385
Opinberir aðilar	4.865	1.859	(8)	3.006	(137)	-	-	(145)	-	4.720
Einstaklingar	416.040	363.967	(561)	47.581	(602)	4.492	(1.178)	(2.341)	-	413.699
Íbúðalán	336.685	301.920	(240)	32.390	(343)	2.375	(303)	(886)	-	335.799
Annað	79.355	62.047	(321)	15.191	(259)	2.117	(875)	(1.455)	-	77.900
Fyrirtæki	656.432	582.067	(1.714)	38.809	(468)	25.886	(8.137)	(10.319)	9.670	646.113
Sjávarútvegur	147.295	135.868	(83)	8.373	(42)	1.458	(258)	(383)	1.596	146.912
Byggingarstarfsemi	89.305	79.649	(620)	6.112	(110)	3.544	(1.065)	(1.795)	-	87.510
Fasteignafélög	138.951	127.569	(569)	5.575	(82)	4.829	(957)	(1.608)	978	137.343
Eignarhaldsfélög	31.165	30.818	(84)	199	(4)	148	(106)	(194)	-	30.971
Verslun	64.457	56.974	(88)	4.391	(28)	1.591	(697)	(813)	1.501	63.644
Þjónusta	122.383	102.188	(169)	10.514	(159)	7.558	(2.616)	(2.944)	2.123	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	29.922	26.210	(61)	141	(1)	99	(61)	(123)	3.472	29.799
Iðnaður	24.220	17.003	(32)	1.205	(18)	6.012	(2.234)	(2.284)	-	21.936
Landbúnaður	8.734	5.788	(8)	2.299	(24)	647	(143)	(175)	-	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	1.148.724	1.019.277	(2.285)	89.399	(1.207)	30.378	(9.315)	(12.807)	9.670	1.135.917

Skýringar við samstæðuársreikning

68. Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir útlánaáættu og virðisrýrnun eftir tegund viðskiptavina og atvinnugreinum samkvæmt IAS 39.

	Sérstaklega virðisrýrt							
	Bókfært virði			Bókfært virði		Bókfært virði		
	brúttó	Ekki sérstök virðisrýrnun brúttó	Almenn virðisrýrnun	brúttó	Sérstök virðisrýrnun	brúttó	Sérstök virðisrýrnun	brúttó
31. desember 2017								
Lánastofnanir	44.866	44.866	-	-	-	-	-	44.866
Opinberir aðilar	11.345	11.210	(56)	-	-	134	(45)	11.243
Einstaklingar	359.918	354.956	(1.076)	1.507	(409)	3.457	(1.495)	356.940
Íbúðalán	282.499	280.237	(304)	1.039	(152)	1.225	(370)	281.675
Annað	77.419	74.719	(772)	468	(257)	2.232	(1.125)	75.265
Fyrirtæki	570.563	547.820	(2.904)	14.299	(5.324)	8.443	(4.881)	557.453
Sjávarútvegur	115.045	114.263	(357)	531	(230)	252	(104)	114.355
Byggingarstarfsemi	81.954	79.928	(643)	690	(574)	1.335	(669)	80.067
Fasteignafélög	124.986	121.234	(548)	2.049	(624)	1.702	(330)	123.483
Eignarhaldsfélög	26.179	26.041	(142)	51	(16)	87	(78)	25.943
Verslun	53.078	51.541	(225)	936	(209)	601	(281)	52.363
Þjónusta	106.381	100.620	(522)	4.522	(1.562)	1.238	(590)	103.706
Upplýsingatækni og fjarskipti	32.066	31.984	(374)	55	(48)	28	(21)	31.624
Iðnaður	22.024	13.815	(73)	5.068	(1.978)	3.141	(2.788)	17.185
Landbúnaður	8.849	8.393	(20)	397	(83)	59	(20)	8.726
Annað	1	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	986.692	958.852	(4.036)	15.806	(5.733)	12.034	(6.421)	970.502

*Í vanskilum yfir 90 daga

Skýringar við samstæðuársreikning

69. Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavini og annarra fjáreigna

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 91.5 (g).

Eftirfarandi töflur sýna breytingar á virðisrýrnunarsjóði útlána og krafna á árinu.

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Uppfærð staða 1. janúar 2018 - Lánastofnanir	(3)	-	-	(3)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	-	(1)	-	(1)
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	4	(4)	-	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(3)	-	-	(3)
Staða í lok árs - Lánastofnanir	(2)	(5)	0	(7)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(2)	-	-	(2)
-þar af fært á meðal skulda	-	(5)	-	(5)

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Uppfærð staða 1. janúar 2018 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.671)	(1.048)	(13.075)	(16.794)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(1.359)	(350)	(494)	(2.203)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	976	207	1.080	2.263
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	80	-	-	80
Flutt í áhættustig 1 - 12 mánaða vænt	(103)	84	19	0
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	452	(483)	31	0
Flutt í áhættustig 3 - Vænt útlánatap út líftíma	990	470	(1.460)	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(949)	(120)	1.050	(19)
Framlag á móti afskrift	31	10	3.505	3.546
Staða í lok árs - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.553)	(1.230)	(9.344)	(13.127)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(2.283)	(1.207)	(9.315)	(12.805)
-þar af fært á meðal skulda	(270)	(23)	(29)	(322)

	1.1-31.12.2018				
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar	Einstaklingar	Fyrirtæki	Samtals
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(2)	(1)	(359)	(1.842)	(2.204)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	-	124	507	1.632	2.263
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	-	-	-	80	80
Breytingar vegna eigna í lánabók í upphafi árs	(3)	14	173	(206)	(22)
Afskrift	-	-	(946)	(3.714)	(4.660)
Framlag á móti afskrift	-	-	654	2.892	3.546
Innheimt áður afskrifað	-	-	509	328	837
Gengisbreytingar	-	-	1	458	459
Hrein virðisrýrnun útlána og krafna	(5)	137	539	(372)	299

	2017		
	Sérstök virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals
Staða í upphafi árs	(16.928)	(4.023)	(20.951)
Nýtt framlag	(3.668)	(13)	(3.681)
Bakfært framlag	3.665	-	3.665
Framlag á móti afskrift	4.777	-	4.777
Staða í lok árs	(12.154)	(4.036)	(16.190)

	2017		
	Viðskipta- vinir	Lána- stofnanir	Samtals
Nýtt framlag	(3.681)	-	(3.681)
Afskrift	(6.270)	-	(6.270)
Framlag á móti afskrift	4.777	-	4.777
Bakfært framlag	3.665	-	3.665
Innheimt áður afskrifað	1.815	-	1.815
Gengisbreytingar	200	-	200
Hrein virðisrýrnun útlána og krafna	506	0	506
Virðisrýrnun, lánastofnanir og aðrar eignir	-	-	0
Hrein virðisrýrnun ársins	506	0	506

Skýringar við samstæðuársreikning

70. Stórar áhættuskuldbindingar

Þann 31. desember 2018 voru fjórir hópar viðskiptamanna samstæðunnar skilgreindir sem stórar áhættuskuldbindingar samkvæmt gildandi reglum um stórar áhættuskuldbindingar fjármálafyrirtækja. Viðskiptavinir teljast til stórra áhættuskuldbindinga ef heildarskuldbindingar þeirra eða fjárhagslega- eða stjórnunarlega tengdra aðila eru umfram 10% af hæfu fjármagni samstæðunnar. Samkvæmt ofangreindum reglum má engin áhættuskuldbinding, eftir útlánamildun, vera stærri en 25% af hæfu fjármagni. Neðangreind tafla sýnir stórar áhættuskuldbindingar eftir útlánamildun.

	Fjöldi stórra áhætta	Stórar áhættur
31. desember 2018		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	3	83.842
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	1	-
Samtals	4	83.842

Hlutfall af hæfu fjármagni 34%

	Fjöldi stórra áhætta	Stórar áhættur
31. desember 2017		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	2	53.182
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	1	-
Samtals	3	53.182

Hlutfall af hæfu fjármagni 22%

71. Markaðsskuldbréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sundurliðun á skuldbréfasafni samstæðunnar, í samræmi við mat matsfyrirtækisins Standard & Poor's, er sem hér segir:

Ríkisskuldbréf og ríkisvixlar	31.12.2018	31.12.2017
AAA	26.685	35.475
AA- til AA+	23.247	13.961
A- til A+	7.187	43.789
BBB+ og lægra	576	496
	57.695	93.721
Skuldbréf fyrirtækja		
A- til A+	379	377
BBB- til BBB+	3.776	9.837
Óflokkað	11.701	11.274
	15.856	21.488
Eignavarin verðbréf		
BBB- til BBB+	3.507	2.101
	3.507	2.101
Samtals	77.058	117.310

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært virði skuldbréfa þar sem útgefendur bréfanna hafa ekki staðið við samningsbundnar greiðslur á gjalddögum:

	Vanskil 0-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði
31. desember 2018			
Eignarhaldsfélög	-	65	65
Aðrir	-	3	3
Samtals	0	68	68
31. desember 2017			
Eignarhaldsfélög	-	70	70
Aðrir	-	3	3
Samtals	0	73	73

72. Afleiðusamningar

Sundurliðun á afleiðusamningum samstæðunnar, sem flokkaðir eru eftir tilsvarende lánshæfiseinkunn mótaðila samkvæmt matsfyrirtækinu Standard & Poor's, er sem hér segir:

	2018			2017		
	Nafnverðs-fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Nafnverðs-fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
A+/A/A-	151.264	1.289	1.073	139.555	1.622	672
BBB+	5.812	117	11	2.243	36	5
BB+	1.418	39	3	-	-	-
Óflokkað	25.135	478	551	13.905	247	264
Samtals	183.629	1.923	1.638	155.703	1.905	941

Skýringar við samstæðuársreikning

73. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir yfirlit yfir stöður fjáreigna og fjárskulda sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

31. desember 2018

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjáreigna	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Móttæknar tryggingar	Nettó fjáreignir innan jöfnunarsamninga	Fjáreignir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Mismunur	Fjárskuldir					
Afleiður	1.923	-	1.923	(284)		(806)	833	-	1.923

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjárskulda	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Afhentar tryggingar	Nettó fjárskuldir innan jöfnunarsamninga	Fjárskuldir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Mismunur	Fjáreignir					
Afleiður	(1.638)	-	(1.638)	(284)		1.007	(916)	-	(1.638)
Skortstöður	(4.908)	-	(4.908)	-		4.908	-	-	(4.908)
Samtals	(6.546)	0	(6.546)	(284)		5.915	(916)	0	(6.546)

31. desember 2017

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjáreigna	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Móttæknar tryggingar	Nettó fjáreignir innan jöfnunarsamninga	Fjáreignir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Mismunur	Fjárskuldir					
Afleiður	1.905	-	1.905	(204)		(1.312)	389	-	1.905

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjárskulda	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Afhentar tryggingar	Nettó fjárskuldir innan jöfnunarsamninga	Fjárskuldir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Mismunur	Fjáreignir					
Afleiður	(940)	-	(940)	(204)		641	(504)	-	(940)
Skortstöður	(318)	-	(318)	-		318	-	-	(318)
Samtals	(1.258)	0	(1.258)	(204)		959	(504)	0	(1.258)

Skýringar við samstæðuársreikning

Lausafjárahætta

74. Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er áhættan á því að samstæðan eigi í erfiðleikum með að standa við skuldbindingar sínar sem fylgja fjárskuldum, sem gerðar eru upp með afhendingu reiðufjár eða annarrar fjáreignar, eða að slíku uppgjöri fylgi óhóflegur kostnaður. Áhættuna má rekja til mögulegs misræmis í tímasetningum á greiðslufleði fjárskulda og fjáreigna.

75. Stýring lausafjárahættu

Bankinn hefur mótað og sett stefnu um stýringu lausafjár fyrir sig og dótturfélög sín þar sem markmiðið er að setja fram leiðir til að greina, meta, mæla, stýra og hafa eftirlit með lausafé. Markmið stefnu um stýringu lausafjár er að tryggja að jafnvel á álagstímum sé til nægilegt lausafé og fjármögnunarleiðir séu aðgengilegar til að standa straum af fjárhagslegum skuldbindingum tímanlega og á sanngjörnum kjörum. Markmið með framkvæmd stefnunnar er jafnframt að draga úr sveiflum í lausafjárstöðu. Lausafjárreglur bankans fylgja kröfum evrópureglna (CRR) sem settar eru af Evrópsku bankaeftirlitsstofnuninni. Meginmælikvarðar lausafjárahættu eru lausafjárþekjuhlutfall (e. Liquidity Coverage Ratio, LCR) og fjármögnunarþekjuhlutfall (e. Net Stable Funding Ratio, NSFR). Tilgangur lausafjárþekjuhlutfallsins er að tryggja að skammtímaþolmörk lausafjárstöðu séu viðunandi með því að ganga úr skugga um að samstæðan eigi nægar hágæða lausafjáreignir til að mæta skyndilegu álagi sem varir í allt að 30 daga. Tilgangur fjármögnunarþekjuhlutfalls er að takmarka tímamissræmi á milli eigna og skulda og að hve miklu leyti bankinn reiðir sig á óstöðuga skammtímafjármögnun til að fjármagna langtímaeignir.

Samstæðan fer eftir reglum Seðlabanka Íslands nr. 266/2017, um lausafjárhlutfall lánastofnana. Samstæðan fylgir einnig reglum nr. 1032/2014 um fjármögnunarhlutfall í erlendum gjaldmiðlum, auk þess að fylgja leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins nr. 2/2010 um bestu framkvæmd lausafjárstýringar hjá fjármálafyrirtækjum. Lausafjárreglur Seðlabankans nr. 266/2017 krefjast þess að heildarlausafjárþekja fyrir samstæðuna sé að lágmarki 100% og að lausafjárþekja fyrir erlendar myntir sé einnig að lágmarki 100%. Reglur nr. 1032/2014 um fjármögnunarhlutfall setja 100% lágmarksskorðu um stöðuga fjármögnunarþekju erlendra mynta. Samstæðan skilar mánaðarlegum skýrslum um lausafjárstöðu og fjármögnunarhlutfall til Seðlabankans og Fjármálaeftirlitsins.

Samstæðan hefur sett fram áhættuvilja fyrir lausafjárstýringu sem tekur mið af framangreindum reglum og kröfum, sem og innri kröfum bankans.

Lausafjárahætta er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu. Fyrirkomulagið gerir stjórnendum kleift að fylgjast með og stýra lausafjárahættu fyrir samstæðuna. Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með lausafjárahættu samstæðunnar en Innri endurskoðun metur hvort stýringarferli lausafjárahættu sé árangursríkt og skilvirkt.

Fylgst er með lausafjárahættu samstæðunnar innan dags, skammtíma lausafjárahættu til 30 daga, sem og lausafjárahættu og fjármögnunaráhættu vegna misræmis eigna og skulda til lengri tíma.

Lausafjárstýring samstæðunnar felur meðal annars í sér að setja upp áætlað sjóðstreymi út frá endurgreiðsluferli frekar en að byggja á samningsbundnum gjalddögum eingöngu, eftirlit með lausafjárahættu í efnahagsreikningi, eftirlit og stýringu á endurgreiðsluferli skulda og skuldbindinga utan efnahagsreiknings, eftirlit með samsöfnun lausafjárahættu til að forðast að bankinn verði ótilhlýðilega háður stórum mótaðilum, áætla sjóðstreymi framtíðarviðskipta og viðhalda lausafjár- og viðlagaáætlunum sem segja til um aðgerðir sem grípa skal til komi til erfiðleika vegna skorts á lausafé.

Markaðsáhætta framkvæmir mánaðarlegar álagsprófanir sem felast í því að beita ýmsum hugsanlegum sviðsmyndagreiningum á lausafjárstöðu samstæðunnar til að tryggja að lausafé sé nægilegt til að standast álagsaðstæður. Hver álagsprófun byggir á mismunandi forsendum til að meta áhrif mismunandi markaðsáðstæðna.

Meginmælikvarði lausafjárahættu til skamms tíma er lausafjárþekja (LCR) sem mælir hlutfall hágæða lausafjáreigna af nettó heildarútfleði á næstu 30 dögum miðað við tilteknar álagsaðstæður. Hágæða lausafjáreignir samanstanda af handbæru reiðufé, innstæðum hjá Seðlabanka, eignum sem nota má í endurhverfum viðskiptum við Seðlabanka Íslands og erlend ríkisverðbréf með 0% áhættuvog. Vænt inn- og útfleði fyrir næstu 30 daga er fengið með því að vega þá eigna- og skuldaliði sem tilteknir eru við útreikning hlutfallsins með fyrirfram ákveðnum inn- og útfleðisvogum sem tilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017. Lánastofnanir geta að hámarki gert ráð fyrir 75% af væntu innflæði lausafjár á móti væntu útfleði lausafjár. Þetta er gert til að koma í veg fyrir að lánastofnanir reiði sig um of á vænt innflæði á álagstímum. Töflurnar hér að neðan sýna útreikninga lausafjárþekju:

Lausafjárþekja 31. desember 2018	Samtals		Erlendar myntir	
	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið
1. stigs lausafjáreignir	94.961	94.961	51.587	51.587
Upplýsingaliðir	17.800	-	4.048	-
Heildarlausafjáreignir	112.761	94.961	55.635	51.587
Innlán	517.428	133.200	86.615	35.216
Lántaka	730	730	170	170
Annað útfleði	150.699	16.765	31.999	3.263
Heildarútfleði (0-30 daga)	668.857	150.695	118.784	38.649
Útlán og kröfur á lánastofnanir	81.211	70.340	71.168	70.340
Annað innflæði	42.789	20.372	11.806	6.442
Skorður við áætlað innflæði	-	-	-	(47.795)
Heildarinnflæði (0-30 daga)	124.000	90.712	82.974	28.987
Lausafjárþekja		158%		534%

Skýringar við samstæðuársreikning

75. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Lausafjárþekja 31. desember 2017	Samtals		Erlendar myntir	
	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið
1. stigs lausafjáreignir	110.036	110.036	51.112	51.112
2. stigs lausafjáreignir og upplýsingaliðir	24.333	-	10.273	-
Heildarlausafjáreignir	134.369	110.036	61.385	51.112
Innlán	451.942	115.437	47.910	18.427
Lántaka	220	220	-	-
Annað útlæði	140.357	17.181	32.796	3.523
Heildarútlæði (0-30 daga)	592.519	132.838	80.706	21.950
Útlán og kröfur á lánastofnanir	57.074	43.202	44.836	43.141
Annað innflæði	42.736	19.443	12.593	6.729
Skorður við áætlað innflæði	-	-	-	(33.407)
Heildarinnflæði (0-30 daga)	99.810	62.645	57.429	16.463
Lausafjárþekja		157%		931%

Eftirfarandi tafla sýnir samsetningu lausafjárforða bankans sem samsettur er af hágæðalausafjáreignum sem skilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017 sem og af tiltækum útlánnum og kröfum á fjármálastofnanir:

Lausafjárforði 31. desember 2018	Samtals	Erlendar
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	35.291	1.655
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	9.738	-
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvog	49.932	49.932
Hágæða lausafjáreignir	94.961	51.587
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	81.211	71.168
Heildarlausafjárforði	176.172	122.755
Lausafjárforði 31. desember 2017	Samtals	Erlendar
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	12.151	1.341
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	48.114	-
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvog	49.771	49.771
Hágæða lausafjáreignir	110.036	51.112
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	57.074	44.836
Heildarlausafjárforði	167.110	95.948

Annar meginmælikvarði lausafjánhættu þar sem horft er til allt að 12 mánaða, er fjármögnunarþekja (NSFR). Eftirfarandi tafla sýnir fjármögnunarþekju í erlendum myntum og fjármögnunarþekju samtals 31. desember 2018 og 31. desember 2017.

	2018	2017
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	166%	179%
Fjármögnunarþekja samtals	120%	124%

76. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi töflur taka aðeins mið af samningsbundnu greiðslufæði eigna og skulda samstæðunnar en taka ekki mið af þeim aðgerðum sem samstæðan getur ákveðið að fara í til að umbreyta eignum í reiðufé annað hvort með sölu eigna eða þátttöku í viðskiptum við Seðlabanka Íslands. Frekari upplýsingar um lausafjárstýringu samstæðunnar má sjá í skýringu 75.

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir lok árs 2018 og 2017 er skipt niður á tímabil með tilliti til líftíma samnings (þ.e. miðað við tímasetningu samningsbundins greiðslufæðis). Í tilviki útlána og krafna á viðskiptavinum sem eru í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir metur samstæðan greiðslufæði út frá sögulegum upplýsingum um endurheimtur. Í tilviki skuldabréfa sem útgefin eru af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru fjárhæðir settar fram sem vænt greiðslufæði metið á gangvirði á reikningsskiladegi. Þessi skuldabréf falla öll á tímabilið 1-5 ár.

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Fjárhæðir sem birtar eru í eftirstöðvagreiningunni eru ónúvirt framtíðar innflæði og útflæði greiðslna samstæðunnar, þar með talið greiðsluflæði af höfuðstólum og vöxtum. Þessar fjárhæðir eru aðrar en bókfært virði í efnahagsreikningi sem byggja á núvirtu greiðsluflæði en ekki ónúvirtu. Ef inn- og útgreiðslur eru ekki fastákveðnar er fjárhæðin sem notuð er við eftirstöðvagreininguna ákvörðuð með tilliti til þeirra vaxta og gengis gjaldmiðla sem er í gildi á reikningsskiladegi. Framtíðargreiðsluflæði verðtryggðra eigna og skulda er áætlað með því að nota fasta ársverðbólgu sem miðast við 12 mánaða verðbólgu á reikningsskiladegi. Þegar valkvætt er hvenær samstæðan þarf að inna greiðslu af hendi er vænt greiðslustreymi reiknað út frá fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafín um greiðslu en það er versta spá út frá sjónarmiði samstæðunnar. Sem dæmi má nefna að óbundnar innstæður falla inn á fyrsta tímabilið. Þar sem samstæðan hefur skuldbundið sig til að reida fram afborganir er reiknað með því að hver afborgun eigi sér stað á fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafín um greiðslu. Ónýttar lánalínur falla því líka innan þess tímabils sem fyrst mætti nýta þær. Fyrir fjárhagslega ábyrgðasamninga sem samstæðan gefur út er fjárhæðin sem notuð er í eftirstöðvagreiningunni hámarksfjárhæð ábyrgðarinnar og er hún gefin upp á fyrsta tímabilinu sem hægt væri að krefjast efnda á ábyrgðinni.

Talsverður munur er á væntu greiðsluflæði samstæðunnar af óbundnum innstæðum annars vegar og fjárhæðunum sem eftirstöðvagreiningin miðast við hins vegar. Óbundin innlán viðskiptavina hafa stuttan samningsbundinn gjalddaga en eru skilgreind sem tiltölulega stöðug fjármögnunarleið með væntan lánstíma lengri en eitt ár. Að auki er ekki gert ráð fyrir því að allar lánalínur séu nýttar samstundis. Eins og kom fram í skýringu 75, framkvæmir samstæðan einnig mánaðarlegar álagsprófanir til að meta áhrif breyttra markaðsaðstæðna og úttekta á innlánunum.

Innan afleiðna koma fjárhæðir stundarviðskipta. Við stýringu á lausafjárahættu lítur samstæðan á stundarviðskipti sem fjárhagslega eign eða skuld en ekki sem hluta af afleiðusamningum.

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2018:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjalddaga	Samtals	Bókfært verð
Innlán frá lánastofnunum og								
Seðlabanka	(28.184)	(793)	-	(6.324)	-	-	(35.301)	(34.609)
Innlán frá viðskiptavinum	(537.958)	(110.014)	(26.002)	(16.246)	(6.474)	-	(696.694)	(693.043)
Skortstöður	(16)	(1.002)	(135)	(2.419)	(3.478)	-	(7.050)	(4.908)
Lántaka	(40.004)	(28.262)	(41.760)	(231.187)	(99.036)	-	(440.249)	(314.412)
Aðrar fjárskuldir	(6.114)	-	-	-	-	-	(6.114)	(6.114)
Vikjandi lán	-	-	(416)	(1.665)	(15.402)	-	(17.483)	(13.340)
Samtals	(612.276)	(140.071)	(68.313)	(257.841)	(124.390)	0	(1.202.891)	(1.066.426)
Afleiður – skuldir								
Afleiður gerðar upp brúttó								(1.558)
Innstreymi	10.216	1.693	1.063	58.531	4.204	-	75.707	
Útstreymi	(11.952)	(1.668)	(316)	(32.865)	(2.381)	-	(49.182)	
Samtals	(1.736)	25	747	25.666	1.823	0	26.525	(1.558)
Afleiður gerðar upp nettó	(80)	-	-	-	-	-	(80)	(80)
Samtals	(1.816)	25	747	25.666	1.823	0	26.445	(1.638)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	-	-	-	-	-	70.854	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	7.050	36.754	7.656	16.321	28.417	-	96.198	77.058
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	23.547	23.547	23.547
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	-	-	-	-	-	71.385	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	34.647	72.779	172.775	416.779	1.207.280	-	1.904.260	1.064.532
Aðrar fjáreignir	4.864	-	-	-	-	-	4.864	4.864
Samtals	188.800	109.533	180.431	433.100	1.235.697	23.547	2.171.108	1.312.240
Afleiður - eignir								
Afleiður gerðar upp brúttó								1.838
Innstreymi	31.999	2.433	634	96.501	-	-	131.567	
Útstreymi	(32.532)	(2.118)	(971)	(95.937)	-	-	(131.558)	
Samtals	(533)	315	(337)	564	0	0	9	1.838
Afleiður gerðar upp nettó	85	-	-	-	-	-	85	85
Samtals	(448)	315	(337)	564	0	0	94	1.923
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(2.525)	(5.113)	(5.187)	(3.928)	-	-	(16.753)	
Ónýttar lánsheimildir	(123.997)	-	-	-	-	-	(123.997)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	(62.591)	-	-	-	-	-	(62.591)	
Samtals	(189.113)	(5.113)	(5.187)	(3.928)	0	0	(203.341)	
Hrein lausafjárstaða	(614.853)	(35.311)	107.341	197.561	1.113.130	23.547	791.415	246.099

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2017:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært verð
Innlán frá lánastofnunum og								
Seðlabanka	(20.579)	(11.793)	-	(8)	-	-	(32.380)	(32.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(450.985)	(104.952)	(33.467)	(13.331)	(5.476)	-	(608.211)	(605.158)
Skortstöður	(2)	-	(17)	(303)	(86)	-	(408)	(317)
Lántaka	(220)	(7.040)	(24.497)	(192.590)	(76.376)	-	(300.723)	(281.874)
Aðrar fjárskuldir	(7.815)	-	-	-	-	-	(7.815)	(7.815)
Víkjandi lán	-	-	-	-	(108)	-	(108)	(77)
Samtals	(479.601)	(123.785)	(57.981)	(206.232)	(82.046)	0	(949.645)	(927.303)
Afleiður - skuldir								
Afleiður gerðar upp brúttó								(901)
Innstreymi	11.755	779	34	3.791	37.275	-	53.634	
Útstreymi	(11.849)	(804)	(42)	(3.791)	(37.275)	-	(53.761)	
Samtals	(94)	(25)	(8)	0	0	0	(127)	(901)
Afleiður gerðar upp nettó	(40)	-	-	-	-	-	(40)	(40)
Samtals	(134)	(25)	(8)	0	0	0	(167)	(941)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	-	-	-	-	-	55.192	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	6.450	31.866	61.773	9.049	18.675	-	127.813	117.310
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	27.980	27.980	27.980
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.852	-	-	-	-	-	44.852	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	33.426	62.266	147.547	363.955	790.653	-	1.397.847	925.636
Aðrar fjáreignir	5.457	-	-	-	-	-	5.457	5.457
Samtals	145.377	94.132	209.320	373.004	809.328	27.980	1.659.141	1.176.441
Afleiður - eignir								
Afleiður gerðar upp brúttó								1.902
Innstreymi	30.571	17.377	189	48.316	-	-	96.453	
Útstreymi	(30.263)	(17.141)	(188)	(47.205)	-	-	(94.797)	
Samtals	308	236	1	1.111	0	0	1.656	1.902
Afleiður gerðar upp nettó	3	-	-	-	-	-	3	3
Samtals	311	236	1	1.111	0	0	1.659	1.905
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(702)	(1.206)	(4.726)	(6.590)	(2.660)	-	(15.884)	
Ónýttar lánsheimildir	(118.523)	-	-	-	-	-	(118.523)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	(70.761)	-	-	-	-	-	(70.761)	
Samtals	(189.986)	(1.206)	(4.726)	(6.590)	(2.660)	0	(205.168)	
Hrein lausafjárstaða	(524.033)	(30.648)	146.606	161.293	724.622	27.980	505.820	250.102

Skýringar við samstæðuársreikning

77. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2018:

	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært verð
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	(92.638)	(6.264)	(15.415)	(192.613)	(24.614)	-	(331.544)	(316.808)
ISK	(519.638)	(133.807)	(52.898)	(65.228)	(99.776)	-	(871.347)	(749.618)
Alls	(612.276)	(140.071)	(68.313)	(257.841)	(124.390)	0	(1.202.891)	(1.066.426)
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	2.361	1.502	59	1	-	-	3.923	(1.558)
ISK	(4.177)	(1.477)	688	25.665	1.823	-	22.522	(80)
Samtals	(1.816)	25	747	25.666	1.823	0	26.445	(1.638)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	94.491	63.481	50.488	106.524	3.565	81	318.630	319.513
ISK	94.309	46.052	129.943	326.576	1.232.132	23.466	1.852.478	992.727
Samtals	188.800	109.533	180.431	433.100	1.235.697	23.547	2.171.108	1.312.240
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	(982)	(353)	(282)	493	-	-	(1.124)	1.837
ISK	534	668	(55)	71	-	-	1.218	86
Samtals	(448)	315	(337)	564	0	0	94	1.923
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(26.823)	(3.341)	(2.394)	(41)	-	-	(32.599)	
ISK	(162.290)	(1.772)	(2.793)	(3.887)	-	-	(170.742)	
Samtals	(189.113)	(5.113)	(5.187)	(3.928)	0	0	(203.341)	
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt	(23.591)	55.025	32.456	(85.636)	(21.049)	81	(42.714)	2.984
Hrein lausafjárstaða í ISK	(591.262)	(90.336)	74.885	283.197	1.134.179	23.466	834.129	243.115
Hrein lausafjárstaða	(614.853)	(35.311)	107.341	197.561	1.113.130	23.547	791.415	246.099

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2017:

	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært verð
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	(51.261)	(2.954)	(20.696)	(142.610)	(37.756)	-	(255.277)	(257.628)
ISK	(428.340)	(120.831)	(37.285)	(63.622)	(44.290)	-	(694.368)	(669.675)
Alls	(479.601)	(123.785)	(57.981)	(206.232)	(82.046)	0	(949.645)	(927.303)
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	2.754	779	34	-	-	-	3.567	(901)
ISK	(2.888)	(804)	(42)	-	-	-	(3.734)	(40)
Samtals	(134)	(25)	(8)	0	0	0	(167)	(941)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	67.198	49.876	49.756	95.201	1.220	234	263.485	255.661
ISK	78.179	44.256	159.564	277.803	808.108	27.746	1.395.656	920.780
Samtals	145.377	94.132	209.320	373.004	809.328	27.980	1.659.141	1.176.441
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	246	964	189	1.049	-	-	2.448	1.902
ISK	65	(728)	(188)	62	-	-	(789)	3
Samtals	311	236	1	1.111	0	0	1.659	1.905
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(25.973)	(901)	(2.708)	(2.587)	(39)	-	(32.208)	
ISK	(164.013)	(305)	(2.018)	(4.003)	(2.621)	-	(172.960)	
Samtals	(189.986)	(1.206)	(4.726)	(6.590)	(2.660)	0	(205.168)	
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt	(7.036)	47.764	26.575	(48.947)	(36.575)	234	(17.985)	(966)
Hrein lausafjárstaða í ISK	(516.997)	(78.412)	120.031	210.240	761.197	27.746	523.805	251.068
Hrein lausafjárstaða	(524.033)	(30.648)	146.606	161.293	724.622	27.980	505.820	250.102

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir 31. desember 2018 og 31. desember 2017 er skipt niður á tímabil með tilliti til eftirstöðva lánstíma samkvæmt samningi (þ.e. miðað við tímasetningu greiðsluflæðis samkvæmt ákvæðum samninga). Undantekningar frá þessu eru útlán og kröfur á viðskiptavini og skuldabréf útgefin af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru þó undanþegin, eins og fram kemur í skýringu 76.

Skýringar við samstæðuársreikning

78. Veðsettar eignir

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun veðsettra og óveðsettra eigna samstæðunnar 31. desember 2018 og 31. desember 2017:

	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggðum skulda-bréfum	Annað*		
31. desember 2018				
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	3.835	12.741	54.278	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	77.058	77.058
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	23.547	23.547
Afleiðusamningar	-	-	1.923	1.923
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	805	70.580	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	132.864	-	931.668	1.064.532
Fjárfesting í dóttur- og hlutdeildarfélögum	-	-	1.453	1.453
Rekstrarfjármunir	-	-	5.548	5.548
Óefnislegar eignir	-	-	2.622	2.622
Frestuð skatteign	-	-	134	134
Aðrar eignir	-	-	5.655	5.655
Eignir í sölumeðferð	-	-	1.330	1.330
Samtals	136.699	13.546	1.175.796	1.326.041

	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggðum skulda-bréfum	Annað*		
31. desember 2017				
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	975	-	54.217	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	5.883	111.427	117.310
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	27.980	27.980
Afleiðusamningar	-	-	1.905	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	1.609	43.257	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	93.021	-	832.615	925.636
Fjárfesting í hlutdeildarfélögum	-	-	1.086	1.086
Rekstrarfjármunir	-	-	5.238	5.238
Óefnislegar eignir	-	-	3.044	3.044
Aðrar eignir	-	-	6.965	6.965
Eignir í sölumeðferð	-	-	3.648	3.648
Samtals	93.996	7.492	1.091.382	1.192.870

*Annað eru eignir sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann til þess að tryggja uppgjör í íslenska greiðslukerfinu, eignir sem settar hafa verið að veði til þess að tryggja viðskiptalínur, GMRA (e. Global Master Repurchase Agreement) og ISDA (e. International Swaps and Derivative Association) samninga og aðrar veðsetningar af svipuðum toga.

Markaðsáhætta

79. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er áhættan á að verðbreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði og framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna. Markaðsáhætta er tilkomin vegna opinna staða í gjaldmiðlum, hlutabréfum og vaxtaberandi gæmingum, en slíkir fjármálagerningar eru næmir fyrir almennum og sértækum markaðsbreytingum og flókti í markaðsbreytum, til dæmis vöxtum, vaxtaálagi, gengi gjaldmiðla og hlutabréfaverði. Önnur verðáhætta er skilgreind sem hlutabréfaáhætta og verðtryggingaráhætta en greint er frá þessu sérstaklega í næstu skýringum.

80. Stýring markaðsáhattu

Samstæðan flokkar markaðsáhattu starfseminnar í áhættu innan veltubókar og áhættu utan veltubókar og er áhættunni stýrt sérstaklega fyrir hvora bók. Veltubók inniheldur stöður sem koma til vegna viðskiptavaktar, áhættuvarna vegna afleiðna og stöðutöku fyrir eigin reikning. Söfn utan veltubókar innihalda stöðutöku sem tengist viðskiptabankastarfsemi samstæðunnar og eigin stöðutöku Fjárfestingar vegna eigna- og skuldastýringar sem og fjármögnunarsamninga. Fjárfesting ber jafnframt ábyrgð á daglegri lausafjárfstýringu samstæðunnar og sem felur í sér markaðsáhattu.

Bankaráð er ábyrgt fyrir ákvörðunum um áhættuvilja samstæðunnar í heild, þar á meðal með tilliti til markaðsáhattu. Bankastjóri skipar Áhættu- og fjármálanefnd bankans sem ber ábyrgð á mótun og innleiðingu stefnu varðandi markaðsáhattu og setur áhættumörk fyrir markaðsáhattu. Fjárfesting og Viðskiptavakt innan Markaða eru ábyrgar fyrir stöðutöku samstæðunnar í markaðstengdum afurðum undir eftirliti Markaðsáhattu. Markmið með stýringu markaðsáhattu er að skilgreina, meta og hafa eftirlit með markaðsáhattu ásamt því að greina áhættuna og upplýsa viðeigandi aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

80. Stýring markaðsáhættu (framhald)

Haft er eftirlit með markaðsáhættu sem myndast vegna viðskipta í veltubók og starfsemi utan veltubókar og er daglegum, vikulegum og mánaðarlegum skýrslum skilað til stjórnenda viðeigandi starfseininga auk þess að skila minnst tvisvar á ári ítarlegri áhættuskýrslu til bankaráðs. Markaðsáhætta samstæðunnar er því mæld daglega auk þess sem Markaðsáhætta hefur eftirlit með þeim áhættumörkum sem tilgreind eru í áhættuvilja samstæðunnar. Niðurstöður mælinga ásamt stöðu annarra markaðsáhættupáttanna eru svo lagðar fyrir Áhættu- og fjármálanefnd aðra hverja viku. Stuðst er við fjölda kennistærða, t.d. daglegan hagnað og tap, auk stöðu vegna mismunandi eiginda á borð við gjaldmiðil og útgefanda.

Samstæðan notar áhættugrunn og eiginfjárförf sem samnefnara fyrir áhættu mismunandi eignaflokka, þar á meðal eru þær eignir sem bera markaðsáhættu. Ákveðnar eignir samstæðunnar eru þannig áhættuvegnar í samræmi við eiginfjárreglur, sem áhættugrunnur samstæðunnar byggist svo á.

Í eftirfarandi töflu er samantekt á markaðsáhættu samstæðunnar sýnd sem hlutfall af áhættugrunni þann 31. desember 2018 og 31. desember 2017. Aðlögun á útlánvirði (CVA) fyrir afleiðustöður samstæðunnar eru reiknaðar með staðalaðferð samkvæmt reglum um eiginfjárförur.

Áhættupáttur	2018	2017
	% af áh.gr.	% af áh.gr.
Hlutabréfaáhætta	0,9%	1,1%
Vaxtaáhætta	0,2%	0,3%
Aðlögun á útlánvirði	0,0%	0,1%
Gjalddeyrisáhætta	0,6%	0,5%
Samtals	1,8%	1,9%

81. Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er áhættan á sveiflum í virði á opnum stöðum í hlutabréfum og hlutabréfatengdum fjármálagningum.

Hlutabréfastöður samstæðunnar í veltubók samanstanda af stöðutöku í skráðum innlendum hlutabréfum vegna viðskiptavaktar, ásamt stöðum í afleiðum á skráð hlutabréf og vörum vegna þeirra. Stöður samstæðunnar í hlutabréfum utan veltubókar samanstanda af skráðum og óskráðum hlutabréfum vegna eigna- og skuldastýringar. Frekari útlistun má sjá í skýringu 21 og skýringum 83-84.

82. Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er áhættan á að vaxtabreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerninga.

Vaxtabreytingar á eignum eða skuldum samstæðunnar utan veltubókar hafa áhrif á vaxtamun. Áhættuna má aðallega rekja til mismunar á lengd vaxtatímabila eigna og skulda. Vaxtaáhætta er fyrst og fremst stýrt með því að fylgjast með vaxtabilum. Vaxtaáhættu er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu.

Eftirfarandi töflur sýna vaxtaáhættu samstæðunnar. Töflurnar sýna bókfært virði vaxtaberandi eigna og skulda á meðan fjárhæðir utan efnahagsreiknings eru settar fram sem nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar, sjá skýringu 22. Fjárhæðirnar eru flokkaðar út frá dagsetningu samningsbundinnar endurverðlagningar eða gjalddaga, hvort sem gerist fyrr.

31. desember 2018	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	-	-	-	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	48.155	7.044	9.762	12.097	77.058
Afleiðusamningar	1.923	-	-	-	1.923
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	-	-	-	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	853.058	68.257	96.428	46.789	1.064.532
Aðrar fjáreignir	4.864	-	-	-	4.864
Samtals	1.050.239	75.301	106.190	58.886	1.290.616
Fjárskuldir					
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	(34.609)	-	-	-	(34.609)
Innlán frá viðskiptavinum	(686.951)	(3.900)	(2.191)	-	(693.043)
Afleiðusamningar og skortstöður	(2.634)	-	(1.925)	(1.987)	(6.546)
Lántaka	(44.330)	(18.622)	(188.270)	(63.190)	(314.412)
Aðrar fjárskuldir	(6.114)	-	-	-	(6.114)
Víkjandi lán	-	-	-	(13.340)	(13.340)
Samtals	(774.638)	(22.522)	(192.386)	(78.517)	(1.068.064)
Hrein staða í efnahagsreikningi	275.601	52.779	(86.196)	(19.631)	222.552
Afleiður notaðar til áhættuvarnar	(83.861)	0	83.861	0	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	16.957	56	(14.711)	(2.303)	
Vaxtanæmnibil samtals	208.697	52.835	(17.046)	(21.934)	

Skýringar við samstæðuársreikning

82. Vaxtaáhætta (framhald)

31. desember 2017	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	-	-	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	84.184	18.761	3.664	10.701	117.310
Afleiðusamningar	1.905	-	-	-	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	-	-	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	749.895	53.758	64.417	57.566	925.636
Aðrar fjáreignir	5.457	-	-	-	5.457
Samtals	941.499	72.519	68.081	68.267	1.150.366
Fjárskuldir					
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	(32.062)	-	-	-	(32.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(599.233)	(4.219)	(1.706)	-	(605.158)
Afleiðusamningar og skortstöður	(940)	-	(253)	(65)	(1.258)
Lántaka	(26.822)	(20.557)	(160.441)	(74.054)	(281.874)
Aðrar fjárskuldir	(7.815)	-	-	-	(7.815)
Víkjandi lán	(77)	-	-	-	(77)
Samtals	(666.949)	(24.776)	(162.400)	(74.119)	(928.244)
Hrein staða í efnahagsreikningi	274.550	47.743	(94.319)	(5.852)	222.122
Afleiður notaðar til áhættuvarnar	(41.066)	(37.275)	41.066	37.275	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	0	0	0	0	
Vaxtanæmnibil samtals	233.484	10.468	(53.253)	31.423	

83. Næmnigreining eigna í veltubók

Stýring markaðsáætlu í veltubók samstæðunnar byggir einnig á eftirliti með næmni veltubókarinnar gagnvart mismunandi sviðsmyndum á verði hlutabréfa og markaðsvaxta.

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu í gangvirði við samhliða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta.

Mynt	2018		2017	
	Lækkun	Hækkun	Lækkun	Hækkun
ISK, óverðtryggt	110	(102)	79	(74)
ISK, verðtryggt	452	(396)	174	(151)
Samtals	562	(498)	253	(225)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum og hlutabréfagerningum í veltubók, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/- 5%.

Mynt	2018		2017	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	226	(226)	259	(259)
Other	1	(1)	-	-
Samtals	227	(227)	259	(259)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

84. Næmnigreining eigna utan veltubókar

Stýring vaxtaáhættu utan veltubókar byggir einnig á eftirliti með næmni núvirðis fjáreigna og -skulda gagnvart ýmsum vaxtasviðsmyndum. Mánaðarlega eru framkvæmd álagspróf þar sem vaxtaferlum allra gjaldmiðla er hliðrað og áhrif hliðrunarinnar á eigið fé samstæðunnar mæld.

Skýringar við samstæðuársreikning

84. Næmnigreining eigna utan veltubókar (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu í gangvirði við samhlíða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta.

Mynt	2018		2017	
	Lækkun	Hækkun	Lækkun	Hækkun
ISK, óverðtryggt	962	(916)	(129)	125
ISK, verðtryggt	170	426	5.137	(4.081)
EUR	(2.413)	2.283	(2.061)	2.004
Aðrar	(23)	29	(255)	247
Samtals	(1.304)	1.822	2.692	(1.705)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum utan veltubókar, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/-5% fyrir verð hlutabréfa sem flokkuð eru undir 1. þrepi eða 2. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 91.5 (f) og +/-5% fyrir ógreinanleg lykilmótök, sem notuð eru við verðmat hlutabréfa sem flokkuð eru undir 3. þrepi, eins og skilgreint er í 91.5 (f).

Mynt	2018		2017	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	920	(918)	1.655	(1.662)
Aðrar	5	(5)	12	(12)
Samtals	925	(923)	1.667	(1.674)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

85. Verðtryggingaráhætta (öll söfn)

Verðtryggingaráhætta er áhættan á þeim áhrifum sem sveiflur í vísitölu neysliverðs geta haft á fjárhagsstöðu og sjóðstreymi verðtryggðra fjármálagerninga. Talsvert ójafnvægi er milli verðtryggðra eigna og skulda samstæðunnar. Til að mæta þessu ójafnvægi býður bankinn upp á óverðtryggð útlán, verðtryggð útlán, verðtryggðar sértryggðar skuldabréfaútgáfur sem og verðtryggð vaxtaskiptasamninga.

Verðtryggingaráhættu vegna tengingar við vísitölu neysliverðs er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárfstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu innan Áhættustýringar. Taflan hér að neðan sýnir samantekinn verðtryggingarjöfnuð samstæðunnar sem mismun verðtryggðra fjáreigna og fjárskulda 31. desember 2018 og 31. desember 2017.

Bókfært virði	2018	2017
Eignir		
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	12.786	11.621
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	-
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	389.067	365.948
Samtals	401.853	377.569
Skuldir		
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	-	(8)
Innlán frá viðskiptavinum	(113.525)	(105.856)
Afleiðusamningar og skortstöður	(3.625)	(35)
Lántaka	(84.604)	(49.570)
Samtals	(201.754)	(155.469)
Hrein staða í efnahagsreikningi samtals	200.099	222.100
Hrein staða utan efnahagsreiknings samtals	(28.801)	(230)
Verðtryggingarjöfnuður samtals	171.298	221.870

Stýring verðtryggingaráhættu samstæðunnar vegna vísitölu neysliverðs felst einnig í eftirfylgni með næmni hreinnar stöðu samstæðunnar í verðtryggðum fjáreignum og fjárskuldum innan efnahags gagnvart ýmsum verðbólgu/verðhjöðunaratburðum. Sem dæmi má nefna að eins prósentustigs breyting í vísitölu neysliverðs, að öðrum forsendum óbreyttum, hefði aukið vaxtamun um 1.713 milljónir króna (2017: 2.219 milljónir króna). Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á vaxtamun hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé. Aftur á móti mætti segja að í sviðsmynd með viðvarandi hárrí (lágri) verðbólgu er líklegt að breytilegir óverðtryggðir vextir haldist hærri (lægri) en ella í andhverfri sviðsmynd, sem þar með myndi mynda mótvægi við jákvæðu (neikvæðu) tekjuáhrifin fyrir samstæðuna til lengri tíma lítið.

Skýringar við samstæðuársreikning

Gjaldeyrisáhætta

86. Gjaldeyrisáhætta (öll söfn)

Samstæðan starfar í samræmi við reglur Seðlabanka Íslands um gjaldeyrisjöfnuð, nr. 784/2018. Reglurnar kveða á um að gjaldeyrisjöfnuður (hvort sem er skortstöður eða gnóttstöður) kerfislega mikilvægra eftirlitsskyldra aðila skuli ávallt vera innan 10% af eiginfjárgrunni þeirra, í hverri mynt og öllum myntum samanlagt. Þó skal heildargjaldeyrisjöfnuður aldrei vera hærri fjárhæð en sem nemur 25.000 milljónum króna. Samstæðan skilar Seðlabanka Íslands mánaðarlegum skýrslum um gjaldeyrisjöfnuð.

Nettó gjaldeyrisjöfnuður samstæðunnar þann 31. desember 2018 var +2,3% af eiginfjárgrunni samstæðunnar (31.12.2017: +1,61%).

87. Samþjöppun gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi töflur sýna samantekna gjaldeyrisáhættu samstæðunnar 31. desember 2018 og 31. desember 2017. Fjárhæðir utan efnahagsreiknings sýna nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar. Fjárhæðir sem settar eru fram í eftirfarandi töflu innihalda alla samninga um stundarviðskipti með erlenda gjaldmiðla. Við stjórnun gjaldeyrisáhættu lítur samstæðan á framsagða samninga hvorki sem afleiðueignir né afleiðuskuldir.

31. desember 2018	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	666	180	318	15	40	436	1.655
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	26.717	30	27.023	-	-	-	53.770
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	5	-	23	-	-	53	81
Afleiðusamningar	961	146	441	-	-	7	1.555
Útlán og kröfur á lánastofnanir	39.127	2.951	13.771	343	374	14.602	71.168
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	139.993	2.585	40.790	3.273	1.224	3.677	191.542
Aðrar eignir	1.217	-	52	-	-	29	1.298
Samtals	208.686	5.892	82.418	3.631	1.638	18.804	321.069
Skuldir							
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	(938)	(451)	(125)	-	-	(795)	(2.309)
Innlán frá viðskiptavinum	(35.906)	(4.195)	(44.219)	(306)	(879)	(8.393)	(93.898)
Afleiðusamningar og skortstöður	(156)	(51)	(98)	-	(7)	(44)	(356)
Lántaka	(150.137)	-	(17.681)	-	-	(37.580)	(205.398)
Aðrar skuldir	(422)	(79)	(700)	-	(1)	(740)	(1.942)
Víkjandi lán	(13.340)	-	-	-	-	-	(13.340)
Samtals	(200.899)	(4.776)	(62.823)	(306)	(887)	(47.552)	(317.243)
Hrein staða í efnahagsreikningi	7.787	1.116	19.595	3.325	751	(28.748)	3.826
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(3.945)	(1.239)	(18.510)	(3.233)	(623)	29.144	1.594
Hrein gjaldeyrisstaða	3.842	(123)	1.085	92	128	396	5.420
31. desember 2017							
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	567	200	305	11	53	258	1.394
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	35.513	11.921	11.858	-	-	-	59.292
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	30	-	176	-	-	28	234
Afleiðusamningar	535	58	1.090	-	-	39	1.722
Útlán og kröfur á lánastofnanir	26.769	1.887	3.494	645	106	11.636	44.537
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	99.455	3.551	38.019	3.386	3.433	1.294	149.138
Aðrar eignir	937	-	5	-	-	124	1.066
Samtals	163.806	17.617	54.947	4.042	3.592	13.379	257.383
Skuldir							
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	(1.347)	(69)	(56)	-	-	(24)	(1.496)
Innlán frá viðskiptavinum	(25.154)	(2.911)	(16.576)	(359)	(578)	(3.986)	(49.564)
Afleiðusamningar og skortstöður	(618)	(38)	(80)	-	-	(10)	(746)
Lántaka	(158.709)	-	(7.847)	-	-	(37.632)	(204.188)
Aðrar skuldir	(507)	(243)	(893)	(6)	(4)	(711)	(2.364)
Víkjandi lán	-	-	-	(43)	(34)	-	(77)
Samtals	(186.335)	(3.261)	(25.452)	(408)	(616)	(42.363)	(258.435)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(22.529)	14.356	29.495	3.634	2.976	(28.984)	(1.052)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	24.864	(14.119)	(28.993)	(3.258)	(2.865)	29.411	5.040
Hrein gjaldeyrisstaða	2.335	237	502	376	111	427	3.988

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif 5% veiking/styrking íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum hefði á rekstrartekjur samstæðunnar, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum. Næmnigreiningunni er beitt á heildarstöðu samstæðunnar í erlendri mynt samkvæmt efnahagsreikningi eins og fram kemur í skýringu 87.

Mynt í milljónum króna	2018		2017	
	-5%	+5%	-5%	+5%
EUR	192	(192)	117	(117)
GBP	(6)	6	12	(12)
USD	54	(54)	25	(25)
JPY	5	(5)	19	(19)
CHF	6	(6)	6	(6)
Aðrar	20	(20)	21	(21)
Samtals	271	(271)	200	(200)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun / (lækkun) á rekstrartekjum hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

89. Gengi erlendra gjaldmiðla

Samstæðan notaði eftirfarandi gengi erlendra gjaldmiðla fyrir reikningstímabilið sem ársreikningur þessi nær til:

	31.12.18	31.12.17	Breyting í %	Meðalgengi 2018	Meðalgengi 2017
EUR/ISK	133,20	124,25	7,2%	126,85	120,25
GBP/ISK	148,24	139,95	5,9%	143,16	137,66
USD/ISK	116,54	103,46	12,6%	107,70	106,25
JPY/ISK	1,0623	0,9184	15,7%	0,9745	0,9470
CHF/ISK	118,25	106,19	11,4%	110,21	108,11
CAD/ISK	85,32	82,59	3,3%	83,03	81,79
DKK/ISK	17,859	16,687	7,0%	17,021	16,165
NOK/ISK	13,465	12,650	6,4%	13,161	12,862
SEK/ISK	13,137	12,638	3,9%	12,371	12,472

Rekstraráhætta

90. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er skilgreind sem fjárhagslegt tap vegna svika, ófullnægjandi eða gallaðra verkferla eða kerfa, mistaka starfsfólks eða vegna utanaðkomandi atvika. Lagaleg áhætta telst til rekstraráhættu, en ekki orðsporsáhætta. Rekstraráhætta er því til staðar í allri viðskiptastarfsemi.

Framkvæmdastjórar hvers sviðs innan samstæðunnar bera ábyrgð á rekstraráhættu síns sviðs, en dagleg stýring á rekstraráhættu er á ábyrgð forstöðumanna deilda. Samstæðan setur fram, viðheldur og samræmir rekstraráhættuumgjörð. Skipulag stýringar á rekstraráhættu samstæðunnar er í samræmi við leiðbeinandi tilmæli Basel nefndarinnar, "Góðir starfshættir við stjórnun og eftirlit með rekstraráhættu", (e. Sound Practice for the Management and Supervision of Operational Risk). Til að tryggja samhæfða stjórn á rekstraráhættu beitir samstæðan fyrirbyggjandi aðgerðum og eftirlitsaðgerðum sem fela í sér ítarlega verkferla, stöðuga yfirsýn og váttryggingastefnu, ásamt virku eftirliti af hendi Innri endurskoðunar. Slíkri stýringu á rekstraráhættu er ætlað að tryggja að allar starfsstöðvar samstæðunnar geri sér grein fyrir hvers konar áhættu í rekstrinum, að stöndugt eftirlitskerfi sé til staðar og að stjórnþæki til lágmörkunar áhættu séu innleidd á skilvirkan og áhrifaríkan hátt.

Skýringar við samstæðuársreikning

Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum, sem settar eru fram í samstæðuársreikningnum, hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir sambærileg viðskipti og önnur atvik við líkar aðstæður. Að undanskildum mikilvægum ákvörðunum og helstu óvissuþáttum sem tengjast matsatriðum vegna innleiðingar á IFRS 9 *Fjármálagerningar* og IFRS 15 *Tekjur af samningum við viðskiptavinum*, sjá skýringu 3, hefur reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem fram koma í reikningnum.

Í skýringum 91.1 til 91.42 er gerð grein fyrir mikilvægustu reikningsskilaaðferðum sem beitt var við gerð þessa samstæðuársreiknings.

91.1. Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta

(a) Dótturfélög

Dótturfélög eru fjárfesting sem samstæðan hefur yfirráð yfir. Samstæðan hefur yfirráð yfir fjárfestingu ef hún er skuldbundin gagnvart eða hefur ávinning af breytilegum tekjum frá fjárfestingunni og er í aðstöðu til að hafa áhrif á slíkar tekjur með valdi sínu yfir fjárfestingunni. Samstæðan telst hafa yfirráð yfir félagi þegar hún hefur gildandi rétt sem veitir áhrifavald til að stýra viðeigandi starfsemi. Til að samstæðan teljist hafa yfirráð yfir félagi þarf hún einnig að hafa getu til að hagnýta rétt sinn.

Þar sem atkvæðaréttur kemur ekki til álita við ákvörðun um hvort samstæðan hafi yfirráð yfir félagi byggir mat á yfirráðum á öllum staðreyndum og kringumstæðum. Þetta tekur til tilfella þar sem varnarréttur verður verulegur og leiðir til yfirráða samstæðunnar yfir fjárfestingu.

Dótturfélög eru að fullu tekin inn í samstæðureikningsskilin frá og með þeim degi sem yfirráð nást og eru tekin út úr samstæðureikningsskilunum frá og með þeim degi sem yfirráðum lýkur.

Samstæðan beitir kaupaðferðinni við sameiningu fyrirtækja þegar samstæðan öðlast yfirráð. Endurgjald við kaup er að jafnaði metið á gangvirði og það sama á við um aðgreinanlegar hreinar eignir. Virðisrýmun allrar viðskiptavildar sem myndast er prófuð árlega. Hagnaður vegna hagstæðra kaupa er samstundis færður í rekstrarreikning. Viðskiptakostnaður er gjaldfærður þegar hann fellur til nema hann tengist útgáfu skuldabréfa eða hlutabréfatengdra verðbréfa.

Yfirfærða endurgjaldið inniheldur ekki fjárhæðir sem tengjast uppgjöri vegna sambanda sem áður voru til staðar. Slíkar fjárhæðir eru yfirleitt færðar í rekstrarreikning.

Allt óvísst endurgjald er metið á gangvirði á yfirtökudegi. Skilyrtar viðbótargreiðslur sem falla undir skilgreininguna á fjármálagerningi og flokkast sem eigið fé eru ekki endurmetnar og fer uppgjör þeirra fram innan eigin fjár. Aðrar skilyrtar viðbótargreiðslur eru endurmetnar á gangvirði á hverjum reikningsskiladegi og síðari breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning.

Viðskipti á milli félaga innan samstæðunnar, viðskiptastöður og óinnleystur hagnaður af viðskiptum þeirra á milli eru felld út í ársreikningi samstæðunnar. Óinnleyst tap er einnig felld út nema að með viðskiptunum sé sýnt fram á virðisrýmun yfirfærðrar eignar.

(b) Hlutdeild minnihluta

Hlutur sem ekki er ráðandi er metinn í hlutfalli við eignarhluta þess sem ekki á ráðandi hlut í aðgreinanlegri hreinni eign yfirteknra aðilans á yfirtökudegi. Breytingar á eignarhaldi samstæðunnar á dótturfélagi, sem leiðir ekki til taps á yfirráðum, eru skráðar sem viðskipti með eigið fé.

(c) Missir á yfirráðum

Þegar samstæðan missir yfirráð yfir dótturfélagi, afskráir hún eignir og skuldir dótturfélagsins, hlutdeild minnihluta og aðra þætti eigin fjár sem því tengist. Allur hagnaður og tap sem hlýst af þessum breytingum er færður í rekstrarreikninginn. Við missi á yfirráðum er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

91.2. Sérsniðnar einingar

Sérsniðnar einingar eru félög sem hafa verið byggð upp með þeim hætti að atkvæðisréttur eða sambærileg réttindi eru ekki ráðandi þátturinn við ákvörðun á því hver hefur yfirráð yfir félaginu, t.d. ef atkvæðisréttur er aðeins í tengslum við stjórnisýsluverkefni og viðeigandi starfsemi er stýrt með samningsbundnu fyrirkomulagi.

Samstæðan starfar sem fjárfestingastjóri eða fjárfestingaráðgjafi fyrir fjölda fjárfestingarsjóða í rekstri hjá dótturfélagi bankans. Tilgangur þessara fjárfestingarsjóða er að afla þóknunartekna af stýringu eigna fyrir þriðja aðila í samræmi við ákveðna fjárfestingarstefnu. Slíkir fjárfestingarsjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskrteina til fjárfesta. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum.

Það kemur fyrir að samstæðan leggi fram stofnfjármagn fyrir nýjar vörur sjóðanna til að hægt sé að sýna fram á forsögu nýrra vara, til að prófa fjárfestingarstefnur eða svo hægt sé að bjóða upp á nýjar vörur með raunhæfa lágmarksstærð.

Við mat á hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar fer samstæðan yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, nýtur breytilegra tekna af verulegri eign hlutdeildarskrteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóðsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.3. Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru þau félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en ekki yfirráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður yfir 20% til 50% atkvæðisréttar annars félags. Í reikningsskilum vegna fjárfestinga í hlutdeildarfélögum er annað hvort beitt hlutdeildaraðferð eða fjárfestingin er færð sem fjáreign tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eins og lýst er frekar í þessari skýringu.

Hlutdeildarfélög með hlutdeildaraðferð

Fjárfesting í hlutdeildarfélögum, sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð, eru færðar á kostnaðarverði í upphafi eða frá og með þeim degi sem verulegum áhrifum er náð. Viðskiptavild í tengslum við fjárfestingu í hlutdeildarfélagi er innifalin í bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Ef hlutdeild samstæðunnar í hreinu gangvirði aðgreinanlegra eigna og skulda hlutdeildarfélags er umfram kostnaðinn við fjárfestinguna, er það sem umfram er fært sem tekjur við ákvörðun á hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélagsins á því tímabili sem fjárfestingin á sér stað. Fjárfesting í hlutdeildarfélögum sem eru færð með hlutdeildaraðferð koma fram í efnahagsreikningnum í línunni „Fjárfesting í hlutdeildarfélögum“.

Þar sem viðskiptavild er ekki aðgreind frá bókfærðu virði fjárfestingar í hlutdeildarfélagi, er virðisrýrnun hennar ekki prófuð sérstaklega samkvæmt kröfum alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 36, *Virðisrýrnun eigna („Impairment of Assets“)*. Í staðinn er bókfært virði fjárfestingarinnar í heild sinni prófað fyrir virðisrýrnun samkvæmt IAS 36 með því að bera saman endurheimtanlegt virði fjárfestingarinnar og bókfært virði hennar, í hvert skipti sem kröfur alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IFRS 9 Fjármálagerningar, gefa til kynna mögulega virðisrýrnun á fjárfestingunni.

Eftir kaup í hlutdeildarfélögum, sem færð eru samkvæmt hlutdeildaraðferð, er hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi færð í rekstrarreikning og hlutdeild hennar í hreyfingum varasjóða þeirra er færð meðal varasjóða samstæðunnar. Uppsafnaðar hreyfingar eftir kaupin eru færðar til hækunar eða lækunar á bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Virði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags jöfn eða hærri en bókfært verð þess, að meðtöldum öllum öðrum ótryggðum kröfum, færir samstæðan ekki frekara tap, nema að hún hafi tekið á sig skuldbindingar fyrir hlutdeildarfélagið eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd þess.

Óinnleystur hagnaður af viðskiptum á milli samstæðunnar og hlutdeildarfélaga hennar er felldur út, að því marki sem nemur hlutdeild samstæðunnar í hlutdeildarfélögunum. Óinnleyst tap er jafnframt felld út nema að viðskiptin gefi vísbendingu um virðisrýrnun eignarinnar sem var yfirfærð. Reikningsskilaaðferðum hlutdeildarfélaga hefur verið breytt þar sem þess er þörf til að tryggja samræmi í reikningsskilaaðferðum samstæðunnar.

Hlutdeildarfélög metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Samstæðan tilgreinir við upphaflega skráningu vissar fjárfestingar í hlutdeildarfélögum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, í samræmi við IFRS 9 *Fjármálagerningar*. Samstæðan metur slíkar fjárfestingar á gangvirði og skráir breytingarnar á gangvirði í rekstrarreikning á því tímabili sem þær eiga sér stað sem hreinan hagnað (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“.

91.4. Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í gjaldmiðlum öðrum en starfrækslugjaldmiðli, þ.e. erlendum gjaldmiðlum, eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðli á stundargengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði, eftir því sem við á, í viðkomandi erlendum gjaldmiðli á uppgjörstigi og umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðlinum á stundargengi þess dags. Hreinn gengismunur af peningalegum liðum er munurinn á afskrifuðu kostnaðarverði í starfrækslugjaldmiðlinum við upphaf tímabilsins, leiðrétt fyrir virkum vöxtum og greiðslum á tímabilinu, og afskrifaða kostnaðarverðinu í erlenda gjaldmiðlinum umreiknuðu á lokagengi í lok tímabilsins. Hreinn gengismunur sem verður til vegna umreiknings úr einum gjaldmiðli í annan er færður í rekstrarreikninginn.

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir

(a) Skráning

Samstæðan skráir upphaflega í fjárhagsbókhalda sitt útlán og kröfur, innlán og lántökur á þeim degi þegar til skuldbindinganna er stofnað. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru upphaflega skráðar á þeim degi sem samstæðan verður aðili að samningsákvæðum gerningsins. Reglubundin kaup og sala fjáreigna eru skráð á þeim degi sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina.

Fjáreign eða fjárskuld er upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til, þegar um er að ræða fjáreign eða fjárskuld sem er ekki metin síðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, viðskiptakostnaðar sem rekja má beint til kaupa fjáreignarinnar eða útgáfu fjárskuldarinnar.

(b) Flokkun

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Við upphaflega skráningu er fjáreign flokkuð sem fjáreign metin á afskrifuðu kostnaðarverði, fjáreign metin á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (FVOCI) eða fjáreign metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (FVTPL).

Fjáreign er metin á afskrifuðu kostnaðarverði ef hún uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreind sem fjáreign metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- eignin tilheyrir viðskiptalíkani sem hefur það markmið að halda eignum til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi, og
- samningsskilmálar fjáreignarinnar ákvarða tímasetningu sjóðstreymis sem samanstandur aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(b) Flokkun (framhald)

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018 (framhald)

Skuldagerningur er metinn á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef hann uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- eignin tilheyrir viðskiptalíkani sem nær markmiði sínu bæði með því að innheimta sjóðstreymi og selja fjáreignir, og
- samningsskilmálar fjáreignarinnar ákvarða tímasetningu sjóðstreymis sem samanstendur aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum.

Allar aðrar fjáreignir eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Einnig er heimilt við upphaflega skráningu að tilgreina fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það leiðir til þess að eytt sé eða verulega dregið úr reikningshaldslegu misræmi sem annars myndi koma fram, þó svo að fjáreignin uppfylli þær kröfur að vera metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Þessi heimild er óafturkræf ef henni er beitt, þ.e.a.s. óheimilt er að breyta reikningshaldslegri meðferð síðar.

Mat á viðskiptalíkani

Samstæðan metur markmið viðskiptalíkansins, sem fjáreignin tilheyrir, á eignasafnsstigi þar sem það sýnir best hvernig rekstrinum er stýrt og hvernig upplýsingagjöf til stjórnenda er háttáð. Upplýsingar sem horft er til eru meðal annars:

- Stefnur og markmið stjórnenda fyrir eignasafnið og raunveruleg framkvæmd á stefnunum, einkum hvort stefna stjórnenda miðist við að afla samningsbundinna vaxtatekna, viðhalda tilteknu vaxtastigi, para saman tímalengd fjáreignanna og tímalengd skuldanna sem fjármagna eignirnar eða innleysa sjóðstreymi með sölu eignanna.
- Helstu áhættur sem hafa áhrif á viðskiptalíkanið og áhættustýringaraðgerðir til að sporna gegn þeim.
- Aðferðir við mat á afkomu eignasafna og upplýsingagjöf þar um til stjórnenda.
- Tíðni, magn og tímasetning sölu fjáreigna á fyrri tímabilum, ástæður fyrir slíkum sölum og væntingar um framtíðarsölu. Sala ein og sér ákvarðar ekki viðskiptalíkanið og er ekki metin án hliðsjónar af öðrum þáttum. Hins vegar veitir sala vísbendingar um tilurð sjóðstreymisins.

Yfirfærslur fjáreigna til þriðja aðila í viðskiptum sem uppfylla ekki skilyrði um afskráningu teljast ekki til sölu í þessu sambandi, sem er í samræmi við áframhaldandi skráningu eignarinnar í bókum samstæðunnar.

Fjáreignir sem teljast til veltufjáreigna og eru mældar m.t.t. afkomu á gangvirðisgrunni eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning þar sem þeim er hvorki haldið til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi né heldur bæði til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi og til sölu.

Mat á samningsbundnu sjóðstreymi

SPPI-próf er notað við ákvörðun um hvort útlán og kröfur á lánastofnanir og viðskiptavini skuli metin á afskrifuðu kostnaðarverði (e. amortised cost) eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (e. FVTPL).

Í þessu mati er „höfuðstóll“ skilgreindur sem gangvirði fjáreignarinnar við upphaflega skráningu. „Vextir“ eru skilgreindir sem endurgjald vegna tímavirðis peninga, útlánaáhættu er tengist útistandandi höfuðstólsfjárhæð yfir tiltekið tímabil og vegna annarrar grundvallar útlánaáhættu og annars grundvallarkostnaðar (svo sem lausafjárahættu og umsýslukostnaðar), auk hagnaðarhlutfalls.

Við mat á því hvort samningsbundið sjóðstreymi samstandi eingöngu af greiðslu höfuðstóls og vaxta, tekur samstæðan tillit til samningsbundinna skilmála gerningsins, eins og hvort með fjáreigninni felist samningsskilmálar sem gætu breytt tímasetningu eða fjárhæð samningsbundins sjóðstreymis þannig að þetta skilyrði sé ekki uppfyllt. Við þetta mat tekur samstæðan tillit til:

- ófyrirséðra atburða sem myndu breyta tímasetningu eða fjárhæð sjóðstreymis,
- skuldsetningarþátta,
- skilmála sem kynnu að breyta samningsbundnum vöxtum, þar á meðal þáttum sem varða breytilega vexti,
- uppgreiðslu- og framlengingarþátta, og
- skilmála sem takmarka tilkall samstæðunnar til sjóðstreymis frá tilteknum eignum (t.d. þegar endurkröfuréttur er ekki til staðar).

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Samstæðan flokkar allar fjáreignir ýmist sem útlán og kröfur eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan flokkar allar fjárskuldir ýmist á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða á afskrifuðu kostnaðarverði.

Fjáreign eða fjárskuld er flokkuð sem veltufjáreign eða veltufjárskuld ef hún er keypt eða til orðin aðallega í þeim tilgangi að selja eða kaupa hana aftur innan skamms tíma eða ef hún er hluti af safni skilgreindra fjármálagerninga sem er stýrt sameiginlega og fyrir liggja merki um nýlegt mynstur um skammtíma hagnaðartöku. Veltufjáreignir samstanda af skulda-, eiginfjár- og afleiðugerningum. Veltufjárskuldir eru afleiðuskuldir og skortstöður, þ.e. skuldbindingar um að láta af hendi fjáreignir sem samstæðan hefur fengið lánaðar og selt þriðja aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(b) Flokkun (framhald)

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018 (framhald)

Samstæðan tilgreinir ákveðnar fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu í bókhald þegar fjáreignirnar eru hluti af safni fjármálagerninga sem lýtur áhættustjórnun og upplýsingagjöf til yfirstjórnenda á grundvelli gangvirðis.

Útlán og kröfur eru fjáreignir með fastar eða útreiknanlegar greiðslur sem ekki er átt viðskipti með á virkum markaði og eiga upptök sín innan samstæðunnar eða samstæðan eignast án þess að hafa í hyggju að eiga viðskipti með þær.

(c) Afskráning

Samstæðan afskráir fjáreign þegar samningsbundinn réttur til sjóðstreymis af eigninni rennur út, eða þegar samstæðan flytur réttinn til samningsbundins sjóðstreymis í tengslum við fjáreignina í viðskiptum sem flytja í reynd alla áhættu og ávinning af því að eiga eignina, eða þar sem samstæðan hvorki yfirfærir né heldur að verulegu leyti eftir allri áhættu og öllum ávinningi af eignarhaldi og heldur ekki yfirráðum yfir fjáreigninni. Sérhver hlutdeild í yfirfærðri fjáreign sem verður til eða samstæðan heldur eftir er skráð sem sérstök eign eða skuld.

Við afskráningu fjáreignar er mismunurinn milli bókfærðs verðs eignarinnar (eða þess bókfærða verðs sem er ráðstafað til viðkomandi hluta hinnar fluttu eignar) og samtölu (i) endurgjaldsins, sem tekið er við (þ.m.t. nýjar eignir, sem er aflað, að frádregnum nýjum skuldum, sem eru yfirteknar), og (ii) uppsafnaðs ágóða eða taps sem hefur verið fært í aðra heildarafkomu, færður í rekstrarreikning.

Samstæðan á í viðskiptum þar sem hún yfirfærir eignir, sem skráðar eru í efnahagsreikning hennar, en heldur eftir annaðhvort öllum eða verulegum hluta af áhættu og ávinningi eignanna sem fluttar eru, eða hluta þeirra. Í þeim tilvikum þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir er yfirfærð eign ekki afskráð. Til yfirfærslu eigna, þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, teljast til dæmis verðbréfalán og endurkaupaviðskipti.

Þegar eignir eru seldar þriðja aðila og gerður er heildarskiptasamningur um yfirfærðu eignirnar eru viðskiptin færð sem tryggð fjármögnunarviðskipti í líkingu við sölu- og endurkaupaviðskipti þar sem samstæðan heldur í reynd allri áhættu og ávinningi sem fylgir eignarhaldi á slíkum eignum.

Í viðskiptum þar sem samstæðan hvorki heldur eftir né yfirfærir að verulegu leyti alla áhættu og ávinning af eignarhaldi á fjáreign og heldur yfirráðum yfir eigninni heldur samstæðan áfram að færa yfirfærðu eignina að því marki sem nemur áframhaldandi aðild hennar, sem ákvarðast af því hve háð hún er breytingum á virði yfirfærðu eignarinnar.

Í tilteknum viðskiptum er samstæðan áfram skuldbundin til að annast umsýslu fjáreignarinnar gegn þóknun. Yfirfærð eign er afskráð ef hún uppfyllir skilyrði fyrir afskráningu. Eign eða skuld er færð vegna umsýslusamningsins eftir því hvort þóknunin sem fæst fyrir umsýsluna er meiri en nægileg (eign) eða minni en nægileg (skuld).

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skyldur eru uppfylltar, felldar niður eða fallnar úr gildi.

d) Breytingar á fjáreignum og fjárskuldum

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Fjáreignir

Ef skilmálum fjáreignar er breytt metur samstæðan hvort sjóðstreymið eftir skilmálabreytinguna sé verulega ólíkt því sem var.

Reynist sjóðstreymi vera verulega ólíkt telst samningsbundinn réttur til sjóðstreymis frá upphaflegu fjáreigninni hafa runnið út. Í því tilfalli er upphaflega fjáreignin afskráð, sjá skýringu 91.5 (g) og ný fjáreign er skráð á gangvirði auk alls viðeigandi viðskiptakostnaðar. Allar þóknarir sem innheimtar eru í tengslum við breytinguna er færðar svo sem hér segir:

- þóknarir sem tekið er tillit til við ákvörðun á gangvirði nýju eignarinnar og þóknarir sem greiðslur á viðeigandi viðskiptakostnaði eru innifaldar í upphaflega matinu á eigninni, og
- aðrar þóknarir eru taldar með í rekstrarreikningi sem hluti af hagnaði eða tapi við afskráningu.

Ef sjóðstreymi er breytt vegna fjárhagsferfiðleika lántaka er markmiðið með breytingunni yfirleitt að hámarka endurheimtur upphaflegu samningssskilmálanna frekar en að ný eign verði til með verulega ólíkum skilmálum. Ef samstæðan hyggst breyta fjáreign þannig að hluta af sjóðstreymi er gefið eftir er fyrst tekið til greina hvort afskrifa skuli hluta eignarinnar áður en breytingin kemur til framkvæmda sjá skýringu 91. 5 (g) afskriftir. Þetta hefur áhrif á niðurstöður megindlegs mats og þýðir að skilyrði fyrir afskráningu eru yfirleitt ekki uppfyllt í slíkum tilfellum.

Ef breyting á fjáreign sem metin er á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu leiðir ekki til afskráningar fjáreignarinnar er brúttó bókfært virði fjáreignarinnar fyrst endurreiknað með upphaflegum virkum vöxtum hennar og færir svo leiðréttinguna sem breyttan ágóða eða tap í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða fjáreignir með breytilegum vöxtum eru upphaflegir virku vextirnir sem notaðir voru til að reikna út hagnað eða tap af breytingunni leiðréttrir svo þeir endurspegli aðstæður á markaði á þeim tíma sem breytingin fór fram. Allur áórðinn kostnaður eða þóknarir og þóknarir sem eru innheimtar í tengslum við breytinguna ganga til leiðréttingar á brúttó bókfærðu virði hinnar breyttu fjáreignar og er dreift yfir það sem eftir er af líftíma hinnar breyttu fjáreignar.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

d) Breytingar á fjáreignum og fjárskuldum (framhald)

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018 (framhald)

Fjáreignir (framhald)

Ef slík breyting kemur til vegna fjárhagserfiðleika lántaka, sjá skýringu 91.5 (g) er hagnaður eða tap birt ásamt virðisrýrnunartapi. Í öðrum tilfellum er það birt sem vaxtatekjur, reiknað út með aðferð virkra vaxta.

Fjárskuldir

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar skilmálum hennar er breytt og sjóðstreymi breyttu skuldarinnar er verulega ólíkt því sem var. Í því tilfelli er ný fjárskuld, sem byggist á breyttum skilmálum, færð á gangvirði. Munurinn á bókfærðu virði afskráðu fjárskuldarinnar og mótteknu endurgjaldi er færður í rekstrarreikning. Endurgjald getur m.a. falið í sér yfirfærðar ófjárhagslegar eignir og yfirtöku skuldbindinga, þ. á m. nýju, breyttu fjárskuldina.

Ef breyting á fjárskuld er ekki færð sem afskráning er afskrifað kostnaðarverð skuldarinnar endurreiknað með því að afvaxta breytt sjóðstreymi með upphaflegum virkum vöxtum og hagnaðurinn eða tapið er fært í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða fjárskuldir með breytilegum vöxtum eru upphaflegir virku vextirnir sem notaðir voru til að reikna út hagnað eða tap af breytingunni leiðréttir svo þeir endurspeglir aðstæður á markaði á þeim tíma sem breytingin fór fram. Allur áorðinn kostnaður og þóknarir eru færðar sem leiðrétting á bókfærðu virði skuldarinnar og dreift yfir það sem eftir er af líftíma hinar breyttu fjárskuldar með því að endurreikna virka vexti af gerningnum.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Fjáreignir

Ef skilmálum fjáreignar var breytt mat samstæðan hvort sjóðstreymi frá breyttu eigninni væri verulega ólíkt því sem var. Ef sjóðstreymi reyndist vera verulega ólíkt taldist samningsbundinn réttur til sjóðstreymis frá upphaflegu fjáreigninni hafa runnið út. Í því tilfelli var upphaflega fjáreignin afskráð og ný fjáreign færð á gangvirði.

Ef skilmálum fjáreignar var breytt vegna fjárhagserfiðleika lántaka og eignin var ekki afskráð var virðisrýrnun eignarinnar metin samkvæmt vaxtakjörum fyrir breytingu.

Samstæðan leitast við að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Þetta kann að fela í sér framlengingu á greiðslufyrirkomulagi og samþykkt nýrra lánsskilmála. Virðisrýrð lán og lán með breyttum skilmálum teljast ekki til nýrra lána. Þegar skilmálum hefur verið breytt teljast þessi lán ekki lengur vera í vanskilum og síðari virðisrýrnun er metin með virkum vöxtum fyrir breytingu. Stjórnendur fylgjast grannt með breyttum lánum til að ganga úr skugga um að öll skilyrði séu uppfyllt og að líkur séu á afborgunum í framtíðinni. Þessi lán gangast áfram undir virðisrýrnunarmat, sameiginlega eða hvert um sig. Lán sem ekki eru virðisrýrð og eru ekki með breyttum skilmálum eru skráð sem ný lán. Upphaflegu lánin eru því afskráð og breyttu lánin færð sem ný lán.

Fjárskuldir

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar skilmálum hennar er breytt og sjóðstreymi frá breyttu skuldinni er verulega ólíkt því sem var. Í því tilfelli er ný fjárskuld, sem byggðist á breyttum skilmálum, færð á gangvirði. Munurinn á bókfærðu virði fjárskuldarinnar sem er afmáð og greiddu endurgjaldi er fært í rekstrarreikning. Greitt endurgjald gat m.a. falið í sér yfirfærðar ófjárhagslegar eignir og yfirtöku skuldbindinga, þ. á m. nýju, breyttu fjárskuldina.

Ef breyting á fjárskuld er ekki færð sem afskráning er allur áorðinn kostnaður og þóknarir færðar sem leiðrétting á bókfærðu virði skuldarinnar og dreift yfir það sem eftir er af líftíma breyttu fjárskuldarinnar með því að endurreikna virka vexti af gerningnum.

(e) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar, til staðar er lagalegur réttur til jöfnunar og ætlunin er að gera annað hvort upp á nettógrunni, eða innleysa eignina og gera skuldina upp samtímis.

Tekjur og gjöld eru aðeins settar fram á nettógrunni þegar reikningsskilareglur leyfa slíkt, eða þegar hagnaður og tap er til kominn af flokki áþekkra viðskipta svo sem viðskipta með veltufjáreignir og veltufjárskuldir.

(f) Mat gangvirðis

Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist við sölu eignar eða framsal skuldar í skipulegum viðskiptum milli markaðsaðila á þeim degi sem virðið er metið og á aðalmarkaði eða, ef aðalmarkaður er ekki til staðar, hagstæðasta markaði sem samstæðan hefur aðgang að þann dag.

Gangvirði fjárskulda endurspeglar áhættu á vanefndum skuldarinnar. Gangvirði óbundins innláns er ekki lægra en sú fjárhæð sem er innleysanleg, núvört frá þeim degi sem fyrst hefði verið hægt að krefjast greiðslu fjárhæðarinnar.

Samstæðan ákvarðar gangvirði gernings með tilboðsverði á virkum markaði fyrir þann gerning, ef hann er til staðar. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð eru aðgengileg og tiltæk reglulega og teljast vera raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti á milli óskyldra aðila. Þar sem það er tiltækt, er það lokaverð viðkomandi markaðar sem ákvarðar gangvirði veltufjáreignar og eigna sem tilgreindar eru á gangvirði með breytingum í gegnum rekstrarreikning, en það er yfirleitt síðasta viðskiptaverð. Ef eign eða skuld sem metin er á gangvirði á sér kaupgengi eða sölugengi þá metur samstæðan eignir og gnóttstöður á kaupgengi en skuldir og skortstöður á sölugengi.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(f) Mat gangvirðis (framhald)

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Verðmatsaðferðir styðjast við nýleg viðskipti á milli óskyldra aðila sem eru upplýstir og fúsir til viðskipta, ef slíkt er tiltækt, vísan í gildandi gangvirði annarra gerninga sem eru að miklu leyti eins, núvirðisgreiningu sjóðstreymis og verðmyndunarlíkön valréttarsamninga. Sú verðmatsaðferð sem valin er styðst eins mikið og hægt er við gögn af markaði, styðst eins lítið og hægt er við sérstakt mat samstæðunnar, tekur inn í myndina alla þætti sem þátttakendur á markaði myndu líta til við ákvörðun verðs og er í samræmi við viðtekna hagræna aðferðafræði sem beitt er við verðlagningu fjármálagerninga. Forsendur matsaðferða endurspeglar markaðsvæntingar með sanngjörnum hætti og þá áhættu- og arðsemisþætti sem felast í fjármálagerningnum. Bankinn er með verðmatsnefnd sem metur gangvirði með því að beita líkönum og taka mið af greinanlegum markaðsupplýsingum og beita faglegri dómgreind. Samstæðan stillir af og prófar verðmatsaðferðir með því að nota verð úr greinanlegum gildandi markaðsviðskiptum með sama gerning eða byggir á öðrum tiltækum og greinanlegum markaðsgögnum.

Ef viðskiptaverðið er ekki það sama og gangvirði annarra greinanlegra gildandi markaðsviðskipta með sama gerning eða ef það er byggt á verðmatsaðferð þar sem aðeins er stuðst við breytur með gögnum af greinanlegum mörkuðum, skráir samstæðan tafarlaust mismuninn á milli viðskiptaverðs og gangvirðis (fyrsta dags hagnaður eða tap). Í tilvikum þar sem gangvirði er ákveðið með gögnum sem ekki eru greinanleg, er mismunur viðskiptaverðs og verðs líkansins skráð í rekstrarreikning eftir aðstæðum við hver viðskipti en eigi síðar en þegar gögnin sem stuðst er við verða greinanleg eða þegar gerningurinn er afskráður.

Gangvirði fjáreigna og fjárskulda er ákvarðað út frá mismunandi aðferðum og forsendum eftir því hvaða fjáreignir eða fjárskuldir er verið að meta. Hvað varðar fjáreignir og fjárskuldir í erlendri mynt er tekið mið af gengi erlendra gjaldmiðla á greinanlegum mörkuðum með stundarviðskipti, framvirka samninga og staðlaða framvirka samninga.

Prepaskipting gangvirðis

Prepaskiptingu er beitt við framsetningu á mismunandi forsendum sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda. Forsendum er ráðað í þrjú almenn þrep á eftirfarandi hátt:

- 1. þrep: Skráð verð er notað fyrir eignir og skuldir sem eru til viðskipta á virkum mörkuðum. Óbreytt skráð verð er mælikvarðinn á gangvirði.
- 2. þrep: Matsaðferð sem byggir á greinanlegum forsendum. Stuðst er við nýjasta viðskiptaverð og almennt viðurkenndar verðmatsaðferðir við ákvörðun á gangvirði hlutabréfa. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sömu tímalengd, sem virk viðskipti eru með, er notuð sem viðmið við verðmat á skuldabréfum.
- 3. þrep: Matsaðferð sem byggir á mikilvægum ógreinanlegum forsendum. Þessi nálgun tekur til allra eigna og skulda þar sem matsaðferðin felur í sér forsendur sem byggja á ógreinanlegum gögnum og þar sem ógreinanlegu forsendurnar hafa mikilvæg áhrif á verðmatið. Fyrir óskráð hlutabréf og skuldabréf, þar sem engar markaðsupplýsingar liggja fyrir, er almennt viðurkenndum matsaðferðum beitt við mat á gangvirði. Verðmat sem byggir á sjóðstreymi eða samanburði á kennitölum sambærilegra fyrirtækja eru algengustu aðferðirnar við útreikning á gangvirði óskráðra hlutabréfa, auk nýlegra viðskipta og ríkjandi markaðsskilyrða. Verðmat útlána og krafna á viðskiptavini er byggt á markaðsupplýsingum á borð við vaxta- og verðbólguáhrif og gjaldþrotalíkur.

Forsendur verðmatsaðferðarinnar eru m.a. áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir til að meta ávöxtunarkröfu, vaxtaálag, skuldabréfa- og hlutabréfaverð, gengi erlendra gjaldmiðla, kennitölur á markaði, markaðsskilyrði við mat á framtíðarvexti og aðrir markaðsvísar.

(g) Virðisrýmun fjáreigna

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Virðisrýmunarferli

Samstæðan færir niðurfærslu vegna vænts útlánataps fyrir eftirtalda fjármálagerninga sem ekki eru metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- Sjóður og innstæður í Seðlabanka
- Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum
- Útlán og kröfur á lánastofnanir
- Útlán og kröfur á viðskiptavini

Útlánaáhætta utan efnahagsreiknings:

- Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa
- Óádreagnar lánsheimildir
- Óádreagnar yfirdráttar-/kreditkortaheimildir

Við mat á væntu útlánatapi notar samstæðan líkan um framtíðarhorfur í samræmi við IFRS 9. Þetta krefst töluverðs mats á því hvernig breytingar á efnahagsþáttum hafa áhrif á vænt útlánatapi. Vænt útlánatapi endurspeglar núvirði fjárvöntunar vegna mögulegra vanefnda, annaðhvort vegna næstu 12 mánaða eða yfir væntan líftíma fjármálagerningsins, allt frá þeim tíma sem rýmun lánstrausts á sér upphaflega stað.

Áhættustýring bankans ber ábyrgð á mati á virðisrýmun útlána og krafna og sérstakt virðismatsteymi skipað bankastjóra, framkvæmdastjórnum Fjármála, Áhættustýringar, Fyrirtækisviðs og Einstaklingssviðs rýnir og samþykkir matið.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018 (framhald)

Virðisrýrnunarferli (framhald)

Virðisrýrnunarferlið fyrir hvert uppgjörstímabil er eftirfarandi:

1. Hagfræðideild bankans útbýr sviðsmyndir með spám um viðkomandi efnahagsstærðir og kynnir þær fyrir virðisrýrnunarteyminu.
2. Virðisrýrnunarteymið samþykkir sviðsmyndirnar og vægi hverrar fyrir sig fyrir reikningsskiladag.
3. Útlán eru flokkuð eftir því hvort þau eru metin á afskrifuðu kostnaðarverði (virðisrýrnun) eða gangvirði.
4. Kennistærðir fyrir útreikning á áhættustigi og væntu útlánatapi eru áætlaðar.
5. Niðurstöður sérstakra handvirkra útreikninga á áhættustigi og væntu útlánatapi einstakra mikilvægra lána eru hagnýttar.
6. Áhættustig og vænt útlánatap er reiknað út fyrir öll lán sem kunna að hafa virðisrýrnað.
7. Áhættustýring gefur virðisrýrnunarteyminu skýrslu um niðurstöður virðisrýrnunarmats. Virðisrýrnunarteymið rýnir í niðurstöður skýrslunnar og ákvarðar matið.
8. Niðurstöður mats á áhættustigi og virðisrýrnun eru birtar í árs- og árshlutareikningum samstæðunnar.

Útreikningur á væntu útlánatapi

IFRS 9 gerir kröfur um að útreikningar á væntu útlánatapi séu líkindavegnir og að niðurstöður séu óhlutdrægar og líkindavegnar. Líkindavegna niðurstaðan tekur tillit til margbreytilegra sviðsmynda um framtíðarhorfur sem byggja á áreiðanlegum og nærtækum upplýsingum. Almennt byggir útreikningurinn á væntu útlánatapi á núvirði margföldunar á eftirfarandi kennistærðum: líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættustöðu við vanefnd (EAD).

Samkvæmt IFRS 9 er niðurfærsla á öllum lánnum vegna útlánatapa metin á hverjum reikningsskiladegi og í samræmi við nýtt virðisrýrnunarlíkan á grundvelli vænts útlánataps sem byggir á þremur stigum. Niðurfærslan er annaðhvort reiknuð sem 12 mánaða vænt útlánatap eða vænt útlánatap út líftíma.

- Stig 1 – Engin marktæk aukning í útlánaáhættu. Útlán þar sem útlánaáhætta hefur ekki vaxið verulega skal falla undir stig 1 og niðurfærslan skal metin sem 12 mánaða vænt útlánatap.
- Stig 2 – Marktæk aukning í útlánaáhættu. Útán með útlánaáhættu sem hefur vaxið verulega frá upphafi skráningar hafa ekki verið virðisrýrð skulu falla undir stig 2 og niðurfærslan skal metin sem vænt útlánatap út líftíma.
- Stig 3 – Virðisrýrt. Útán sem hefur verið vanefnt af lántaka eða er virðisrýrt að öðru leyti skal vera í stigi 3 og niðurfærslan skal metin sem vænt útlánatap út líftíma.

Hreyfingar milli stiga 1 og 2 fara eftir því hvort að útlánaáhætta gerningsins á reikningsskiladegi hefur aukist verulega frá upphaflegri skráningu. Við mat á því grundvallast útlánaáhættan á líkum á vanefndum yfir líftíma gerningsins, en ekki tapsfjárhæðinni.

Virðisrýrð lán

Fjáreign telst virðisrýrð ef annar eða báðir eftirfarandi atburða hafa átt sér stað:

- Útlán sem er komið yfir 90 daga fram yfir gjalddaga telst vera í vanskilum og því virðisrýrt.
- Líklegt þykir að lántaki geti ekki uppfyllt skuldbindingar sínar að fullu nema að bankinn grípi til fullnustuaðgerða, t.d. með því að ganga að veðum.

Eftirtaldir atburðir teljast vera vísbendingar um að fjáreign fari í vanskil. Atburðir sem leiða sjálfkrafa til vanskila eru stjórnmerktir.

- Gjaldprotaskipti*
- Endurskipulagning*
- Sala á skuldbindingu til þriðja aðila
- Virðisrýrnun: Bankinn flokkar eignina í stig 3
- Löginheimta*

Aðrir þættir sem kunna að benda til vanskila eru ívilnanir til viðskiptavinar vegna fjárhagserfiðleika og fyrirvarar í ársreikningum um rekstrarhæfi viðskiptavinar.

Marktæk aukning í útlánaáhættu

Þegar lagt er mat á það hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu vegna fjármálagerninga frá upphaflegri skráningu lítur samstæðan til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði megindelegar og eigindelegar upplýsingar og greiningar sem unnar eru upp úr sögulegum upplýsingum samstæðunnar, mati lánasérfræðinga og upplýsinga um framtíðarhorfur.

Samstæðan greinir aðallega hvort marktæk aukning á útlánaáhættu hafi átt sér stað með því að bera saman:

- Líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi og
- Líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi sem metnar voru við upphaflega skráningu.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018 (framhald)

Marktæk aukning í útlánaáhhættu (framhald)

Skipulagið er samstillt við innra útlánaáhhættustýringarferli samstæðunnar og felur í sér bakhindranir á grundvelli vanskila þannig að marktæk aukning á útlánaáhhættu á sér stað eigi síðar en þegar samningsbundnar greiðslur eru komnar 30 daga fram yfir gjalddaga. Ef lánsþæfiseinkunn eignar á reikningsskiladegi samræmist ekki viðmiðum samstæðunnar um áhættuvilja telst það einnig til marktækra aukningar í útlánaáhhættu. Samstæðan lítur einnig svo á að ef eign er í fjárfestingarflokki (e. investment grade) teljist lítil áhætta vera fyrir hendi og því skuli flokka eignina á stig 1.

Metið er sérstaklega handvirkt hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhhættu einstakra mikilvægra lána. Lán eru í upphafi metin samkvæmt megindlegum viðmiðum og á grundvelli þess mats er áhættustig metið sérstaklega handvirkt á grundvelli bæði megindlegra og eigindlegra upplýsinga.

Framsetning niðurfærslu

Niðurfærsla vegna vænts útlánataps er sett fram í efnahagsreikningi á eftirfarandi hátt:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði: sem lækkun á brúttó bókfærðu virði eignanna,
- Lánskuldbindingar, yfirdrættir og samningar með fjárhagslegri tryggingu: sem framlag í virðisrýrnunarsjóð eða framlag meðal annarra skulda,
- Þegar fjármálagerningur felur í sér bæði ádreginn og óádreginn hluta: samstæðan setur fram samanlagða niðurfærslu fyrir báða hluta. Samanlögð fjárhæðin er sett fram sem lækkun á brúttó bókfærðu virði ádreagna hlutans. Ef niðurfærslan er umfram verga fjárhæð ádreagna hlutans er það sem umfram er sett fram sem framlag í virðisrýrnunarsjóð og flokkað með öðrum skuldum.

Endurskipulagðar fjáreignir

Þegar um fjárhagslega endurskipulagningu viðskiptavina er að ræða hefur samstæðan innleitt úrræði fyrir viðskiptavini í fjárhagserfiðleikum auk verklagsreglna um fjárhagslega endurskipulagningu. Nálgunin felur m.a. í sér framlengingar og breytingar á endurgreiðslu áætlun og samþykktar utanaðkomandi stjórnunaráætlanir.

Almenna reglan er sú að ef endurskipulagning láns er svo stórfelld að ástæða er til afskráningar skuli stofna nýtt lán og meta áhættustig og virðisrýrnun líkt og um nýtt lán væri að ræða. Fyrra lánið er afskráð.

Afskriftir

Útlán og skuldabréf eru afskrifuð (að hluta eða í heild) þegar ekki eru raunhæfar væntingar um endurheimtur fjáreignar í heild eða að hluta. Þetta á yfirleitt við þegar samstæðan metur sem svo að lántaki hafi ekki eignir eða tekjur til að standa undir því sjóðstreymi sem þarf til að endurgreiða fjárhæðirnar sem stendur til að afskrifa. Þetta mat fer fram á grundvelli einstakra eigna.

Afskrifaðar fjáreignir kunna engu að síðar að vera innheimtar í samræmi við verklagsreglur samstæðunnar um endurheimtur.

Reiknað framlag á móti afskriftum er sýnt sem framlag fyrir afskrifuðu eignina við upphaf reikningsskilatímabilsins. Reiknað framlag á móti afskrift má ekki vera hærra en fjárhæð afskriftarinnar.

Endurheimtur af áður afskrifuðum fjárhæðum eru færðar í „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun“ í rekstrarreikningi.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Virðisrýrnun útlána og krafna

Samstæðan metur á hverjum reikningsskiladegi hvort einhver hlutlæg merki séu um að virði láns eða lánasafns hafi rýrnað. Virði láns eða lánasafns er talið hafa rýrnað og virðisrýrnun átt sér stað aðeins þegar fyrir liggja hlutlæg merki um virðisrýrnun vegna eins eða fleiri atburða sem orðið hafa eftir upphaflega skráningu eignarinnar og slíkur eða slíkir atburðir hafa áhrif á framtíðarsjóðstreymi sem hægt er að áætla með áreiðanlegum hætti fyrir lánið eða lánasafnið.

Til hlutlægra merkja um rýrnun teljast greinanleg gögn um eftirfarandi tapsatburði:

- verulegir fjárhagserfiðleikar lántakans,
- brot á samningi, eins og vanefnd afborgunar eða greiðslu vaxta eða höfuðstóls,
- samstæðan veitir lántakanum, af viðskiptalegum eða lagalegum ástæðum sem varða fjárhagsvanda lántakandans, ívilnun með endurfjármögnun sem lánveitandi myndi ekki annars taka til greina,
- líklegt má teljast að lántakinn verði gjaldþrota eða gangist undir aðra fjárhagslega endurskipulagningu,
- greinanleg gögn gefa til kynna mælanlega lækkun áætlaðs sjóðstreymis af útlánasafni frá upphaflegri skráningu þess jafnvel þó að enn sé ekki hægt að tengja lækkunina við einstök útlán í safninu, þar með taldar óhagstæðar breytingar á greiðslustöðu lántakenda í safninu eða almennt versnandi efnahagsleg skilyrði sem tengjast þessu lánasafni.

Samstæðan skilgreinir einstök mikilvæg útlán og metur fyrst hvort hlutlæg merki séu um virðisrýrnun þeirra, og metur þetta síðan fyrir einstök útlán eða söfn útlána og krafna sem ekki hafa verið skilgreind sem mikilvæg hvert fyrir sig. Ef samstæðan ákvarðar að engin hlutlæg merki séu um virðisrýrnun fyrir mikilvæg útlán, tekur hún það útlán með í safni útlána með svipaða lánsáhhættu og metur virðisrýrnun þeirra saman. Einstakar mikilvægar eignir sem hafa fengið virðisrýrnun eru ekki teknar með í sameiginlegu virðisrýrnunarmati.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018 (framhald)

Virðisrýrnun útlána og krafna (framhald)

Ef fyrir eru hlutlæg merki um að virðisrýrnun hafi orðið á útláni eða kröfum, er fjárhæð tapsins mismunurinn á bókfærðu verði eignarinnar og endurheimtanlegu virði hennar. Endurheimtanlegt virði er núvirt áætlað framtíðarsjóðsflæði að undanskildu ætluðu útlánatapi í framtíðinni, núvirt með upprunalegum virkum vöxtum fjáreignarinnar. Bókfært virði eignarinnar er lækkað sem nemur virðisrýrnuninni, með færslu í afskriftareikning og upphæð tapsins færð undir „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun“ í rekstrarreikningi. Við ákvörðun virðisrýrnunar lána með breytilega vexti er notast við gildandi virka vexti við núvirðinguna.

Útreikningur núvirðis áætlaðs framtíðarsjóðstreymis af veðsettri fjáreign endurspeglar sjóðstreymi sem gæti stafað af því að ganga að veði, að undanskildum kostnaði við að yfirtaka og selja veðið, hvort sem líklegt er að gengið verði að veðinu eða ekki.

Þegar meta á virðisrýrnun heildstætt, eru útlán flokkuð eftir svipuðum eiginleikum lánsáhættu, út frá matsferlum samstæðunnar, sem taka tillit til tegundar eignar og veðs, atvinnugreinar, stöðu vanskila og annarra þátta sem máli skipta. Þessir eiginleikar eru til þess fallnir að áætla framtíðarsjóðstreymi í safni slíkra lána, með því að gefa til kynna getu skuldarans til að greiða hverja þá upphæð sem er á gjalddaga samkvæmt samningsskilmálum.

Virðisrýrnun útlánasafna er metin heildstætt á grunni vænts sjóðstreymis og jafningjamats á eignum með svipaða lánsáhættueiginleika. Slíkt jafningjamat er einnig lagað að nýjustu greinanlegum gögnum, til að endurspeglar áhrifin af núverandi aðstæðum sem höfðu ekki áhrif á tímabilið sem jafningjamatið var upphaflega byggt á og til að losna við áhrifin af fyrri tapsþáttum sem ekki eru lengur til staðar.

Áætlaðar breytingar á framtíðarsjóðstreymi í safni eigna eru í samræmi við breytingar á greinanlegum gögnum á milli tímabila, t.d. breytingar á fasteignaverði, greiðslustöðu, eða öðrum þáttum sem gefa til kynna leitni á líkum og umfangi á tapi samstæðunnar. Samstæðan endurskoðar reglulega aðferðir sínar og forsendur við að áætla framtíðarsjóðstreymi til að lágmarka ósamræmi á milli áætlaðs og raunverulegs taps.

Þegar lán er talið óinnheimtanlegt eða væntar endurheimtur taldar óverulegar, er það afskrifað að fullu á móti framlagi til virðisrýrnunar útlána í efnahagsreikningnum. Lán eru afskrifuð eftir að öllum nauðsynlegum ferlum hefur verið lokið, eins og tilgreint er í lánareglum samstæðunnar, og fjárhæð tapsins hefur verið ákvörðuð. Sérhver áður afskrifuð fjárhæð, sem síðar er endurheimt, er færð í rekstrarreikning sem „Innheimt áður afskrifað“ undir „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“.

Fari svo, á síðara tímabili, að fjárhæð virðisrýrnunartapsins lækki og ástæðu þess megi tengja hlutlægt við atvik sem varð eftir að upprunalega virðisrýrnunin var skráð, þá er virðisrýrnunartapinu, sem áður var skráð, snúið við með leiðréttingu á afskriftarreikninginn. Fjárhæð viðsnúningsins er færð í rekstrarreikning undir „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun“.

Útlán sem endursamið er um

Samstæðan reynir að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Slíkt kann að fela í sér greiðsludreifingu og samning um nýja lánaskilmála. Virðisrýrð útlán sem endursamið er um eru ekki talin ný útlán. Þegar búið er að endursemla um lánaskilmála eru slík útlán ekki lengur í vanskilum og öll síðari virðisrýrnun er metin út frá upphaflegum virkum vöxtum eins og þeir voru reiknaðir fyrir breytingu lánaskilmálanna. Stjórnendur yfirfara stöðugt útlán sem endursamið hefur verið um til að ganga úr skugga um að öll viðmið standist og að líklegt sé að framtíðargreiðslur muni berast. Virðisrýrnun þessara útlána er metin hver fyrir sig eða sameiginlega. Virði einstakra útlána sem hafa ekki rýrnað en þar sem samið hefur verið um skilmála að nýju eru skráð sem ný útlán. Þar af leiðandi eru upprunalegu útlánin afskráð og endurumsömuð útlánin skráð sem ný útlán.

91.6. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

Handbært fé er meðal annars handbærir seðlar og mynt og innstæður í seðlabönkum. Bókfært virði innstæðna í Seðlabanka er eðlilegt mat á gangvirði þeirra. Handbært fé er fært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi. Samstæðan metur 12 mánaða vænt útlánatap fyrir handbært fé sem flokkast á afskrifuðu kostnaðarverði og telst bera litla útlánaáhættu á reikningsskiladegi.

Bankinn er með bundnar innstæður á reikningum hjá Seðlabanka Íslands í samræmi við nýjar reglur Seðlabankans um bindiskyldu nr. 585/2018. Bindiskyldu er skipt í tvennt, annars vegar fasta bindiskyldu sem ber enga vexti og hins vegar meðaltalsuppfyllingu sem ber sömu vexti og viðskiptareikningar lánastofnana hjá Seðlabankanum. Nýju reglurnar tóku gildi fyrir bindiskyldutímabilið sem hófst 21. júní 2018. Meðalstaða þessara reikninga fyrir hvert bindiskyldutímabil skal nema að lágmarki kröfu Seðlabankans um bindiskyldu, sem nam 14.310 milljónum króna í desember 2018 (desember 2017: 12.942 milljónir króna).

Þar að auki er bankinn með bundna innstæðu hjá Seðlabanka Íslands samkvæmt ákvæði 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum. Þessi sértæka innstæða nemur að lágmarki heildarinnstæðum á reikningum háðum sérstökum takmörkunum til fjárfestinga hjá bankanum og er bundin í innstæðubrífum Seðlabanka Íslands.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.7. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum eru annaðhvort metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Markaðsskuldabréf önnur verðbréf með föstum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Þau eru annað hvort tilgreind eða tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning - gangvirðisheimild. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning sem þóknun. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisgengishagnaður og -tap er fært á liðinn „Hreinn gengismunur“.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem tilgreind eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning verða að hafa gangvirði sem unnt er að meta á áreiðanlegan hátt og tilgreiningin verður að eyða eða draga verulega úr ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi koma fram við mat á eignum eða skuldum eða skráningu tilheyrandi hagnaðs og taps á mismunandi grunni (stundum nefnt „reikningshaldslegt misræmi“). Þetta á meðal annars við um veltuskuldabréf.

Markaðsskuldabréfum og önnur verðbréf með föstum tekjum sem tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er stjórnað á gangvirðisgrunni en ekki haldið til veltuviðskipta eða sjóðstreymi af þeim er ekki eingöngu greiðslur af höfuðstól og vöxtum.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem flokkuð eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum beinum viðskiptakostnaði, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru innifaldir í bókfærðu virði skuldabréfanna og eru færðir undir „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum innan viðskiptalíkans þar sem ætlinin er að innheimta samningsbundin sjóðstreymi af þeim sem samanstendur eingöngu af afborgunum af höfuðstól og vöxtum eru metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Samstæðan metur 12 mánaða vænt útlánatap fyrir skuldabréf og aðra skuldageringa sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði og teljast bera litla útlánaáhættu á reikningskiladegi.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Skuldabréf sem flokkuð eru sem fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði í efnahagsreikning bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Með hagnaði og tapi eru taldar vaxtatekjur skuldabréfa en undanskilinn er gjaldeyrisgengishagnaður og -tap, sem færður er á liðinn „Hreinn gengismunur“.

Skuldabréf sem flokkuð eru sem lán og kröfur eru upphaflega metin á gangvirði auk viðskiptakostnaðar sem tengist þeim beint og við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru innifaldir í bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir undir „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi. Yfirleitt er hægt að nálgast upplýsingar um verð á markaði á ríkisskuldabréfum og ákveðnum skuldabréfum fyrirtækja. Þar sem slíkar upplýsingar liggja ekki fyrir er gangvirði metið með því að leggja skuldaraálag við verð á markaði fyrir svipuð skuldabréf eða viðeigandi vaxtaferla. Fyrir skuldabréf útgefin af aðilum sem eru í vanskilum eða eiga í miklum greiðsluerfiðleikum er gangvirði metið út frá endurheimtuhlutfalli. Endurheimtuhlutfall byggir á upplýsingum úr efnahagsreikningi, eða sérfræðiálit.

Vextir eru aðallega viðmiðunarefni eins og vextir á millibankamarkaði í London (LIBOR) og skráðir vextir á mörkuðum með skiptasamninga, skuldabréf og framtíðarsamninga. Þar sem það liggur fyrir er skuldaraálag leitt af verðum skuldatrygginga (e. credit default swap) eða öðrum skuldageringum, svo sem skuldabréfum. Í öðrum tilfellum er skuldaraálag fengið frá matsfyrirtækjum. Skuldaraálag mótaðila er metið út frá lánshæfi mótaðilans ef hann er annar en gert er ráð fyrir á markaði.

91.8. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem færð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning verða að hafa gangvirði sem unnt er að meta á áreiðanlegan hátt og tilgreiningin verður að eyða eða draga verulega úr ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi koma fram við mat á eignum eða skuldum eða skráningu tilheyrandi hagnaðs og taps á mismunandi grunni (stundum nefnt „reikningshaldslegt misræmi“). Þetta á meðal annars við um veltuhlutabréf.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er stjórnað á gangvirðisgrunni en ekki haldið til veltuviðskipta.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem flokkuð eru sem fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráðir á gangvirði í efnahagsreikning, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning sem þóknun. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisgengishagnaður og -tap er fært á liðinn „Hreinn gengismunur“.

Yfirleitt er auðvelt að nálgast verð á hlutabréfum sem skráð eru í alþjóðlegar kauphallir og helstu vísitölur slíkra hlutabréfa. Ef ekki er hægt að nálgast slíkar upplýsingar er gangvirði metið út frá markaðsvirði og afkomukennitölum svipaðra verðbréfa, nýlegum viðskiptum eða núvirtum sjóðstremisáðferðum.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.8. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Hlutabréf sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði í efnahagsreikning bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er skráður beint í rekstrarreikning. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisingishagnaður og -tap er fært á liðinn „Hreinn gengismunur“. Yfirleitt er auðvelt að nálgast verð á hlutum fyrirtækja sem skráð eru í kauphallir heims og helstu vísitölur slíkra hlutabréfa á markaði. Ef ekki er hægt að nálgast slíkar upplýsingar er gangvirði metið út frá markaðsvirði og afkomukennitölum svipaðra verðbréfa, nýlegum viðskiptum eða núvirtum sjóðstreymisaðferðum.

91.9. Afleiðusamningar

Afleiður eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Gangvirði afleiðusamninga er ákvarðað með matsaðferðum sem byggja aðallega á flökt- og fylgnistuðlum sem fengnir eru úr tilboðsverðum miðlara, frá verðlagningaraðilum eða út frá valréttarverði. Á síðari stigum eru afleiður áfram skráðar á gangvirði þar sem allar breytingar á gangvirði færast í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum, að undanskildum gangvirðisbreytingum á framvirkum gjaldeyrisafleiðum og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttta sem færðar eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi. Afleiður með jákvætt gangvirði eru færðar í efnahagsreikning sem eignir og afleiður með neikvætt gangvirði eru færðar sem skuldir.

91.10. Innbyggðar afleiður

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Afleiður geta verið innbyggðar í aðra samninga (grunnsamninga). Innbyggð afleiða er hluti af blönduðum (sam tengdum) fjármálagerningi sem felur einnig í sér grunnsamning sem er ekki afleiða. Bankinn skilur reikningshaldslega innbyggðar afleiður frá grunnsamningnum í tilfellum þar sem:

- grunnsamningurinn er ekki eign innan gildissviðs IFRS 9,
- grunnsamningurinn sjálfur sem innbyggða afleiðan er hluti af er ekki færður á gangvirði í gegnum rekstrarreikning,
- skilmálar innbyggðrar afleiðu uppfylla skilgreiningu á sjálfstæðum afleiðusamningi, og
- efnahagsleg einkenni og áhætta vegna innbyggðu afleiðunnar er ekki nátengd efnahagslegum einkennum og áhættu vegna grunnsamningsins.

Aðskildar innbyggðar afleiður eru metnar á gangvirði og eru allar breytingar á gangvirði færðar í rekstrarreikning nema breytingarnar séu hluti af virku sjóðstreymi eða áhættuvarnarsambandi hreinnar fjárfestingar. Aðskildar innbyggðar afleiður eru settar fram í efnahagsreikningi ásamt grunnsamningunum sem þær er hluti af.

Samkvæmt IFRS 9 er innbyggð afleiða í grunnsamning sem er fjáreign ekki aðgreind frá grunnsamningnum. Þess í stað er blandaði gerningurinn metinn í heild sinni með tilliti til þess hvort samningsbundið sjóðstreymi sé eingöngu greiðslur af höfuðstól og vöxtum.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Afleiður geta verið innbyggðar í aðra samninga og eru þar með hluti af þeim. Samstæðan skilur innbyggðar afleiður reikningshaldslega frá þeim samningi sem hún er hluti af í þeim tilfellum þar sem:

- Samningurinn sem innbyggða afleiðan er hluti af er ekki færður á gangvirði í gegnum reikningshald;
- Skilmálar innbyggðrar afleiðu uppfylla skilmála um sjálfstæðan afleiðusamning;
- Fjárhagslegir eiginleikar innbyggðu afleiðunnar og áhætta er ekki nátengd fjárhagslegum eiginleikum og áhættu samningsins sem innbyggða afleiðan er hluti af.

Aðskildar innbyggðar afleiður eru metnar á gangvirði og eru allar breytingar á gangvirði færðar í rekstrarreikning nema breytingarnar séu hluti af virku sjóðstreymi eða áhættuvarnartengslum vegna hreinnar fjárfestingar. Aðskildar innbyggðar afleiður eru færðar í efnahagsreikning ásamt samningunum sem þær er hluti af.

91.11. Útlán og kröfur

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Undir „Útlán og kröfur“ í efnahagsreikningi heyra:

- útlán og kröfur metnar á afskrifuðu kostnaðarverði; þær eru metnar á gangvirði í upphafi að viðbættum beinum jaðarviðskiptakostnaði, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta,
- útlán og kröfur sem tilgreind eða tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru metnar á gangvirði og breytingar eru færðar beint í rekstrarreikning, og
- fjármögnunarleigukröfur.

Þegar samstæðan kaupir fjáreign og gerir um leið samning um endursölu eignarinnar (eða sambærilegrar eignar) á föstu verði á ákveðnum degi (endurhverf viðskipti eða hlutabréfalántaka) er ráðstöfunin færð reikningshaldslega sem útlán eða krafa og undirliggjandi eign er ekki færð í ársreikning samstæðunnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.11. Útlán og kröfur (framhald)

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Útlán og kröfur eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum viðskiptakostnaði sem tengist þeim beint, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áætlað gangvirði útlána og krafna endurspeglar núvirta fjárhæð áætlaðs framtíðarsjóðstreymis sem búist er við að innheimtist af lánunum í framtíðinni á grundvelli framtíðar endurheimtuhlutfalli lánanna. Endurheimtuhlutfall og tap að gefnum vanefndum er notað sem inntak í matslíkón sem vísbending um vægi tapa vegna vanefnda. Gangvirðið er fengið með því að núvirða áætlað framtíðarsjóðstreymi með núverandi markaðsvöxtum. Áfallnir vextir eru taldir með í bókfærðu virði lána og krafna. Vaxtatekjur af lánunum og kröfum eru skráðar undir liðnum „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi og gengismunur undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Útlán og kröfur á lánastofnanir eru meðal annars millibankaviðskipti og aðrar kröfur milli banka. Bókfært virði ávöxtunar fjármuna sem bera fljótandi vexti og ávöxtunar fjármuna yfir nótt telst eðlilegt mat á gangvirði þeirra.

91.12. Varanlegir rekstrarfjármunir

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru skráðir á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun. Til kostnaðarverðs teljast útgjöld sem rekja má beint til kaupa á eignunum.

Kostnaður sem fellur til síðar er aðeins talinn með bókfærðu verði eignar ef líklegt er að fjárhagslegur ábati af eigninni í framtíðinni muni renna til samstæðunnar og ef hægt er að meta kostnaðinn áreiðanlega. Allur annar kostnaður vegna viðgerða og viðhalds er gjaldfærður í rekstrarreikning á því fjárhagstímabili sem hann fellur til.

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir með línulegri aðferð. Aðferðin er notuð á afskrifanlegan hluta eignanna, en það er kostnaður þeirra að frádregnu hrakvirði deilt á áætlaðan nýtingartíma þeirra með eftirfarandi hætti:

Byggingar	25-50 ár
Tölvuvélbúnaður	3 ár
Annar búnaður og ökutæki	3-10 ár

Hrakvirði eignanna og nýtingartími þeirra er endurskoðaður árlega og breytt þar sem við á.

Hagnaður og tap af sölu eigna er fundið með því að bera söluverð eignar saman við bókfært verð hennar á söludegi. Hagnaður og tap eru talin með undir liðnum „Aðrar tekjur og gjöld“ í rekstrarreikningnum.

91.13. Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður miðað við kostnaðinn sem fellur til við kaup eða þróun hugbúnaðarins og sem til fellur við að koma honum í notkun. Hugbúnaður sem er skráður sem óefnisleg eign er niðurfærður á nýtingartíma hans sem er áætlaður 3 – 5 ár.

Kostnaður við að viðhalda hugbúnaði er færður sem útgjöld á þeim tíma sem hann fellur til.

Viðskiptavild

Viðskiptavild er aðeins skráð sem eign ef hún er keypt við sameiningu félaga. Hún er skráð á kaupdegi og metin sem samtala gangvirðis hins framselda, skráðrar upphæðar allra hluta án yfirráða í því keypta og gangvirðis alls eigin fjár í því keypta, að frádregnu hreinu skráðu virði (venjulega gangvirði) aðgreinanlegra keyptra eigna og yfirtekinna skulda, allt metið frá og með kaupdegi. Til hins framselda telst gangvirði framseldra eigna, áfallnar skuldir og eigið fé útgefið af samstæðunni. Þessu til viðbótar telst til hins framselda gangvirði alls skilyrts endurgjalds/skilyrtra skuldbindinga. Eftir upphaflega skráningu er viðskiptavild metin á kostnaðarverði, að frádregnu uppsöfnuðu virðisrýrnunartapi. Almennt er virðisrýrnun viðskiptavildar metin árlega, en oftar ef atburðir eða breytingar á aðstæðum gefa til kynna mögulega virðisrýrnun bókfærðs virðis. Vegna virðisrýrnunarprófa er viðskiptavild úthlutað frá og með kaupdegi til hvernar fjárskapandi einingar samstæðunnar eða fjárskapandi einingaklasa sem búist er við að njóti ávinnings af samlegðaráhrifum sameiningarinnar, hvort sem þær einingar fá úthlutað öðrum eignum eða skuldum þess yfirtekinna eða ekki. Stjórnunarlega er fylgst með viðskiptavild hjá öllum einingum sem fá úthlutað viðskiptavild, en það er lægsta stjórnunarstigið þar sem fylgst er með viðskiptavild innan samstæðunnar. Þegar viðskiptavild er tengd ákveðnum hluta fjárskapandi einingar (eða fjárskapandi einingaklasa) og hluti af rekstri innan þeirrar einingar er seldur, er viðskiptavildin sem tengist selda rekstrinum innifalin í bókfærðu virði þess rekstrar þegar reiknaður er hagnaður eða tap af sölu rekstrarinnar.

91.14. Virðisrýrnun eigna annarra en fjáreigna

Eignir með ótakmarkaðan nýtingartíma eru ekki afskrifaðar en prófað er árlega hvort þær hafi rýrnað í virði. Farið er yfir eignir sem eru afskrifaðar til að gæta að virðisrýrnun í hvert sinn sem atburðir eða breyttar aðstæður benda til þess að bókfært verð kunni að vera óendurkræft. Skráð er virðisrýrnun sem nemur bókfærðu virði eignarinnar umfram endurheimtanlegt virði hennar. Endurheimtanlegt virði hennar er annað hvort gangvirði eignarinnar að frádregnum sölukostnaði eða notkunarvirði hennar, hvort sem hærra er. Í þeim tilgangi að meta virðisrýrnun eru eignir flokkaðar á lægstu stig aðgreinanlegs sjóðstreymis (fjárskapandi einingar). Á hverjum reikningskiladegi er kannað hvort virðisrýrnun hafi snúist við á eignum öðrum en fjáreignum, að viðskiptavild undanskilinni.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.15. Tekjuskattur

(a) Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá tekjuskattshlutföllum lögaðila og þeim skattalögum sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladeginum. Tekjuskattur sem hefur verið reiknaður og færður í ársreikninginn samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti.

Tekjuskattur er reiknaður út frá þeim skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2018, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20,0% (2017: 20,0%). Sérstakur fjársýsluskattur er 6% á tekjuskattsstofn umfram 1 milljarð króna í samræmi við lög nr. 165/2011 um fjársýsluskatt.

(b) Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna skattalegrar afkomu ársins, reiknaður út frá skattshlutföllum og lögum um tekjuskatt sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til leiðréttinga á álögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs ef við á.

(c) Frestaður skattur

Frestuð skatteign er skráð þegar líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður fáiast sem jafna má gegn tímabundnum mismuni til frádráttar.

Frestaður tekjuskattur er færður að fullu sem skuld, vegna tímabundins mismunar á skattverði eigna og skulda og bókfærðs virðis þeirra í ársreikningnum. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann myndast vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar í öðrum viðskiptum en sameiningu fyrirtækja, en það hefur hvorki áhrif á reikningshaldslegan né skattalegan hagnað eða tap þegar viðskiptin eiga sér stað. Frestaður tekjuskattur er ákvarðaður með skattshlutföllum sem hafa verið lögleidd eða efnislega lögleidd fyrir reikningsskiladag og vænst er að verði í gildi þegar viðkomandi frestuð tekjuskattseign er innleyst eða frestuð tekjuskattsskuld er gerð upp.

d) Samsköttun

Bankinn er samskattaður með dótturfélögum sínum Landsbréfum hf., Eignarhaldsfélagi Landsbankans ehf., Span ehf., Bláma - fjárfestingafélagi ehf., Hömlum ehf. og Hömlum fyrirtæki ehf.

91.16. Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja.

Þann 31. desember 2013 samþykkti Alþingi breytingar á lögum nr. 155/2010 um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki sem kveða á um að fjármálafyrirtækjum beri að greiða árlega skatt sem reiknast 0,376% (2017: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, að skattskuldum frátöldum, umfram 50 milljarða króna. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ófrádráttarber við útreikning á tekjuskatti.

91.17. Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar fastafjármuni (eða flokka af eignum ásamt tengdum skuldum) sem eignir í sölumeðferð þegar bókfært virði þeirra endurheimtist aðallega með sölu. Það á venjulega við um veð sem samstæðan hefur gengið að og hún heldur sem tryggingu fyrir lánunum og kröfum, þar með taldar eignir og skuldir dótturfélaga sem samstæðan hefur náð yfirráðum yfir með því að ganga að veði og/eða vegna fjárhagslegrar endurskipulagningar.

Talið er að fastafjármunir (eða flokkur eigna með tengdar skuldir) verði endurheimtir aðallega með sölu þegar sala eignarinnar er mjög líkleg og hún er tiltæk til tafarlausrar sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála um sölu á slíkum eignum. Stjórnendur verða að vera staðráðnir í að selja og verða að vinna með virkum hætti að sölu eignarinnar á verði sem er hæfilegt miðað við gildandi gangvirði hennar. Frekara skilyrði er að búist sé við að skrá megi söluna sem frágengna innan eins árs frá dagsetningu flokkunarinnar.

Eignir og eignasamstæður sem flokkaðar eru í sölumeðferð eru metnar á því sem lægra reynist af bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði. Hreinar eignir til viðbótar sem verða hluti af eignasamstæðu til sölu, til dæmis vegna hagnaðar sem eignasamstæðan skilar, auka bókfært veð eignasamstæðunnar, en þó ekki meira en sem nemur gangvirði að frádregnum kostnaði við sölu eignasamstæðunnar eins og það er ákvarðað á hverjum reikningsskiladegi.

Þegar um er að ræða stakar eignir sem samstæðan hefur flokkað í sölumeðferð, ákvarðar hún gangvirði þeirra að frádregnum sölukostnaði með tilliti til gildandi markaðsverðs á hverjum reikningsskiladegi. Þegar um er að ræða dótturfélög sem flokkuð eru í sölumeðferð ákvarðar samstæðan gangvirði þeirra á grunni aðferða við núvirðingu sjóðstremmis. Sölukostnaður er aðeins kostnaður sem rekja má beint til sölu eignasamstæðna, að undanskildum fjármögnunarkostnaði og tekjuskatti.

91.18. Innlán

Samstæðan fjármagnar sig að mestu leyti með innlánunum frá viðskiptavinum og lánastofnunum. Innlánin samanstanda af bundnum og óbundnum innlánunum. Innlán eru í upphafi metin á gangvirði auk beins viðskiptakostnaðar. Eftir það eru þau metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjárskulda með innlausnarákvæði eins og veltiinnlán, er ekki lægra en innlausnarupphæðin núvirt frá fyrsta degi sem krefjast má greiðslu fjárhæðarinnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.19. Veðtryggð lántaka

Sértryggðu skuldabréfaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 120.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu. Útgáfa sértryggðu skuldabréfanna er í samræmi við heimild frá FME, ásamt tilvísun til laga nr. 11/2008 og reglna FME nr. 528/2008. Allir sértryggðu skuldabréfaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

Veðtryggðu skuldabréfin eru upphaflega metin á gangvirði auk viðskiptakostnaðar sem tengist þeim beint og eru þau síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með raunvaxtaaðferðinni. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Gengishagnaður og -tap kemur fram undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

91.20. Óveðtryggð lántaka

Óveðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum útgefnum af bankanum í erlendri mynt og markaðshæfum bankavíxlum útgefnum af bankanum í krónum. Skuldabréfin eru gefin út undir ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (e. Euro Medium Term Note (EMTN) Programme) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Bankavíxlarnir eru hins vegar gefnir út undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um víxla- og skuldabréfaútgáfu og eru skráðir á NASDAQ Iceland.

Óveðtryggðu skuldabréfin og bankavíxlarnir eru upphaflega metin á gangvirði, að frádregnum beinum viðskiptakostnaði, en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“.

Óveðtryggðu skuldabréfin í erlendri mynt eru gefin út undir 2.000 milljóna evru EMTN-skuldabréfaútgáfuramma bankans og eru skráð í írsku kauphöllina.

Allir útstandandi óveðtryggðir bankavíxlaflokkar gefnir út af bankanum eru á gjalddaga á næsta ári. Bankavíxlaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um víxla og skuldabréfaútgáfu. Allir bankavíxlaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

91.21. Áhættuvarnareikningsskil

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

IFRS 9 staðallinn setur nýjar reglur um áhættuvarnareikningsskil sem ætlað er að samræma áhættuvarnareikningsskil við áhættustýringu. IFRS 9 staðallinn gefur kost á því að fresta innleiðingu áhættuvarnareikningsskilanna samkvæmt staðlinum og halda áfram að notast við reglur IAS 39 um áhættuvarnareikningsskil. Samstæðan hefur ákveðið að halda áfram að beita IAS 39. Þrátt fyrir það mun samstæðan auka upplýsingagjöf sína um áhættuvarnareikningsskil í samræmi við breytingar á IFRS 7 Fjármálagerningar.

Á meðal afleiðna í áhættuvarnarsambandi eru allar afleiðueignir og -skuldir sem flokkast ekki undir veltuviðskipti eða veltuskuldir. Afleiður í áhættuvarnarsambandi eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi.

Hluti af áhættunni á breytingum á gangvirði skuldabréfaútgáfu bankans til meðallangs tíma er varinn með vaxtaskiptasamningum. Um er að ræða skuldabréf sem gefin eru út undir EMTN-ramma bankans (e. „Euro Medium Term Note“). Slíkum vaxtaskiptasamningum er teft á móti tilteknum skuldabréfum útgáfunnar með föstum vöxtum. Breytingar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna, ásamt breytingum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáhættu, eru færðar strax í rekstrarreikning sem hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“. Áfallnir vextir bæði af vaxtaskiptasamningunum og skuldabréfunum falla undir liðinn „Vaxtagjöld“.

Samstæðan notar aðrar afleiður, sem falla ekki undir áhættuvarnarsamband, til að stýra gjaldeyris-, vaxta-, hlutabréfamarkaðar- og útlánaáhættu sinni. Notaðir eru fjármálagerningar eins og vaxtaskiptasamningar, gjaldmiðlaskiptasamningar, framvirkir samningar, framtíðarsamningar, valréttarsamningar, skuldatryggingar, hlutabréfaskiptasamningar.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráir samstæðan sambandið milli áhættuvarnargerninganna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við að takast á hendur áhættuvarnirnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirgni áhættuvarnarsambandanna. Frá og með þeim tíma sem stofnað er til áhættuvarnarsambands framkvæmir samstæðan reglulega mat á því hvort búist sé við að áhættuvarnargerningurinn reynist árangursríkur við að vega á móti breytingum á gangvirði hins áhættuvarða liðar á því tímabili sem áhættuvörnin nær til og hvort raunverulegur árangur af áhættuvörnni mælist á bilinu 80-125%.

Ef afleiðusamningur sem fellur undir áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er slitið eða rétturinn sem fylgir samningnum er nýttur, eða áhættuvörnin uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvörn í áhættuvarnareikningsskilum eða skilgreining áhættuvarnar er afturkölluð, lýkur um leið áhættuvarnareikningsskilum fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband.

Fram að þeim tímamarki sem áhættuvarnarsambandi lýkur er sérhver breyting á áhættuvörðum lið sem lotið hefur aðferð virkra vaxta afskrifuð í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðum virkum vöxtum liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.22. Aðrar skuldir

Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta

Samkvæmt lögum nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, með síðari breytingum, ber bankanum að greiða ársfjórðungslega óafturkræft almennt og breytilegt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta. Almenna iðgjaldið nemur sem svarar 0,225% á ári af öllum innstæðum, eins og þær eru skilgreindar í lögnum, eða sem nemur 0,05625% á ársfjórðungslegum gjalddaga. Breytilega iðgjaldið ræðst af áhættustuðli sem Fjármálaeftirlitið gefur bankanum og getur breytilega iðgjaldið að hámarki verið jafn hátt og almenna iðgjaldið.

Að fenginni sameiginlegri tillögu FME og Seðlabanka Íslands ber sjóðnum að innheimta viðbótariðgjald til sjóðsins ef eign hans dugir ekki til að standa undir greiðslu þegar greiðsluskýlda sjóðsins verður virk. Einnig er sjóðnum heimilt að innheimta viðbótariðgjöld til að standa strauum af kostnaði, afborgunum og greiðslum vaxta af lánum sjóðsins. Slíkt viðbótariðgjald skal þó aldrei vera hærra en sem nemur 0,6% af tryggðum innstæðum í bankanum.

Bankinn færir einungis skuldbindingu vegna iðgjalds til Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta sem nemur þeirri fjárhæð sem bankinn er skuldbundinn á reikningskiladegi til að greiða samkvæmt lögnum. Þetta er iðgjaldið sem bankanum ber að greiða á yfirstandandi ársfjórðungi vegna næsta ársfjórðungs á undan. Önnur iðgjöld bankans til sjóðsins á síðari tímabilum eru háð framtíðarstarfsemi bankans og eru því ekki færð sem skuldbinding á reikningskiladegi.

91.23. Víkjandi lántökur

Víkjandi lántökur samanstanda aðallega af víkjandi skuldabréfum þáttar 2 sem bankinn gaf út undir ramma um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (e. Euro Medium Term Note (EMTN) Programme). Víkjandi lánum svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldbindingum samstæðunnar og teljast hluti eigin fjár í útreikningum á eiginfjárlutfalli. Lögbundnar niðurfærslur gilda um eftirstöðvar víkjandi lána, en þá er fjárhæðin sem fellur undir eiginfjármæðferð 2. þáttar afskrifuð samkvæmt línulegri aðferð yfir 5 síðustu ár lánstímans.

Víkjandi lán eru upphaflega metin á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru færðir undir bókfærðu virði víkjandi láns.

91.24. Skortstöður

Skortstöður eru skuldbindingar samstæðunnar um að láta af hendi fjáreignir sem hún hefur fengið að láni og selt þriðja aðila. Þessar skuldbindingar eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Á síðari stigum eru skuldbindingarnar áfram skráðar á gangvirði og fara allar breytingar á gangvirði í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum. Skortstöður eru teknar í íslenskum ríkisskuldabréfum sem eru með skráð markaðsverð.

91.25. Endurhverf viðskipti

Til endurhverfa viðskipta teljast endurkaupasamningar og endursölusamningar við aðra banka. Í endurhverfum viðskiptum er sameinast um kaup eða sölu verðbréfa á viðskiptadegi með framvirkri sölu eða endurkaupum við einn og sama mótaðilann.

Verðbréf sem eru upphaflega seld af bankanum í endurkaupasamningi halda áfram að vera skráð sem fjáreign í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem hann selur með endurkaupasamningi. Peningalegt innstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem fjárskuld við mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtatekjur í hreinum vaxtatekjum. Innstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

Gagnstætt þessu eru verðbréf sem bankinn kaupir upphaflega í endursölusamningi ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem bankinn kaupir með endurkaupasamningi. Peningalegt útstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem krafa á mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtatekjur í hreinum vaxtatekjum. Útstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði. Endurhverf viðskipti eru upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metin á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

91.26. Veðskiptasamningar

Veðskiptasamningar fela í sér skipti á veði í verðbréfum milli banka. Í eðli sínu eru þeir ein tegund verðbréfalána þar sem bankinn fær að láni tiltölulega auðseljanleg verðbréf frá öðrum banka í skiptum fyrir veð í verðbréfum sem eru ekki eins auðseljanleg. Verðbréfin sem bankinn fær lánuð frá mótaðilanum eru ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættu og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Hins vegar halda verðbréfin sem bankinn lánaði mótaðilanum áfram að vera skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættu og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Bankinn greiðir þóknun til lánveitandans sem endurgjald fyrir áhættuna að halda eftir veði sem er ekki eins auðseljanlegt. Vaxtatekjur og vaxtagjöld af veðskiptasamningum eru færðar undir hreinar vaxtatekjur. Þeir eru upphaflega metnir á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metnir á afskrifuðu kostnaðarverði.

91.27. Fjárhagslegar ábyrgðir og lánskuldbindingar

„Fjárhagslegar ábyrgðir“ eru samningar þar sem þess er krafist að samstæðan inni tilgreindar greiðslur af hendi til að endurgreiða handhafa vegna taps sem hann verður fyrir vegna þess að tilgreindum skuldara tekst ekki að inna af hendi greiðslu þegar hún fellur í gjalddaga í samræmi við skilmála skuldagerings. „Lánsskuldbindingar“ eru skuldbindingar samstæðunnar til að útvega lánsfé samkvæmt fyrirfram tilgreindum skilmálum og skilyrðum.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.27. Fjárhagslegar ábyrgðir og lánskuldbindingar (framhald)

Útgefnar fjárhagslegar ábyrgðir og skuldbindingar um að veita lán á vöxtum sem eru undir markaðsvöxtum eru upphaflega metin á gangvirði. Síðara mat er svo sem hér segir:

- frá 1. janúar 2018: niðurfærslan sem er ákveðin í samræmi við IFRS 9 eða fjárhæðin sem færð var í upphafi, hvor sem hærrí er, að frádræginni, þegar við á, uppsafnaðri fjárhæð tekna sem færð var í samræmi við reglur IFRS 15, og
- fyrir 1. janúar 2018: fjárhæð upphaflegs gangvirðis, afskrifað á gildistíma ábyrgðarinnar eða skuldbindingarinnar, eða núvirði væntrar greiðslu til uppgjörs skuldarinnar þegar líkur eru á samningsbundinni greiðslu, hvor fjárhæðin sem hærrí er.

Samstæðan hefur ekki gefið út neinar lánskuldbindingar sem eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fyrir aðrar lánskuldbindingar:

- frá 1. janúar 2018: samstæðan færir niðurfærslu,
- fyrir 1. janúar 2018: samstæðan færði reiknaða skuldbindingu í samræmi við IAS-staðal 37 ef samningurinn taldist vera íþyngjandi.

Skuldir vegna fjárhagslegra ábyrgða og lánskuldbindinga eru taldar með reiknuðum skuldbindingum.

91.28. Óvissar skuldir og skuldbindingar

Samstæðan skráir óvissar skuldir ekki sem skuldir í efnahagsreikningi sínum, fyrir utan þær óvissuskuldir sem teknar eru yfir við sameiningu fyrirtækja og sem eru með gangvirði sem hægt er að meta áreiðanlega. Óvissu endurgjald sem samstæðan afhendir við sameiningu fyrirtækja er skráð á gangvirði á yfirtökudegi. Samstæðan flokkar skuldbindinguna um að greiða óvissu endurgjald sem skuld eða eigið fé og gerir viðeigandi breytingar á gangvirðismati í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS).

Skuldbindingar vegna kostnaðar eins og þær sem tengjast löglegum kröfum eða endurskipulagningu eru skráðar áorðnar þegar (i) samstæðunni ber, vegna liðinna atburða, lagaleg eða rökstudd skylda til að greiða, (ii) líklegra er en ekki að veita þurfi fjármunum til að gera upp skuldbindinguna, og (iii) upphæðin hefur verið áætluð með áreiðanlegum hætti.

Skuldbinding er metin á núvirði greiðslanna sem ætla má að þurfi til að gera upp skuldbindinguna. Notuð er ávöxtunarkrafa fyrir skatta sem endurspeglar mat markaðarins á hverjum tíma á tímavirði peninga og áhættunni sem fylgir skuldbindingunni. Öll hækkan á skuldbindingunni yfir tíma er skráð sem vaxtakostnaður.

91.29. Lífeyrisskuldbindingar

Þegar Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Norðurlands sameinuðust Landsbankanum á árinu 2015 tók bankinn yfir lífeyrisskuldbindingar fyrrverandi starfsmanna og hluta af núverandi starfsmönnum þessara sparisjóða. Lífeyrisskuldbindingin er reiknuð árlega út af tryggingastærðfræðingi. Hækkun skuldbindingarinnar á árinu 2018 er færð til gjalda í rekstrarreikningi á meðal launa og launatengdra gjalda.

91.30. Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með iðgjaldatengt lífeyrisskerfi þar sem þau greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með ákveðnu framlagi í séreigna- eða almenna lífeyrissjóði. Samstæðan er ekki skuldbundin til frekari greiðslna þegar þessi iðgjöld hafa verið greidd. Iðgjöldin eru gjaldfærð í rekstrarreikning meðal launa og launatengdra gjalda eftir því sem þau falla til. Samstæðan er ekki með neinn réttindatengdan lífeyrissjóð.

91.31. Hlutfé

(a) Kostnaður við útgáfu hluta

Kostnaður sem rekja má beint til útgáfu nýrra hluta er aðgreindur undir eigin fé sem frádráttur frá yfirverði hlutabréfa.

b) Arður á almenn hlutabréf

Arður er færður á eigið fé á því tímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi bankans.

91.32. Fjárvarsla

Samstæðan er fjárvörsluadili, þar sem hún er handhafi eða sér um ráðstöfun eigna meðal annars fyrir hönd einstaklinga, stofnana og lífeyrissjóða. Þessar eignir og tekjur sem af þeim fást eru ekki færðar í þessi reikningsskil þar sem þær eru ekki eignir samstæðunnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

91.33. Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Virkir vextir

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru skráð í rekstrarreikninginn eftir aðferð virkra vaxta. „Virkir vextir“ eru þeir vextir sem núvirðir áætlað framtíðar inngreiðslur og útgreiðslur yfir væntan líftíma fjármálagernings þannig að það jafngildi:

- brúttó bókfærðu virði fjáreignarinnar, eða
- afskrifuðu kostnaðarverði fjárskuldarinnar.

Þegar virkir vextir eru reiknaðir fyrir fjármálagerninga aðra en keyptar eða útgefnar virðisrýrðar eignir er sjóðstreymið áætlað með tilliti til allra samningskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps.

Útreikningarnir á virkum vöxtum taka til viðskiptakostnaðar, þóknana og vaxtapunkta til út- eða inngreiðslu sem eru óaðskiljanlegur hluti virkra vaxta. Viðskiptakostnaður er meðal annars jafn kostnaður sem rekja má beint til kaupa eða útgáfu fjáreignar eða fjárskuldar.

Afskrifað kostnaðarverð og brúttó bókfært virði

Afskrifaður kostnaður við fjáreign eða fjárskuld er fjárhæðin sem fjáreignin eða fjárskuldin er metin á við upphaflega skráningu að frádregnum endurgreiðslum á höfuðstól, að viðbættum eða frádregnum uppsöfnuðum afskriftum á mismuninum, ef einhver er, á upphaflegri fjárhæð og fjárhæð á gjalddaga með aðferð virkra vaxta og, í tilfelli fjáreigna, leiðréttingu fyrir niðurfærslu vegna vænts útlánataps (eða niðurfærslu vegna virðisrýrnunar fyrir 1. janúar 2018).

Brúttó bókfært virði fjáreignar er afskrifað kostnaðarverð fjáreignar áður en leiðrétt er fyrir niðurfærslu vegna vænts útlánataps.

Útreikningur á vaxtatekjum og vaxtagjöldum

Virkir vextir fjáreignar eða fjárskuldar eru reiknaðir út við upphaflega skráningu fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Við útreikning á vaxtatekjum og vaxtagjöldum er virkum vöxtum beitt á brúttó bókfært virði eignarinnar (þegar eignin er ekki virðisrýrð) eða á afskrifað kostnaðarverð skuldarinnar. Virkir vextir eru endurskoðaðir við reglulegt endurmat sjóðstreymis gerninga með breytilegum vöxtum til að endurspeglar hreyfingar á markaðsvöxtum. Virkir vextir eru einnig endurskoðaðir vegna uppreiknings gangvirðis áhættuvörnum á þeim degi sem afskriftnin vegna uppreiknings áhættuvarnarinnar hefst.

Í tilfelli fjáreigna sem hafa virðisrýrnað eftir upphaflega skráningu eru vaxtatekjur reiknaðar út með því að beita virkum vöxtum á afskrifað kostnaðarverð fjáreignarinnar. Ef eign telst ekki lengur virðisrýrð eru vaxtatekjur aftur reiknaðar á vergum grunni.

Framsetning

Vaxtatekjur reiknaðar út með aðferð virkra vaxta og birtar á rekstrarreikningi eru meðal annars:

- vextir af fjáreignum og fjárskuldum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði,
- vextir af skuldagerningum metnum á gangvirði í gegnum rekstur, og
- skilvirkur hluti gangvirðisbreytinga áhættuvarnar afleiða sem tilgreindar eru í gangvirðisáhættuvörn vegna vaxtaáhættu.

Á meðal annarra vaxtatekna í rekstrarreikningi eru vaxtatekjur af fjármögnunarleigusamningum.

Vaxtagjöld í rekstrarreikningi og annarri heildarafkomu eru m.a. fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda metnum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, þ.m.t. vaxtatekjur og vaxtagjöld, eru birtar í rekstrarreikningi undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning“.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Til vaxtatekna og vaxtagjalda sem eru færð í rekstrarreikning teljast vextir og verðbætur af fjáreignum og fjárskuldum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru skráð í rekstrarreikninginn eftir aðferð virkra vaxta. Aðferð virkra vaxta byggist á því að reiknað er endurgreiðsluvirði fjáreignar eða fjárskuldar og vaxtatekjum eða vaxtagjöldum dreift á viðeigandi tímabil. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áætlað samstæðan sjóðstreymi með tilliti til allra samningsþátta fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til útlánataps í framtíðinni. Útreikningurinn tekur til allra gjalda og greiðslna á milli aðila að samningnum, sem eru hluti af hlutfalli virkra vaxta sem og viðskiptakostnaði, yfirverði og afföllum.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.34. Þjónustutekjur og þjónustugjöld

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Þóknarir og þjónustutekjur og -gjöld sem eru óaðskiljanlegur hluti af virkum vöxtum fjáreigna eða fjárskulda eru tekin inn í virku vextina og bókfærð sem vaxtatekjur í rekstrarreikningi.

Þóknarir og þjónustutekjur og -gjöld eru skráð í rekstrarreikningi þegar samningur við viðskiptavin uppfyllir öll eftirfarandi skilyrði:

- samningsaðilar hafa samþykkt samninginn og þar með skuldbundið sig til að uppfylla skyldur sínar
- samningsskyldan vegna þeirrar þjónustu sem á að yfirfæra hefur verið skilgreind
- greiðsluskilmálar vegna þeirrar þjónustu sem á að yfirfæra eru vel skilgreindir
- viðskiptaverðið er greinanlegt niður á einstaka þjónustuliði í samningnum
- það er líklegt að endurgjald verði innheimt fyrir þjónustu sem er yfirfærð til viðskiptavinarins.

Eftirfarandi á við skráningu á tekjum fyrir ýmsar tegundir þóknana og þjónustugjalda:

- Þóknarir sem ávinna eftir því sem þjónustan er innt af hendi, svo sem Umsýsluþóknarir vegna eignastýringar, eru bókfærðar sem tekjur jafnóðum og þjónustan er innt af hendi. Í raun eru slíkar þóknarir færar samkvæmt línulegri aðferð.
- Þóknarir sem tilheyra ákveðinni þjónustu eða athöfn eru bókfærðar sem tekjur þegar búið er að veita þjónustuna. Dæmi um slíkar þóknarir eru miðlunar- og sölupóknarir.

Tekjur og gjöld fyrir ýmsar tegundir af þjónustu er skráðar í rekstrarreikningi sem þjónustutekjur og þjónustugjöld. Þetta merkir að miðlunartekjur og ýmsar tegundir Umsýsluþóknana eru bókfærðar sem þóknarir. Aðrar tekjur sem eru skráðar sem þóknarir eru greiðslugjöld, kortagjöld og þóknarir útgefina fjárhagslegra ábyrgða

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Þjónustutekjur og umboðslaun eru yfirleitt skráð á rekstrargrunni þegar viðkomandi þjónusta er veitt. Umsýslugjöldum er almennt frestað ásamt tengdum beinum kostnaði og þau skráð sem leiðrétting á virkum vöxtum lánsins. Umboðslaun og gjöld fyrir þátttöku í samningum um viðskipti fyrir þriðja aðila, eins og Umsýsla viðskipta með hlutabréf eða önnur verðbréf eða kaup eða sala á fyrirtækjum, eru færð þegar undirliggjandi viðskiptum er lokið. Þjónustutekjur fyrir umsýslu með verðbréfasöfnum og aðra ráðgjöf og þjónustu eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, yfirleitt í hlutfalli við tíma. Þjónustutekjur fyrir eignastýringu sem tengist fjárfestingarsjóðum eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sömu grunnreglu fyrir skráningu tekna er beitt fyrir aðra fjárvörsluþjónustu sem er veitt með samfelldum hætti til langs tíma.

91.35. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2018

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum samanstendur af: 1) hreinum hagnaði (tapi) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og 2) hreinum hagnaði/tapi af gangvirðisvörnum.

1) Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð.

2) Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangverði áhættuvarnargeminga,
- allar innleystar og óinnleystar breytingar áhættuvarinna liða,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni sem færð eru undir liðnum „Vaxtagjöld“ í rekstrarreikningi.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2018

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum samanstendur af: 1) hreinum hagnaði (tapi) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, 2) hreinum hagnaði/tapi af gangvirðisvörnum og 3) hreinum hagnaði (tapi) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum.

1) Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð.

2) Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangverði áhættuvarnargeminga,
- allar innleystar og óinnleystar breytingar áhættuvarinna liða,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni sem færð eru undir liðnum „Vaxtagjöld“ í rekstrarreikningi.

3) Hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni,
- arðstekjur skráðar þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð,
- gjaldeyrisgengishagnað og -tap af afleiðueignum og afleiðuskuldum, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.36. Hreinn gengismunur

Með hreinum gengismun er talinn allur hagnaður og tap vegna gengisbreytinga á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum, þ.m.t. fjáreignir og fjárskuldir sem falla ekki undir afleiður og eru flokkaðar undir veltubókarliði og fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Gjaldveyrisingishagnaður og -tap af fjáreignum og fjárskuldum sem falla undir afleiður er talið með undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum“ í rekstrarreikningi, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjaldveyrissamninga, sem eru teknar með undir liðnum „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi.

91.37. Aðrar tekjur og gjöld

Til annarra tekna og gjalda teljast tekjur af samningum um endurkröfur og hagnaður og tap af fullnustueignum og fastafjármunum.

91.38. Leigusamningar

(a) Þegar samstæðan er leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að og er leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Á leigutíma eru greiðslur fyrir rekstrarleigu færðar línulega í rekstrarreikning undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“.

Þegar rekstrarleigusamningi er rift áður en leigutíminn er útrunninn, er hver sú fjárhæð sem greidd er leigusala gjaldfærð á því tímabili sem riftun á sér stað.

(b) Þegar samstæðan er leigusali

Þegar um er að ræða fjármögnunarleigusamninga, er núvirði leigugreiðslna skráð sem krafa, undir útlán og kröfur á viðskiptavini. Fjármagnstekjur eru færðar yfir líftíma leigusamningsins, með því að endurspegla fasta ávöxtunarkröfu af hreinni fjárfestingu samstæðunnar í leigusamningnum.

91.39. Aflögð starfsemi

Samstæðan setur fram aflagða starfsemi undir sérstökum lið í rekstrarreikningi ef fyrirtæki eða hluti þess hefur verið seldur eða flokkaður í sölumeðferð og:

- telst vera stór aðskilinn hluti rekstrar,
- er hluti af stakri samhæfðri áætlun um að selja stóran aðskilinn hluta rekstrar, eða
- er dótturfélag keypt sérstaklega til að selja aftur.

Hagnaður af aflagðri starfsemi sem kemur fram í rekstrarreikningi samanstendur af (a) hagnaði eftir skatta eða tapi af rekstri af aflagðri starfsemi og (b) hagnaði eftir skatta eða tapi sem færast við gangvirðismat að frádregnum kostnaði við sölu eða við sölu eignanna eða safns í sölumeðferð sem telst vera aflagða starfsemin. Hlutur fyrirtækis tekur til reksturs og sjóðstreymis sem hægt er að aðgreina með skýrum hætti, rekstrarlega og vegna reikningsskila, frá öðrum rekstri samstæðunnar og sjóðstreymi hennar.

91.40. Hagnaður á hlut

Samstæðan færir grunnhagnað og þynntan hagnað á hlut fyrir almennt hlutafé. Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hagnaði eða tapi til almennra hluthafa bankans með veginum meðalfjölda útistandandi hluta á tímabilinu. Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra gerninga sem mögulega þynna hagnað á hlut.

91.41. Starfspættir

Starfspættir er sú eining samstæðunnar sem leggur sitt af mörkum í viðskiptum til þess að skapa tekjur og gjöld sem falla til vegna hans, þ.m.t. tekjur og gjöld í viðskiptum við aðrar einingar samstæðunnar. Rekstrarniðurstaða starfspáttarins er yfirfarin reglulega af stjórnendum samstæðunnar, sem taka jafnframt ákvarðanir um framlag fjármuna til hvers starfspáttar og leggja mat á fjárhagslegan árangur, á grundvelli aðgreindra fjárhagslegra upplýsinga.

91.42. Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum

Samstæðan hefur innleitt breytingar á reikningshaldsstöðlum sem tóku gildi árið 2018. Breytingarnar höfðu ýmist veruleg (IFRS 9) eða óveruleg (IFRS 15) áhrif á samstæðureikningskil. Alþjóðareikningsskilaráðið (IASB) hefur einnig gefið út nýja alþjóðlega reikningskilastaðla og breytingar á stöðlum sem hafa ekki enn tekið gildi. Eftirfarandi er samantekt á nýja staðlinum IFRS 16 Leigusamningar sem samstæðan mun innleiða frá og með 1. janúar 2019.

Alþjóðareikningsskilaráðið gaf út IFRS 16 *Leigusamningar* í janúar 2016 og kom hann í stað IAS 17 *Leigusamningar*. Innleiðing nýja staðalsins mun aðeins hafa í för með sér litlar breytingar á fjárhagsskýrslugerð leigusala. Töluverðar breytingar verða á fjárhagsskýrslugerð leigjenda, þar sem allir leigusamningar (fyrir utan skammtímaleigusamninga og leigusamninga fyrir litlar eignir) verða nú bókfærðir í efnahagsreikningi bæði undir eignir, sem afnotaréttur af eign, og undir skuldir, sem leigusuld. Í upphafi verður leigusuld og afnotaréttur af eign mælt á núvirði leigugreiðslna (skilgreindar sem óhjákvæmilegar greiðslur). Afnotaréttur af eign er svo afskrifaður með línulegri aðferð á leigutímabilinu.

Staðallinn gerir kröfu um að nýjar eignir og skuldir séu bókfærðar sem rekstrarleiguskuldbindingar samstæðunnar sem leigutaka, eins og tilgreint er í skýringu 41. Þar að auki mun eðli kostnaðar sem tengist leigunni breytast þar sem IFRS 16 skiptir út rekstrarleigukostnaði sem færður er með línulegri aðferð fyrir afskriftarkostnað fyrir afnotarétt á eignum og vaxtakostnað af leiguskuldum.

Skýringar við samstæðuársreikning

91. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

91.42. Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum (framhald)

Frá og með 1. janúar 2019 hefur samstæðan tileinkað sér IFRS 16 með því að nota afturvirka aðferð. Því verða stighækkandi áhrif þess að taka upp IFRS 16 bókfærð sem leiðréttingar á upphafsstöðu óráðstafaðs eigin fjár þann 1. janúar 2019, án þess að samanburðarupplýsingar verði endurreiknaðar.

Í núverandi mati samstæðunnar er búist við því að heildarleiðrétting (eftir skatta) við innleiðingu IFRS 16 á upphafsstöðu eigin fjár þann 1. janúar 2019 nemi 186 milljónum króna. Búist er við því að eignir aukist um 2.628 milljónir króna og skuldir um 2.814 milljónir króna, samkvæmt útreikningum fyrir hvern leigusamning, skilmála og markaðsvexti.

Lykiltölur samstæðunnar

92. Rekstur eftir árum

Rekstrarreikningur	2018	2017	2016	2015	2014
Vaxtatekjur	69.378	62.556	64.612	58.005	53.735
Vaxtagjöld	(28.564)	(26.285)	(29.962)	(25.681)	(25.662)
Hreinar vaxtatekjur	40.814	36.271	34.650	32.324	28.073
Hrein virðisbreyting og virðisrýmun	1.352	1.785	(318)	18.216	20.128
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu	42.166	38.056	34.332	50.540	48.201
Þjónustutekjur	11.220	11.289	10.290	8.977	7.737
Þjónustugjöld	(3.063)	(2.858)	(2.481)	(2.136)	(1.901)
Hreinar þjónustutekjur	8.157	8.431	7.809	6.841	5.836
Aðrar rekstrartekjur	3.587	7.025	6.559	15.230	9.577
Rekstrartekjur samtals	53.910	53.512	48.700	72.611	63.614
Laun og launatengd gjöld	(14.589)	(14.061)	(14.049)	(13.754)	(13.567)
Annar rekstrarkostnaður	(9.348)	(9.789)	(9.465)	(9.978)	(10.521)
Rekstrargjöld samtals	(23.937)	(23.850)	(23.514)	(23.732)	(24.088)
Hagnaður fyrir skatta	29.973	29.662	25.186	48.879	39.526
Tekjuskattur og bankaskattur	(10.713)	(9.896)	(8.543)	(12.419)	(9.789)
Hagnaður ársins	19.260	19.766	16.643	36.460	29.737
Hagnaður ársins tilheyrir:					
Hluthafar bankans	19.260	19.766	16.633	36.460	29.737
Hlutdeild minnihluta í hagnaði ársins	-	-	10	-	-
Efnahagsreikningur					
	2018	2017	2016	2015	2014
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	55.192	30.662	25.164	10.160
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	77.058	117.310	154.892	203.684	243.589
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	23.547	27.980	26.688	29.192	29.433
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	44.866	20.408	20.791	49.789
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.064.532	925.636	853.417	811.549	718.355
Aðrar eignir	17.335	18.238	17.641	16.323	28.832
Eignir í sölumeðferð	1.330	3.648	7.449	11.955	18.212
Eignir alls	1.326.041	1.192.870	1.111.157	1.118.658	1.098.370
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	34.609	32.062	20.093	56.731	53.827
Innlán frá viðskiptavinum	693.043	605.158	589.725	559.051	551.435
Lántaka	314.412	281.874	223.944	209.344	207.028
Aðrar skuldir	30.997	27.615	24.681	26.844	32.443
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	27	1.095	1.518	2.834
Víkjandi lán	13.340	77	388	639	-
Eigið fé	239.610	246.057	251.231	264.531	250.803
Skuldir og eigið fé samtals	1.326.041	1.192.870	1.111.157	1.118.658	1.098.370

Lykiltölur samstæðunnar

93. Rekstur eftir ársfjórðungum (óendurskoðað)

Rekstrarreikningur	2018				2017			
	F4*	F3	F2	F1	F4*	F3	F2	F1
Vaxtatekjur	19.381	17.622	16.316	16.059	15.970	14.916	17.125	14.545
Vaxtagjöld	(8.413)	(7.252)	(6.481)	(6.418)	(6.769)	(6.022)	(6.967)	(6.527)
Hreinar vaxtatekjur	10.968	10.370	9.835	9.641	9.201	8.894	10.158	8.018
Breyting á framlagi vegna gengistryggðra útlána og krafna á viðskiptavinum	-	-	1.129	-	105	347	13	755
Virðisrýrnun útlána og krafna	(210)	(89)	(426)	1.024	(387)	419	(550)	1.024
Virðisbreyting annarra fjáreigna	(76)	-	-	-	-	-	-	-
Breyting á framlagi vegna ábyrgða	-	-	-	-	-	-	59	-
Hrein virðisbreyting	(286)	(89)	703	1.024	(282)	766	(478)	1.779
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu útlána og krafna	10.682	10.281	10.538	10.665	8.919	9.660	9.680	9.797
Þjónustutekjur	3.269	2.565	2.926	2.460	2.618	2.923	2.953	2.795
Þjónustugjöld	(914)	(639)	(741)	(769)	(778)	(764)	(637)	(679)
Hreinar þjónustutekjur	2.355	1.926	2.185	1.691	1.840	2.159	2.316	2.116
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	(58)	(151)	(333)	2.196	288	509	1.742	3.263
Hreinn gengismunur	(676)	(352)	(399)	(70)	(482)	(10)	(518)	(365)
Aðrar tekjur og gjöld	537	348	195	2.350	1.305	36	355	902
Aðrar rekstrartekjur	(197)	(155)	(537)	4.476	1.111	535	1.579	3.800
Rekstrartekjur samtals	12.840	12.052	12.186	16.832	11.870	12.354	13.575	15.713
Laun og launatengd gjöld	3.835	3.222	3.869	3.663	3.753	3.163	3.654	3.491
Annar rekstrarkostnaður	2.373	2.353	2.287	2.335	2.411	2.475	2.477	2.426
Rekstrargjöld samtals	6.208	5.575	6.156	5.998	6.164	5.638	6.131	5.917
Hagnaður fyrir skatta	6.632	6.477	6.030	10.834	5.706	6.716	7.444	9.796
Tekjuskattur	(1.737)	(1.615)	(1.609)	(1.892)	(2.028)	(1.648)	(1.572)	(1.395)
Skattur á heildarskuldur fjármála fyrirtækja	(1.028)	(1.082)	(910)	(840)	(753)	(880)	(795)	(825)
Hagnaður tímabilsins	3.867	3.780	3.511	8.102	2.925	4.188	5.077	7.576
Efnahagsreikningur	31.12.18	30.09.18	30.06.18	31.03.18	31.12.17	30.09.17	30.06.17	31.03.17
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	61.155	68.372	82.266	55.192	33.157	32.216	35.826
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	77.058	88.749	97.214	100.216	117.310	160.223	162.520	147.992
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	23.547	27.766	28.756	25.666	27.980	31.049	30.934	30.868
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	84.513	47.937	41.796	44.866	41.485	49.292	70.230
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.064.532	1.038.005	989.481	936.636	925.636	905.927	870.483	872.350
Aðrar eignir	17.335	15.399	16.261	17.455	18.238	22.740	20.317	19.009
Eignir í sölumeðferð	1.330	1.618	1.832	2.113	3.648	4.377	4.866	6.192
Eignir samtals	1.326.041	1.317.205	1.249.853	1.206.148	1.192.870	1.198.958	1.170.628	1.182.467
Innlán frá lánastofnunum og Seðlabanka	34.609	34.714	27.504	30.943	32.062	21.946	23.486	31.613
Innlán frá viðskiptavinum	693.043	692.675	654.689	622.021	605.158	638.781	627.954	594.565
Lántökur	314.412	308.362	297.684	284.484	281.874	267.853	242.274	244.649
Aðrar skuldir	30.997	32.614	37.764	39.984	27.615	26.862	37.441	76.261
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	73	27	41	27	155	155	1.095
Víkjandi lán	13.340	12.875	72	74	77	229	374	390
Eigið fé	239.610	235.892	232.113	228.601	246.057	243.132	238.944	233.894
Skuldir og eigið fé samtals	1.326.041	1.317.205	1.249.853	1.206.148	1.192.870	1.198.958	1.170.628	1.182.467

*Fyrstu þrjú árshlutarnir fyrir árin 2017 og 2016 voru kannaðir af endurskoðanda bankans

Lykiltölur samstæðunnar

94. Lykiltölur og hlutföll

	2018	2017	2016	2015	2014
Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	12,8%	12,3%	9,9%	19,9%	16,7%
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	8,2%	8,2%	6,6%	14,8%	12,5%
Eiginfjárlutfall	24,9%	26,7%	30,2%	30,4%	29,5%
Vogunarlutfall	16,1%	18,2%	20,3%	21,5%	
Kostnaðarlutfall	45,5%	46,1%	48,4%	43,8%	56,0%
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildareigna	1,9%	2,0%	2,1%	2,1%	2,1%
Arðsemi eigna	1,5%	1,7%	1,5%	3,2%	2,6%
Vaxtamunur	2,7%	2,5%	2,3%	2,2%	1,9%
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánum	153,6%	153,0%	144,7%	145,2%	130,3%
Hlutfall innlána af heildareignum	52,3%	50,7%	53,1%	50,0%	50,2%
Ársverk í árslok	919	997	1.012	1.063	1.126
Hagnaður á hlut	0,81	0,84	0,70	1,54	1,26
Arður á hlut	1,05	1,05	1,20	1,00	0,84
Lausafjárþekja	158%	157%	128%	113%	131%
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	166%	179%	154%	136%	134%

Lykiltölur og hlutföll

Skilgreining

Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	Hagnaður fyrir skatta / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	Hagnaður / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Eiginfjárlutfall	Eiginfjárgrunnur samkvæmt ákvæðum laga (CET1 + AT1 + T2) / áhættugrunnur
Vogunarlutfall	Eigið fé þáttar 1 / (heildareignir + liðir utan efnahags)
Kostnaðarlutfall	Rekstrargjöld / (hreinar rekstrartekjur - virðisbreytingar útlána)
Arðsemi eigna	Hagnaður eftir skatta / meðalstaða eigna á tímabili
Vaxtamunur eigna og skulda	(Vaxtatekjur / meðalstöðu eigna) - (vaxtagjöld / meðalstöðu skulda)
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánum	Útlán og kröfur á viðskiptavinum / innlán frá viðskiptavinum
Hlutfall innlána af heildareignum	Innlán frá viðskiptavinum / eignir alls
Ársverk í árslok	Fjöldi starfsmanna í árslok
Hagnaður á hlut	Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum / veginn meðalfjöldi útistandandi hluta
Arður á hlut	Greiddur arður / fjöldi útistandandi hluta
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1)	Bókfært eigið fé - frádráttarliðir (óefnislegar eignir, frestuð skattinneign)
Viðbótar eigið fé þáttar 1 (AT1)	Eiginfjárgerningar undir þætti 1 aðrir en almennt eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 1 (T1)	Almennt eigið fé þáttar 1 + viðbótar eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 2 (T2)	Samtals eigið fé þáttar 1 + víkjandi lán - lögbundnar niðurfærslur + almenn leiðrétting vegna útlánaáhættu
Lausafjárþekja	Grunnlausafjáreignir / (útlæði - min(innflæði; 75% af útlæði))
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	Tiltæk stöðug fjármögnun / nauðsynleg stöðug fjármögnun